

ZA RZĄD
WOJEWÓDZKI
LIGI KOBIEC
WŁÓDZ

WALKA
Z ANALFABET
BETYM
1949 - 1951

Lata 1949 - 1951

Liga Kobiet
w Walce z Analfabetyzmem
w woj. Tódzkim
w latach 1949-51-

1
421

7 KWIETNIA 1949 R. PRZEŁOMOWĄ DATĄ
W HISTORII KULTURY POLSKIEJ

S **U** W DNIU 7 KWIETNIA 1949 R.
R **P** SEJM USTAWODAWCZY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
UCHWALIŁ JEDNOGŁOŚNIE USTAWĘ O LIKWI-
DACJI ANALFABETYZMU, KTÓRA ZAPOCZĄTKOWAŁA
PEŁNĄ I SZYBKĄ REALIZACJĘ HASŁA:
ANI JEDNEGO ANALFABETY W POLSCE.

**LIKWIDACJA ANALFABETYZMU
PODNIESIE GODNOŚĆ CZŁOWIEKA,
KULTURĘ KRAJU!**

PREZYDIUM **Z**ARZĄDU **G**ŁÓWNEGO **L**IGI **K**OBIET
PODEJMUJĄC SIĘ

PRZESZKOLIĆ WŁASNYMI SIŁAMI 100,000 ANALFABETEK
POWZIĘŁO UCHWAŁĘ, KTÓREJ TEKST BRZMI:
ZARZĄD **G**ŁÓWNY **L**IGI **K**OBIET POSTANAWIA WŁĄCZYĆ
ORGANIZACJĘ DO OGÓLNOPANSTWOWEJ AKCJI **W**ALKI
z **A**NALFABETYZMEM i POLECA WSZYSTKIM OGNIWOM
ORGANIZACYJNYM **L**IGI, ABY W OPARCIU o USTAWĘ
SEJMOWĄ WYPEŁNIŁY TERMINOWO PRZYJĘTĄ WĘ
WSPÓŁZAWODNICTWIE ZOBOWIĄZANIA, PROWADZĄC
REJESTRACJĘ ANALFABETÓW ORAZ ZWIĘKSZAJĄC
STALĄ LICZBĘ KURSÓW i KOMPLĘTÓW NAUCZANIA.

LIGA **K**OBIET WYSUWA HASŁA:

"ANI JEDNEJ ANALFABETKI w SZEREGACH **L**IGI **K**OBIET"
"ANI JEDNEJ ANALFABETKI WŚRÓD **K**OBIET **P**OLSKICH"
i **P**ODEJMUJE SIĘ PRZESZKOLIĆ WŁASNYMI SIŁAMI
100,000 ANALFABETEK.

Każde Koło L. K. likwiduje analfabetyzm we własnych szeregach

ZARZĄD GŁÓWNY LIGI KOBIEC

Warszawa, dnia 21 grudnia 1950 r.

UCHWAŁA

Prezydium Zarządu Głównego Ligi Kobiet, oceniając pozytywnie poważny, a często i ofiarny wysiłek poszczególnych aktywistek i niektórych ogniw organizacyjnych L. K. na odcinku walki z analfabetyzmem, stwierdza jednak, że dotychczasowy wkład Ligi Kobiet jako całości był nie wystarczający i nie odpowiadający wadze zagadnienia.

Partia i Rząd Ludowy postawiły przed organizacjami masowymi i przed całym społeczeństwem konieczność likwidacji analfabetyzmu do końca 1951 r. Obecnie jest w pełnym toku kampania jesienno-zimowa, od której pomyślnego przebiegu zależy ostateczne wykonanie planu.

Dlatego też w okresie najbliższych miesięcy niezbędne jest zmobilizowanie wszystkich sił i środków zabezpieczających realizację planu likwidacji analfabetyzmu. W tym celu Prezydium Zarządu Głównego Ligi Kobiet poleca:

1) Wszystkie Zarządy Woj. L. K. winny co miesiąc regularnie zbierać swoje prezydium poświęcone specjalnie zagadnieniu analfabetyzmu, aby przez analizę dotychczasowej pracy stosować w miarę potrzeby natychmiastowe środki zaradcze oraz pomoc zarówno aktywowi etatowemu, jak społecznemu, w celu wykonania planu. Najpóźniej do dnia 5.I.1951 r. winny odbyć się prezydium wszystkich Zarządów Woj., poświęcone omówieniu niniejszej uchwały oraz szczegółowemu zapoznaniu się z planem pracy uzgodnionym z Woj. Komisją Społeczną do Walki z Analfabetyzmem.

2) Uchwała niniejsza odnosi się również do Zarządów Powiatowych, przy czym Prezydium tych Zarządów zbiorą się po raz pierwszy najpóźniej do dnia 15.I.1951 r.

3) Wszystkie Zarządy L. K. winny brać udział w pracach miejscowych Komisji Społ. do W. A. przez swoje przedstawicielki — członkinie Prezydiów Zarządów wszystkich szczebli.

4) Prezydium Zarządu Głównego Ligi Kobiet zwraca uwagę, iż ogólna likwidacja analfabetyzmu w Polsce ma nastąpić w poszczególnych województwach w następujących terminach:

1 maja 1951 r. woj. Katowice, Zielona Góra, Poznań, Gdańsk, Opole, Szczecin. 22 lipca 1951 r. woj. Rzeszów, Kraków, Bydgoszcz, Łódź m., Łódź woj., Warszawa m., Olsztyn, Kielce. 7 listopada 1951 r. woj. Białystok, Koszalin, Lublin, Warszawa Wrocław, za co są współodpowiedzialne organizacje terenowe L. K.

5) Obok systematycznego czuwania nad wykonaniem planów ogólnych Zarządy L. K. winny prowadzić nieustanną walkę o likwidację analfabetyzmu wśród członkiń organizacji pod hasłem:

„Każde Koło L. K. likwiduje analfabetyzm we własnych szeregach“.

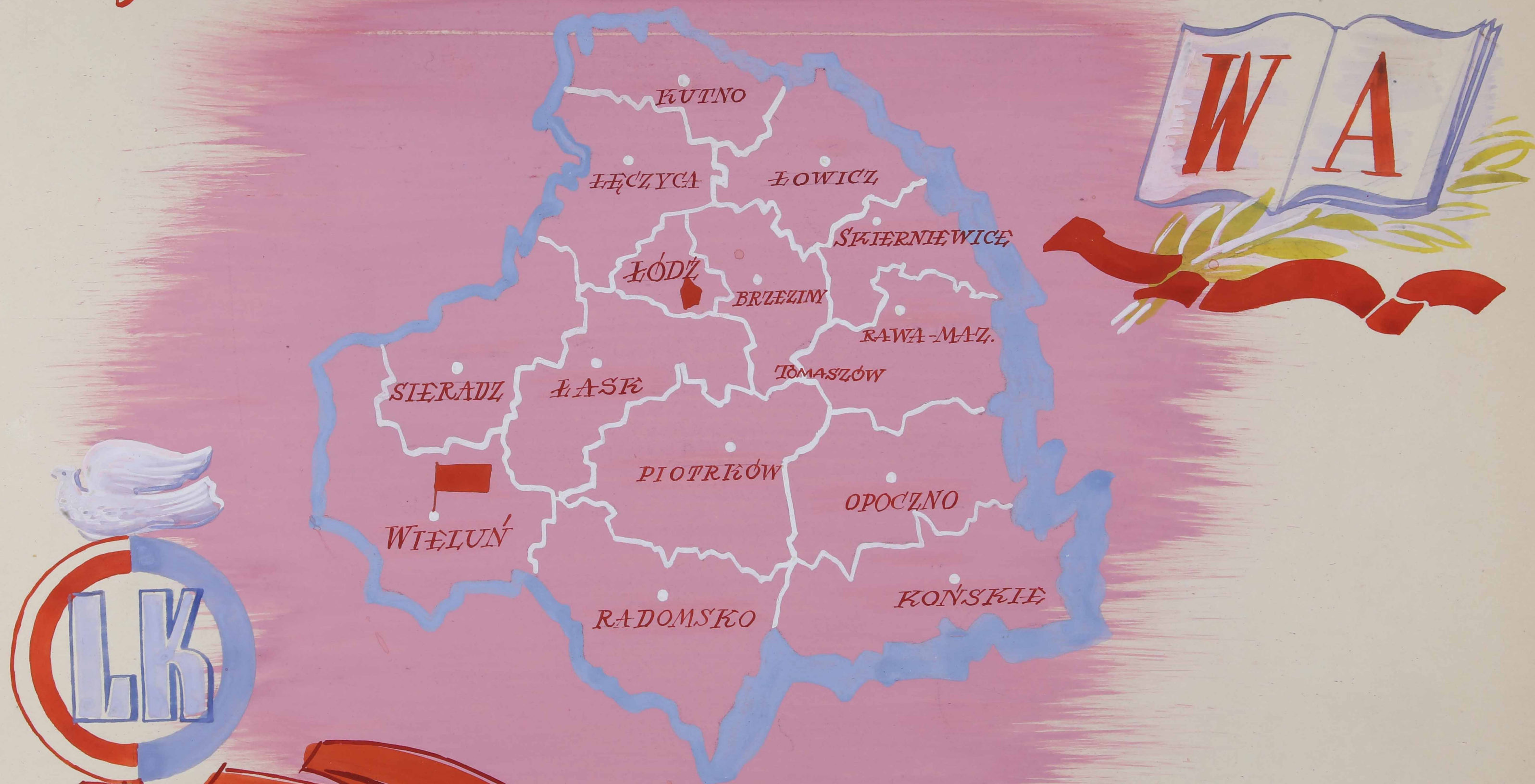
Szereg Zarządów Wojewódzkich L. K. podjęło zobowiązania likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach do dnia 8 marca — Międzynarodowego Dnia Kobiet, pozostałe — najpóźniej do dnia 1 maja 1951 r. Aby zobowiązania te były realne, winny być one oparte o zobowiązania Kół. W tym celu należy najpóźniej do dnia 21.I.1951 r. spowodować zebrania Zarządów Kół, na których należy dokonać przeglądu członkiń kół i ewentualne analfabетки natychmiast zacząć uczyć bądź w małych zespołach, bądź też pod hasłem koleżeńskiej pomocy rozpocząć nauczanie indywidualne.

6) Należy zwrócić dużą uwagę na sprawę likwidacji analfabetyzmu na wsi. W tym celu należy okazać maksymalną pomoc Związkowi Samopomocy Chłopskiej przez organizowanie ekip aktywistek Ligi Kobiet wyjeżdżających do gmin, gromad, zwłaszcza tych, gdzie nauczanie kobiet wiejskich natrafia na szczególne opory.

Woj. Łódzkie - 2568 kursów podr. nauk.

„Ami” jednej analfabetki w szeregach L.K.”

W.A

ZARZĄD GŁÓWNY
LIGI KOBIEC
WIDZ. KULTURALNO-OŚWIATOWY

Warszawa, dnia 15 grudnia 1949 r.

L.dz. 10851/49

Dot.: Akcji walki
z analfabetyzmem.

I N S T R U K C J A

w sprawie udziału Ligi Kobiet w akcji "WA"

(Rola przedstawicielek Ligi Kobiet do Komisji Społecznych
oraz Opiekunek Społecznych nad kursami początkowego nauczania)

Cz. I.

W celu uzdrowienia frekwencji na kursach początkowego nauczania oraz polepszenia wyników nauczania, Zarząd Główny Ligi Kobiet poleca wszystkim Zarządom Wojewódzkim, Powiatowym i Miejskim:

1. Sprawdzać czy wszystkie nasze wyżej wymienione Zarządy mają swoje przedstawicielki w Wojewódzkich, Powiatowych i Miejskich Komisjach Społecznych do Walki z Analfabetyzmem. Tam gdzie nie zostały one jeszcze wydelegowane należy natychmiast je wydelegować, zastanawiając się dobrze nad wyborem osób, aby nie był on tylko nominalny. Muszą to być osoby czynne, nieuchylające się od zebrań w Komisjach Społecznych, a jednocześnie nieobciążone nadmiarem obowiązków zawodowych lub społecznych. Przedstawicielki, które dotychczas nie zdały egzaminu ze swojej aktywności w Komisjach Społecznych należy zmienić, albowiem często się zdarza że to właśnie przedstawicielki organizacji społecznych muszą się przyczynić do uaktywnienia Komisji Społecznych.

x x

x

Cz. II.

Każdy kurs początkowego nauczania zorganizowany staraniem Ligi Kobiet ma stałą opiekunkę, członkinię L.K. Inne kursy niezorganizowane staraniem L.K. winny mieć stałą opiekunkę członkinię L.K. W tym wypadku należy być w stałym kontakcie z Komisjami Społecznymi, z Inspektoratami Szkolnymi oraz z Z.M.P. Uzgodnienie z Z.M.P. jest b.ważne, aby

./.

L.K.
1949

uniknąć zbędnego dublowania, t.j. jeden kurs ma jednego opiekuna, albo z L.K., albo z Z.M.P.

Do zadań opiekunów Społecznych kursów początkowego nauczania należy

1. Dopomaganie nauczycielowi we wszystkich jego czynnościach, czuwanie nad poziomem ideologicznym i wychowawczym kursu poprzez bywanie możliwie częste na kursie, co najmniej raz na tydzień.
2. Troska o ciągłość i punktualność pracy kursu oraz stałą obecność na lekcjach wszystkich uczących się.
3. Uzyskanie środków na opał i światło w lokalu kursu, które te środki można uzyskać z funduszy Komisji Społecznej. Dbalność o książki i inne pomoce naukowe.
4. Zapoznanie się z warunkami domowymi wszystkich uczących się na kursie, z ich trudnościami lub postępami w nauce.
5. Zwracanie uwagi na wzrok uczących się, gdyż w 85% mają oni wzrok popsuty i należy wystarać się o okulary. Brak ich utrudnia naukę. Należy sprawdzić w jakich wypadkach uczeń się może otrzymać okulary z Ubezpieczalni, dopiero w razie nieubezpieczenia uczącego się należy się zwrócić o fundusze do Komisji Społecznej.
6. Zorientowanie się czy uczące się kobiety mają obuwie i choćby najskromniejsze zewnętrzne okrycie, w którym bez narażania się na zimno i błoto mogą uczęszczać na kursy, czemu należy zaradzić przez wystarać się w Komisjach Społecznych do "W." funduszy na obuwie lub odzienie.
7. Opieka nad dziećmi kobiet uczących się podczas kiedy matki są na kursie. Opiekę tę można zrealizować przez włączanie dzieci do świetlic i żłobków na czas trwania nauki. W miejscach gdzie nie istnieją takie możliwości zorganizować indywidualną opiekę nad dziećmi w ramach opieki sąsiedzkiej.
8. Należy zdobyć informacje czy nauczające się robotnice mają na swoich zakładach pracy zorganizowany gorący posiłek aby nie musiały o głodzie po całym dniu pracy iść na kurs. Należy się zwracać do Rad Zakładowych lub Administracji zakładu pracy o zorganizowanie posiłków. Gdyby się to nie

./.

udało należy w porozumieniu z Opieką Społeczną, która dysponuje funduszami zorganizować gorący posiłek dla uczących się robotnic przed rozpoczęciem nauki na kursie.

9. Opiekunka Społeczna winna być obecna na końcowych egzaminach kursu, którym się opiekowała. Powinna się przyczynić do premiowania wyjątkowo pilnych i chętnych uczennic.
10. Po skończonym kursie opiekunka społeczna winna bezzwłocznie zorganizować lub przyczynić się do zorganizowania zakwalifikowanych kobiet w zespół dobrego czytania I stopnia aby zapobiec wtórnemu analfabetyzmowi.
11. Opiekunka Społeczna Ligi Kobiół winna stale kontaktować się z członkami partii politycznych i zainteresować nimi kurs, kontaktować się z innymi organizacjami społecznymi, a przede wszystkim z Z.M.P., które pełni w akcji "WA" podobną rolę, jak i my.
12. Opiekunka społeczna stoi na straży interesów nauczyciela, aby otrzymywał on terminowo swoje uposażenie od Inspektoratu.

Kurs bez opiekunki społecznej jest placówką osamotnioną, oderwaną od swego środowiska. Opiekunka społeczna powinna wytworzyć taką atmosferę, aby uczennice dobrze się czuły na kursie, a po jego ukończeniu stały się propagatorkami nauki wśród niepiśmiennych.

Dobrze pojęta rola opiekunki społecznej przyczyni się niewątpliwie do wykonania naszego planu, a opiekunki społeczne, które osiągną najlepsze wyniki pracy otrzymają nagrody, premie i specjalne wyróżnienia.-

Kierownik Wydz.Kult.-Oświat.

V-Przewodnicząca

/-/ Z. Sobierajska

/-/ Dr. Z. Wasilkowska

19

ZARZĄD WOJEWÓDZKI LIGI KOBIET

Łódź, ul. Andrzeja Struga 46, tel. 279-74

Konto N.B.P. 134-113-3052

L. dz. ..2531/51

Łódź, dn.1.X.1951 r.

O d p i s
=====

M e l d u n e k
=====

Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet w Łodzi o likwidacji analfabetyzmu na kursach podopiecznych.

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet w Łodzi melduje Zarządowi Głównemu, że na terenie naszego województwa organizacja nasza miała pod opieką

89 kursów o liczbie 1792 słuchaczy

42 zespoły " 465 "

238 naucz.indyw. 238 "

=====

2495 słuchaczy
w tej liczbie 1237 członkiń L.K.

Ogółem organizacja nasza opiekowała się na terenie województwa 1258 słuchaczami nauki początkowej.

Zarząd Wojew. L.K.

Pełnomocnik Wojew. do W.A.

/-/ Staromłyńska
-/ Flis Cz.

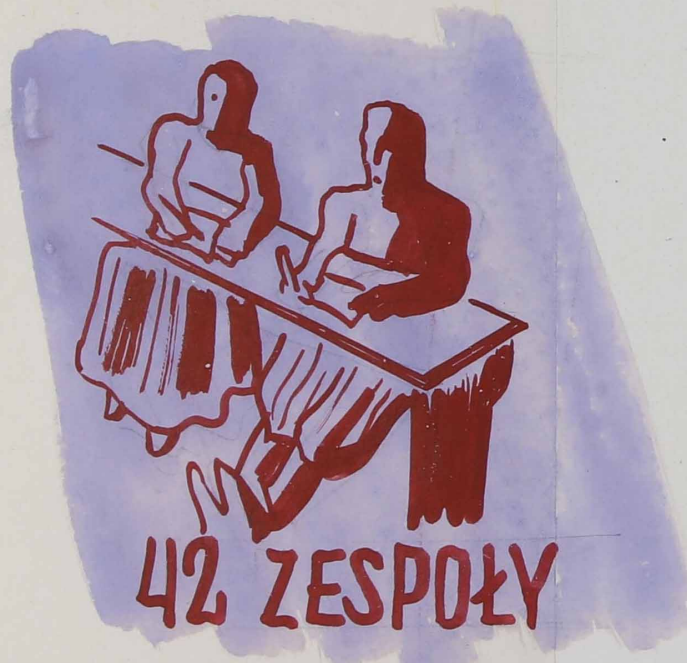
K a u r z e l
Wizytator Szkół

Za zgodność:

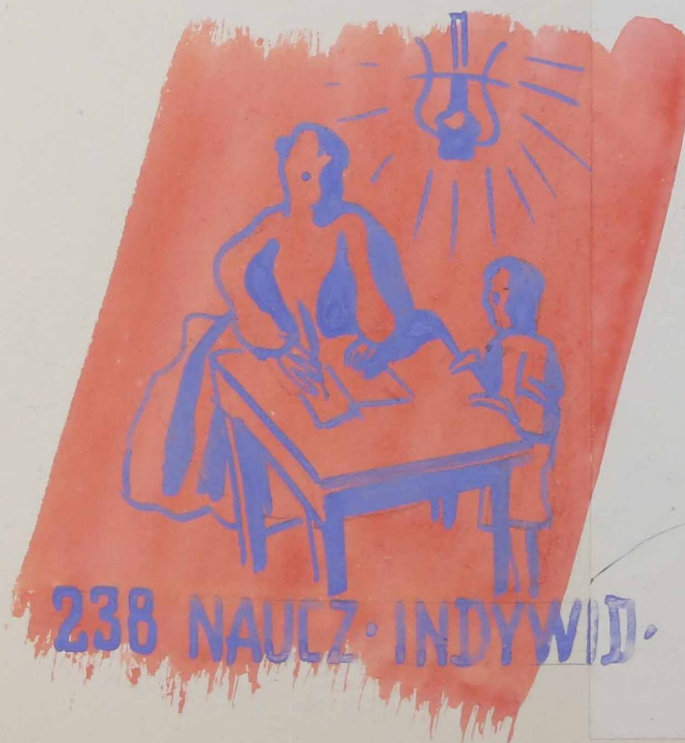
[Signature]

89 - KURSÓW

42 ZESPOŁY

238 NAUCZ. INDYWID.

2495

słuchaczy

1237

członkiń L.K.

ZARZĄD WOJEWÓDZKI LIGI KOBIET

Łódź, ul. Andrzeja Struga 46, tel. 279-74

Konto N.B.P. 134-113-3052

L. dz. 1098/51

Łódź, dn. 195... r.
28 kwietnia 1951 r.

O d p i s
=====

M E L D U N E K
=====

Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet w Łodzi o całkowitej
likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet w Łodzi melduje Zarządowi
Głównemu Ligi Kobiet w Warszawie na podstawie otrzymanych meldunków
Zarządów Powiatowych i Miejskich Ligi Kobiet na ogólną ilość
powiatów, że w szeregach Ligi Kobiet na terenie naszego województwa
było 1237 członkiń nie umiejących czytać i pisać.

W/w zostały objęte nauczaniem na kursach w liczbie 88 i w ter-
minie do dnia 26 kwietnia 1951 r. zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie naszego
województwa został zlikwidowany.

Łódź, dnia 28 kwietnia 1951 r.

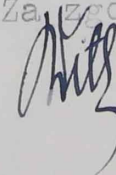
Pieczątka okrągła
Liga Kobiet w Łodzi
Zarząd Wojewódzki

Woj.Kom.Społ. ds. W.A.
Pieczątka okrągła z godłem państwowym
z pol.L.Chmielecki

Zarząd Woj.L.K.
Flis Cz.
Lefik
W.Trojner

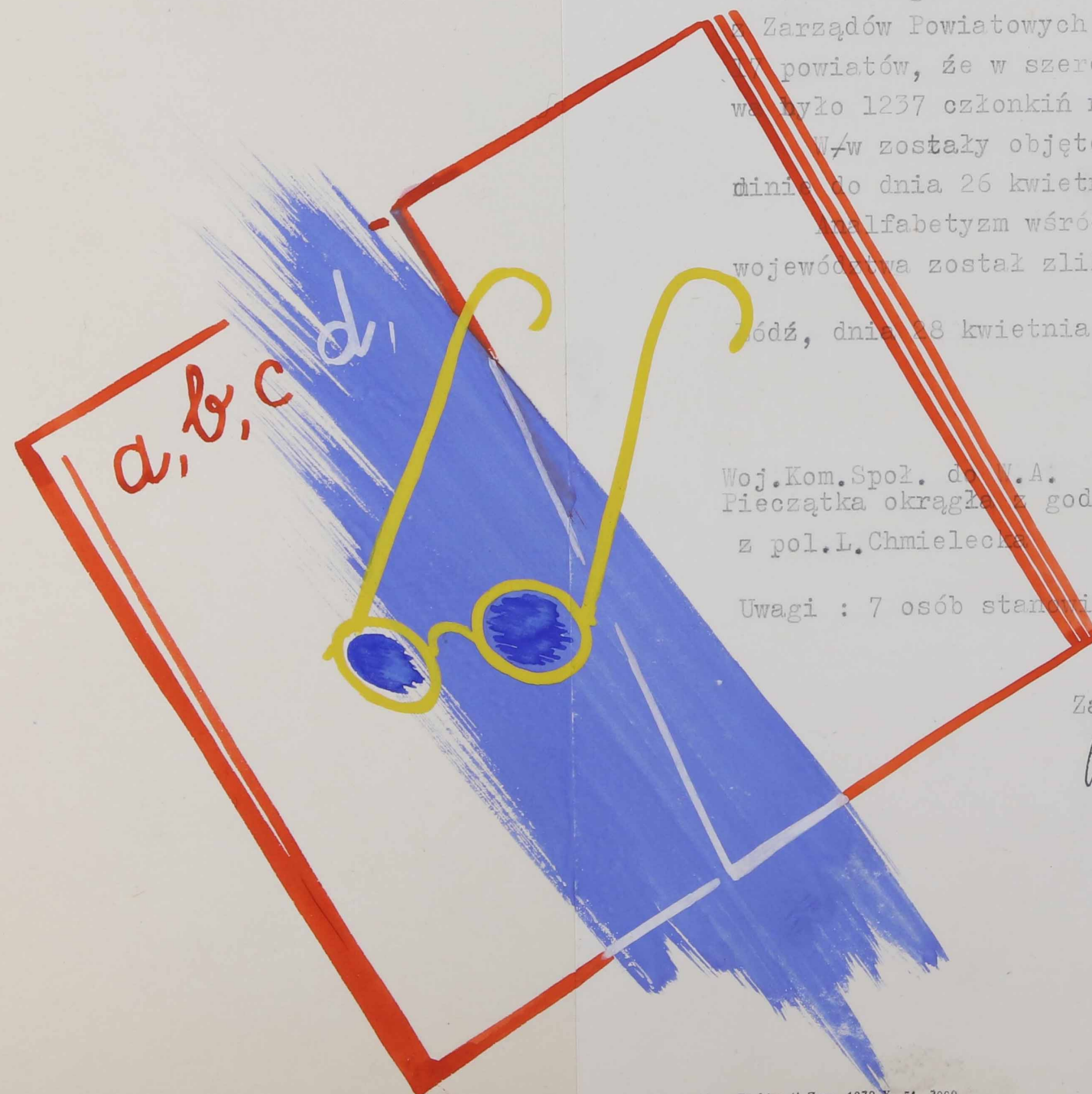
Uwagi : 7 osób starszających odsiew uczy się na kursie dokształcającym

Za zgodność:

1237

ANALFABETEK
w Krotach L.K.
na terenie woj.

Lig L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY O d p i s
w Ł o d z i

Łódź, dnia 23. IV. 1951 r.

Do
Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet
w Ł o d z i

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Łodzi o całkowitej likwidacji
analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 42 członkiń nie umiejących czytać i pisać zostały
objęte nauczaniem na 3 ~~kwx~~ kursach i w terminie do dnia 26.IV.1951 r.
zdały pomyślnie egzamin.

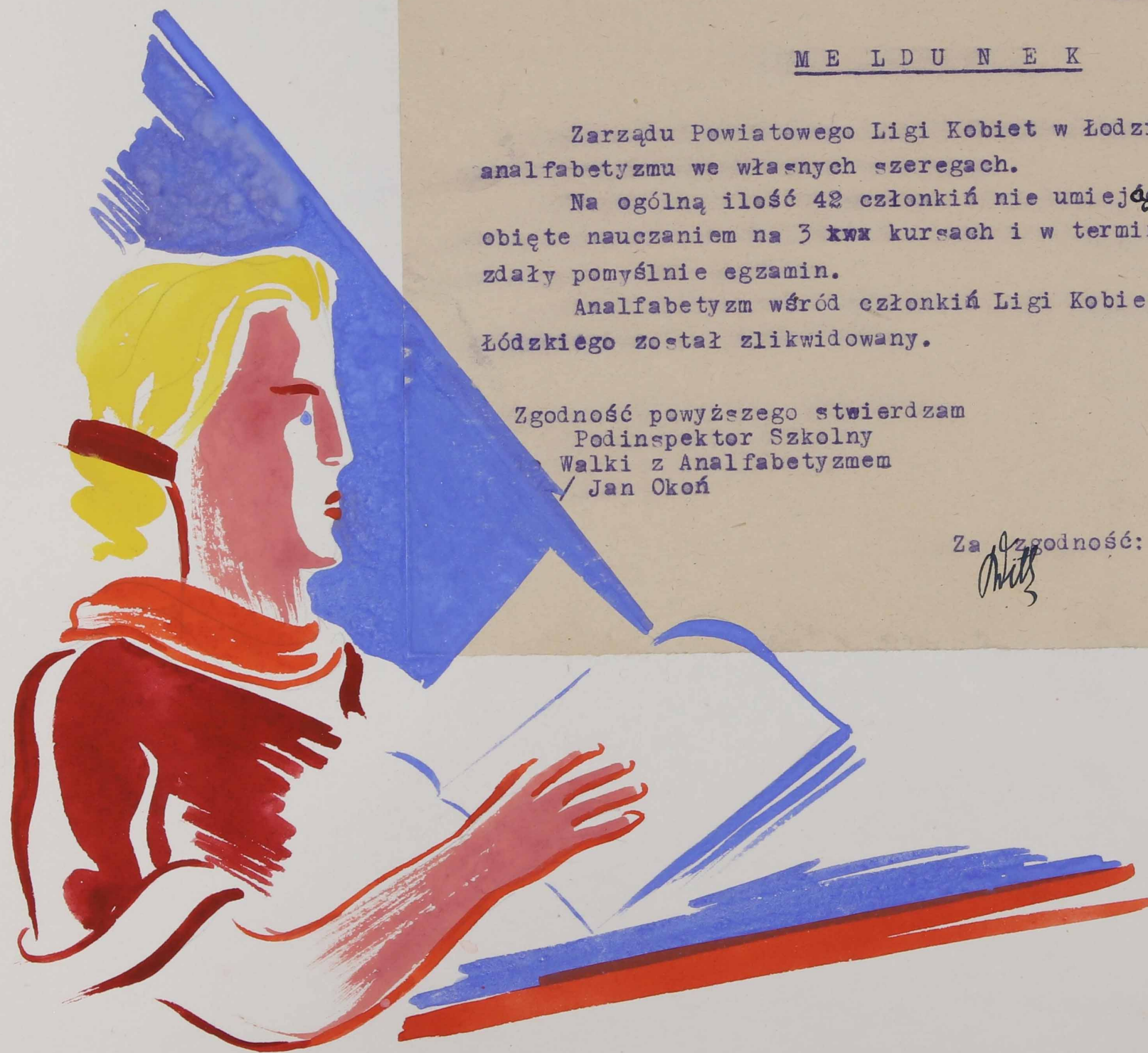
Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie naszego Powiatu
Łódzkiego został zlikwidowany.

Zgodność powyższego stwierdzam
Podinspektor Szkolny
Walki z Analfabetyzmem
/ Jan Okoń

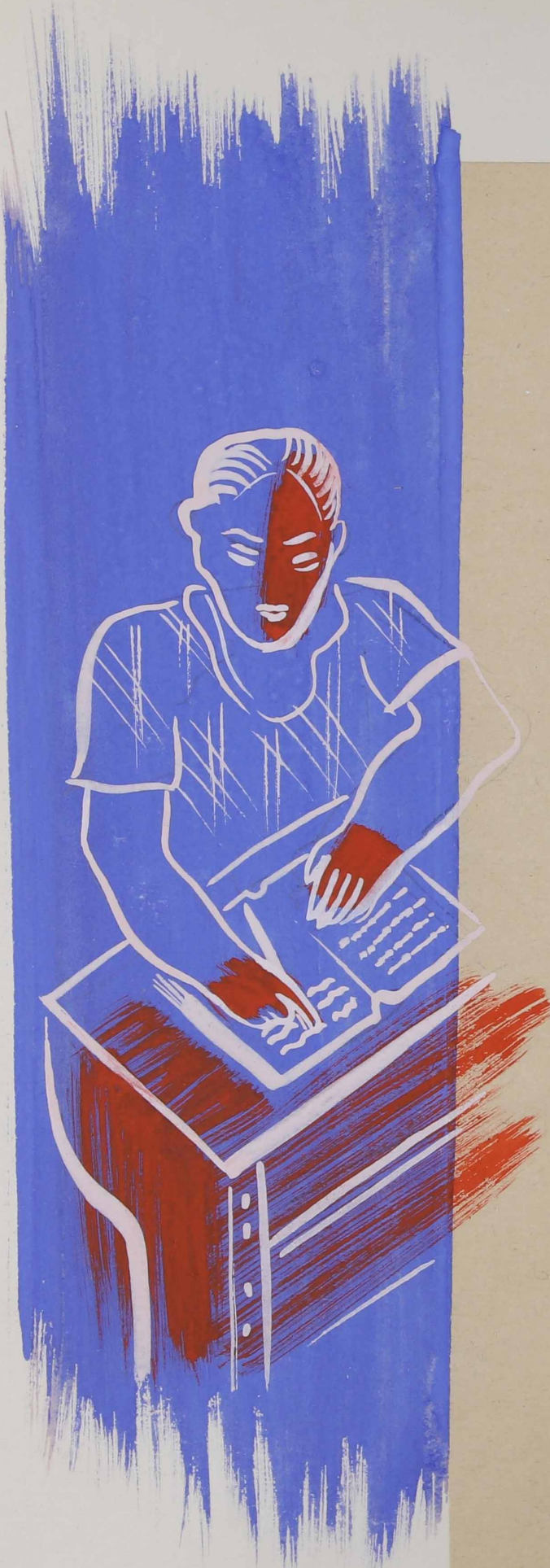
Instruktorka Z.P.L.K.
/-/ H. Radowska

Za zgodność:

Okon

42
osoby rejestr.
ŁÓDŹ

Do 1 Maja ani jednej
analfabetki w szeregach L.K.

M E L D U N E K

Koła terenowe L.K. o całkowitej likwidacji
analfabetyzmu we własnych szeregach

Zarząd Koła terenowego w Ozorkowie melduje Zarządowi
Powiatowemu w Łodzi, że wśród członkiń naszego koła było 18
nie umiejących czytać i pisać.

W/w zostały objęte nauczaniem na kursie lub indywidualnie
i w dniu 20. IV. 1951 r. zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń naszego koła został zlikwidowany

Data 20. IV. 1951 r.

Kom. Społ. W.A.
/-/ T. Kropowa

Zarząd Koła L.K.
/-/ Rogalska

Za zgodność:

18 *osob*
OZORKÓW

oni jednej
analfabety
w sklepach LK

DZORKÓW, 20·IV·1951

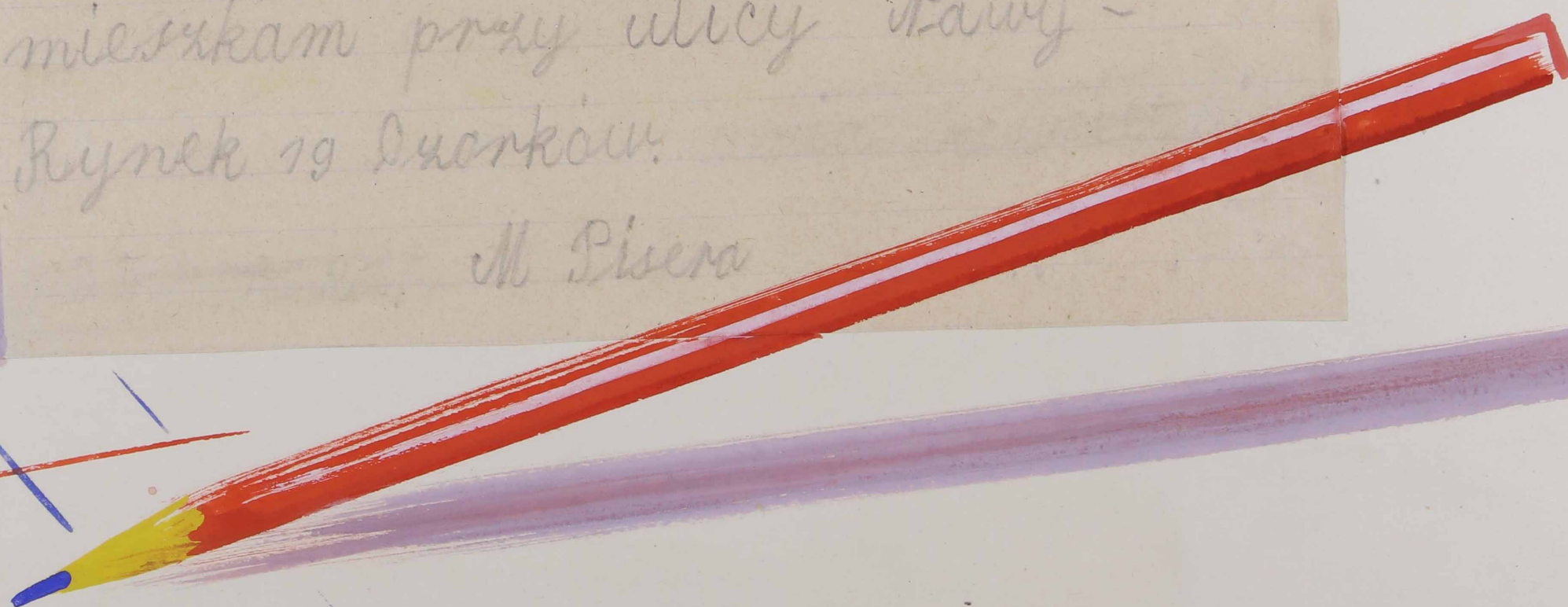

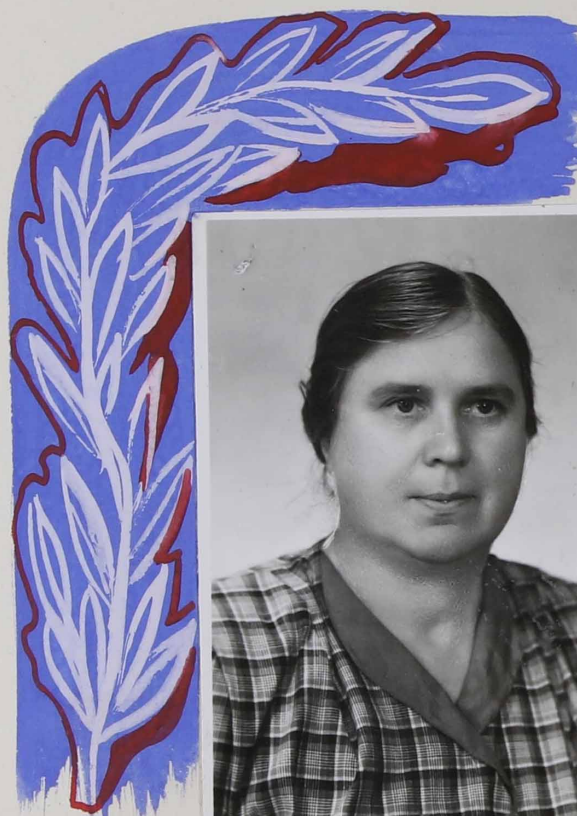
Łowickim dnia 28, 9, 51 v

Urodziłam się w grudniu 1805
Cednawicach, w Łowickim
skuteczne wielu lat. Obecnie
mieszkam przy ulicy Łowickiej -
Rynek 19 Łowickim.

M. Pisera

A

M. PISERA

Jestem w dwięcyna Polsce
Ludowej że nauczyłam się
czytać i pisać gdyż za
czasu w senacyjnych nikto
się o to nie troszczył a dziś
w Polsce Ludowej jest wielka
troska o człowieka niema już
analfabetów ja sama się
bardzo cieszę że mogę napisać
do najbliższych. I w dalszym
ciągu będę się uczyć. Bardzo
jestem wdzięczna Lidze Kobiet
że mi pomogła w nauce oraz
naszemu Państwu Ludowemu
i Prezydentowi Państwowi
Bierutowi

L I G A K O B I E T
ZARZĄD MIEJSKI
w Zgierzu

O d p i s

M E L D U N E K

Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet w Zgierzu o całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

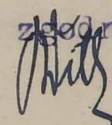
Na ogólną ilość 16 członkiń nie umiejących czytać i pisać, zostały objęte nauczaniem na kursach miejskich i w terminie do dnia 24 kwietnia zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń L.K. na terenie naszego miasta został całkowicie zlikwidowany.

Przewodnicząca L.K.
/-/ M.Fornalczykowa

Kier.Wydz.Oświaty
/-/ J.Kuśmierek
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej
w Z g i e r z u
Wydział Oświaty

Za zgodność:

L I G A K O B I E T
ZARZĄD MIEJSKI
w Pabianicach

O d p i s

M E L D U N E K

Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet w Pabianicach o zlikwidowaniu analfabetyzmu.

Zarząd Miejski LK melduje Zarz.Wojew.Ligi Kobiet że na terenie naszego miasta było 19 członkiń nie umiejących czytać i pisać. Członkinie ~~nix~~ te zostały objęte nauczaniem przez Zakłady pracy, gdzie zdały pomyślnie egzamin.

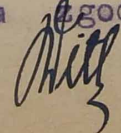
Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet został zlikwidowany.

Instruktor
/-/ Rudnicka Krystyna

Podinspektor
do Walki z Analfabetyzmem
/-/ T. Bulzacki

Przewodnicząca
/-/ Siubdzia Stefania

za zgodność:

16
OSÓB

ZGIERZ

19
OSÓB

PABIANICE

ZDUŃSKA WOLA

Liga Kobiet
Zamkół Powiatowy
w Zol. Woli

Miejscowi uczniowie analfabeci
w. Ligi Kobiet z przeprowadzonych njebracji.

Colpis

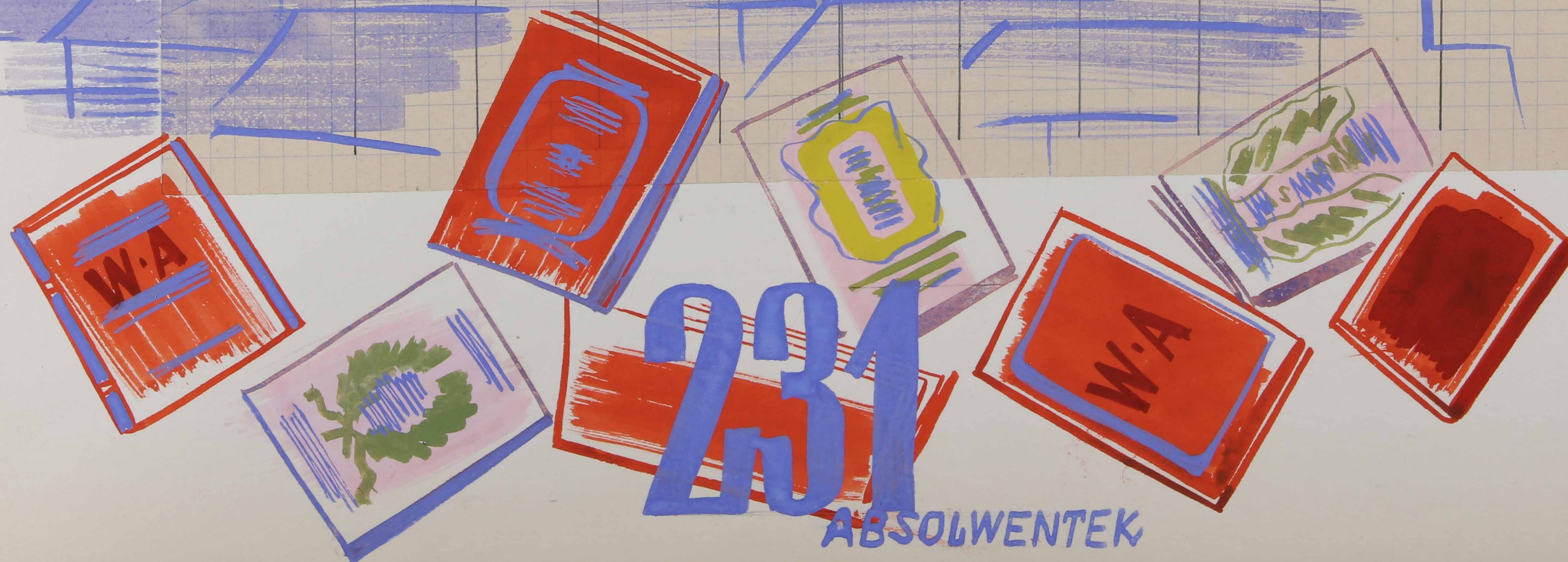
Miejscowi	Analfabeci				Poluanalfabeci				Karem zostalo objęte naucaniem	Otrzymano absolwentów z tych
	do	od - do	od - do	od - do	do	od - do	od - do	od - do		
	1898	1899-1918	1919-1931	1932-1934	1898	1899-1918	1919-1932	1932-1934		
Zol. Wola	65	47	35	29	36	33	27	24	296	296-65

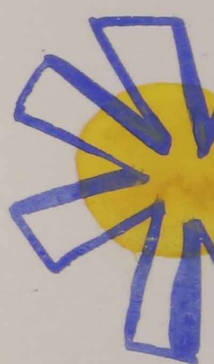
Mwagi;
Analfabetyzm wśród młodszych kobiet szkolących, absolwentek 231

Kierownik do W. A.
Kazimierz Kuczkowski
Kierownik Szkoły
1-1 Kuczkowski

Przewodnicząca L. K.
Kajzer Helma

Za zgodności:
Kitt

*składanie meldunku
na "Wnieście Oświaty"
w sieradzu, 1951r.*

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Łowiczu

O d p i s

Łowicz, dnia 6. V. 1951 r.

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Łowiczu o całkowitej
likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 1239 objętych nauczaniem w 1950/51 na
95 kursach 85 członkiń Ligi Kobiet w terminie do dnia 1.V.51 r.
zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie naszego
powiatu został zlikwidowany.

Pełnomocnik Powiatowy
do Walki z Analfabetyzmem
/-/ Kazimierzak

Przewodnicząca L.K.

/-/ Pytel Leokadia

Za zgodność:

[Signature]

...z kursu nauki początkowej

PRZEW. PREZYDIUM P.R.N. w ŁOWICZU
OB. WŁ. PAWŁAK wręcza NAGRODY
ZASŁUŻONYM w akcji W.A na terenie
POWIATU ŁOWICKIEGO. lipiec 1951 r.

**WŁADZA LUDOWA zapewnia
ROZKWIĆ OŚWIATY i KULTURY!**

WYRÓŻNIENI
UCZESTNICY KURSÓW
W.A na wycieczce
w Gdańsku i Gdyni

8

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Brzezinach

O d p i s

Brzeziny, dnia 7. V. 1951 r.

Do
Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet
w Ł o d z i

Niniejszym zawiadamiamy, że na terenie Strykowa, Koluszek,
Dmosina i Brzeziny analfabetyzm został zlikwidowany i analfabetek
wśród członkiń naszej organizacji nie posiadamy, nie tylko w wymie-
nionych miejscowościach lecz w całym powiecie.

Powyższe stwierdzam
/-/ Kuras
Powiatowy Pełnomocnik
Do Walki z Analfabetyzmem
w Brzezinach

Za Zarząd

/-/ K. Makowska

Za zgodność:

W.A.

SLUCHACZKI KURSU: J. MADRA, MARIA
MAGIERSKA z KOLEGĄ A. STRZELECKIM
PO EGZAMINIE — BRZĘZINY 1951r

OB. MAGIERSKA MARIA, LAT 64
NAJLEPSZA UCZENNICA NA KURSIE WA
ZOSTAŁA WYRÓŻNIONA — BRZĘZINY 1951

Brzeziny

Oświata podstawowym warunkiem dobrobytu!

Polska bogata Polska jest
bogata. Grunty ma dobre do
uprawy. A ile węgla, kto
ma tyle węgla co Polska
jada wagony, ptyrą sztuk
pietne dobrego węgla. Jaka
jest polska. Wojsko Wojsko
probito wroga. Wojsko broni
Polski. Mamy dobre wojsko
Mamy karabiny, armaty.
Mamy samoloty i okręty

PISMO J. STRZELECKIEGO
z BRZESIN

SKIERNIEWICE

LIGA KOBIE T
ZARZĄD POWIATOWY
w Skierniewicach

O d p i s

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Skierniewicach w całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 21 członkiń nie umiejących czytać i pisać, zostały objęte nauczaniem na 5 kursach i w terminie do dnia 7.IV.51 r. zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie całego powiatu został całkowicie zlikwidowany.

Pełnomocnik Powiatowy
do Walki z Analfabetyzmem
w Skierniewicach
/-/ Wilczyński

do zgodności;
Wit

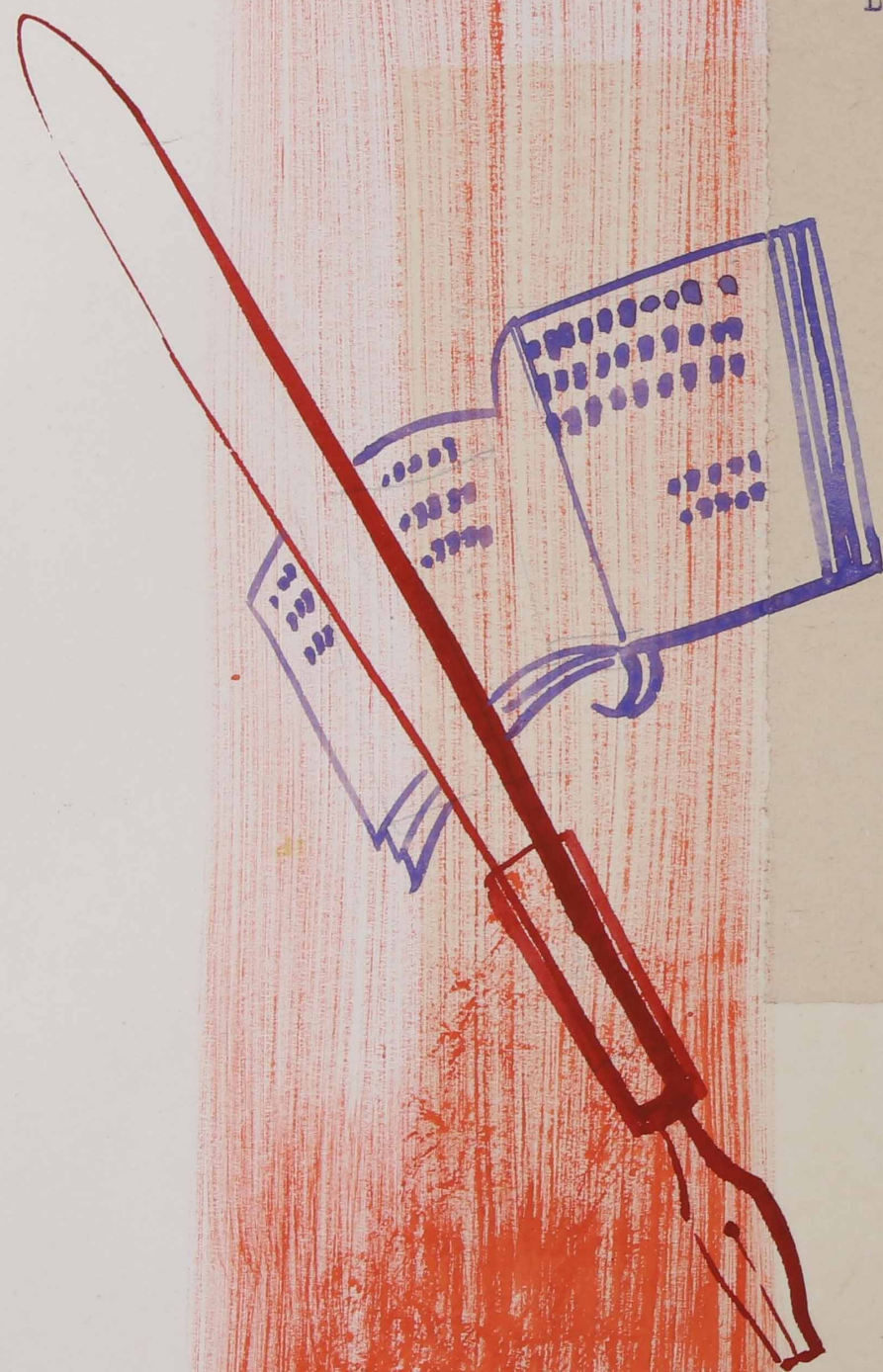
Przewodnicząca

/-/ Owsiana

Skierniewice, dnia 23.IV.51 r.

21

*członkin L.K.
nauczyło się,
czytać i pisać*

RAWA - MAZOWIECKA

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Rawie Maz.

O d p i s

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego L.K. o całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość obiętą nauczaniem 30 osób na kursach w terminie do dnia 1-Maja zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń L.K. na terenie naszego powiatu został zlikwidowany.

Podinspektor do W.A.
/-/ Sroka
Podinspektor Szkolny

Przewodnicząca
/-/ Ostrowska

Rawa Maz. dnia 4.V.51 r.

Za zgodność:

30 osób
zdało
pomyślnie
egzamin

KAZMIERSKA MARIA, czł. L.K.
prac. Szpitala Powiatowego
najlepszą uczennicą Kursu W.A.

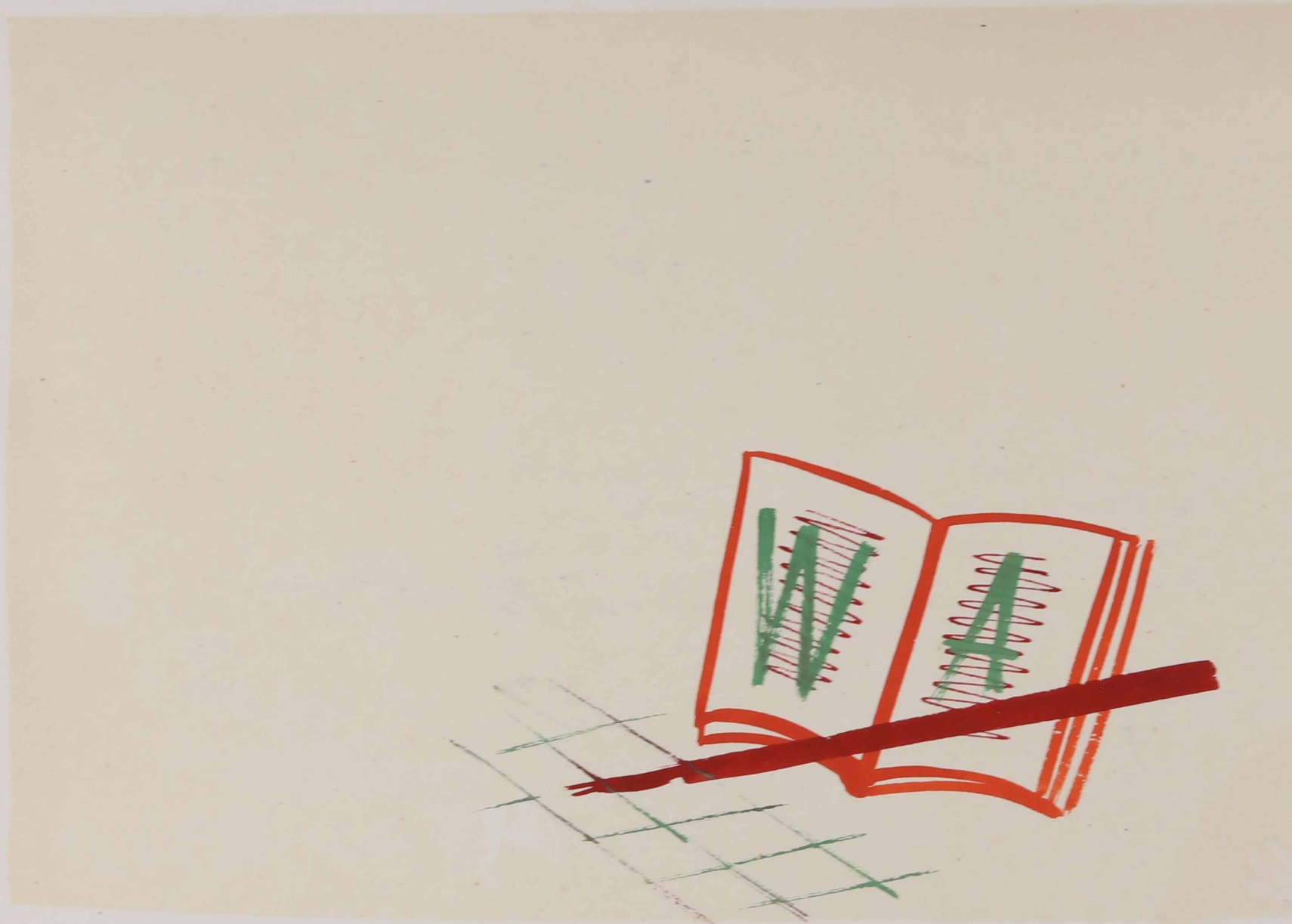
Członkinie Koła L.K. - Szpital Powiatowy
ob. Kłauia Ant., Spółka Wł. i Kazmierska M.
czytają już gazety ...

Wspomnienie mojego życia. Kosmowska Maria
To smierci mojego ojca mając lat 12 musiałam iść do ludzi na
służbę do kutek. którzy mnie poniewierali i gniebili a nawet
zabawiali kawałkami ciemnego chleba. Smutna była moja młodość, bo nie
miałam żadnej pomocy, szukałam pracy i znalazłam w Rawie
Masowieckiej w szpitalu powiatowym. Pierwszą z moją pracą była
praca obczajania świń a później dostałam się do pralni gdzie do
dziś dnia pracuję. jest to ciężka praca. Największym moim
marzeniem było nauczyć się czytać pisma i książki i nadeszła
taką chwila że po uwolnieniu. Ucieszyłam się bardzo i zaraz
zapisalam się na ten kurs. było mnie strasznie ciężko, bo miałam
małe dziecko pięcioletnie i drugie 12 letnie które które chodzi
do szkoły a także dom i rodzinę ale trudno i przetrzymałam
te trudności i chodziłam i uczyłam się i skończyłam dwa
kursy i dostałam ciekawych i dobrych wiadomości dowiedziałam
się i jeszcze zapisalam się na kurs dobrego czytania. jestem
bardzo szczęśliwa i nie wiem mnie nie porostaje jak byc wdzięczną
do smierci rządowi ludowemu Ministerstwu Oświaty za opiekę i za
troskę że nam się zapiekuwali i nie jesteśmy ciemni, lecz
oświeceni. Dziękuję wielkiemu Stalinowi za uwolnienie i za
obronę. dużo się dowiedziałam że Stalin robi dobre dla naszej
Polski i dla tego zachęcam wszystkich żeby uczyli i
przystali z takiej dobroci jak czytanie i pisanie. bo dziś już
sama napiszę list i poręczam gazetę i dobrą książkę i
z lepiej mi żyć na świecie choć mojemu synowi dać wielką
naukę i aby i on mógł służyć państwu ludowemu i być
pożytecznym obywatelem

Kosmowska Maria

**WSPOMNIENIE
MOJEGO
ŻYCIA"**
**opisane
M. KAZMIERSKA**

KUTNO

LIGA KOBIEŃ
ZARZĄD POWIATOWY
w Kutnie

O d p i s

Kutno, dnia 30 lipca 1951 r.

Do
Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet

w ł o d z i

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Kutnie z całkowitej likwidacji
analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 296 członkiń nie umiejących czytać
i pisać zostały objęte nauczaniem i zdały pomyślnie egzamin.
Analfabetyzm wśród członkiń naszego powiatu został zlikwidowany.

Pełnomocnik Powiatowy
do Walki z Analfabetyzmem
podpis nieczytelny

Przewodnicząca Ligi Kobiet
/-/ Zapła Regina

za zgodność:

[Signature]

296 CZŁONKIŃ L.K NIE UMIAŁO
CZYTAĆ I PISAĆ
WSZYSTKIE ZDAŁY EGZAMIN

... w zeszytu
Wt. Bielauskiej
w Łychlina

Kutno

I.

Łychlin dnia 10. III. 1951 r.

Łyciorys.

Od młodych lat mieszkam
na Łotyniu. Do miasta było
daleko, a szkoła była w mieście.
Z winy rodziców i warunków
ciężkich, nie chodziłam do szko-
ły. Bieda mi była, bo ani litery
nie znałam. Dziś, po 5 miesiącach =

nym kursie, już mogę dobrze prze-
czytać i napisać i znam liczby
a to dzięki Polsce Ludowej.

Yanina
Zadanie.

Gospodyni sprzedała pół kopy
jaj za 30 złotych. Ile kosztowa-
ło 1 jajko?

$30 : 30 = 1 \text{ zł. kosztowało 1 jajko.}$

Bielawska Władysława

Yanina
Bielawska

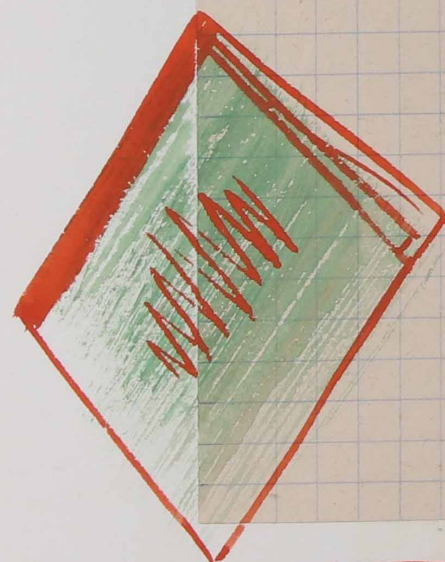
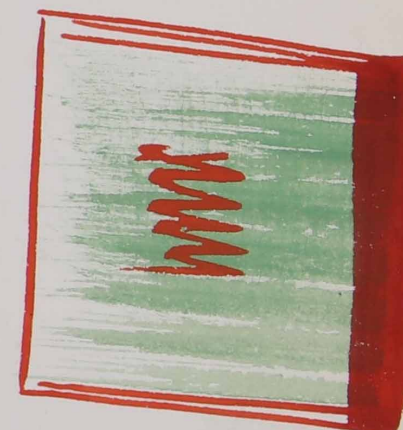
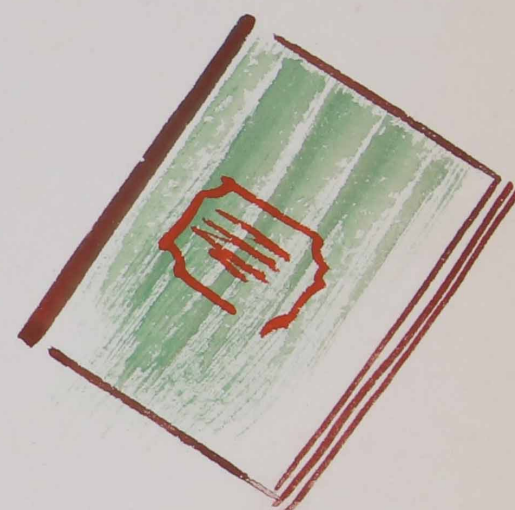
Łęczycza

Liga Kobiet
Zarząd Powiatowy
w Łęczyczy

Miejscowe rozliczenia analfabety
stanowi Ligę Kobiet z przeprowadzonych wyliczeń.

Łąpis

Miejscowość	Analfabeci				Potanalfabeci				Razem zdatato objęte kwalifikacją	Razem absolwentek z ty absolwentek
	do 1898	od - do 1899-1918	od - do 1919-1931	od - do 1932-1934	do 1898	od - do 1899-1918	od - do 1919-1931	od - do 1932-1934		
Łęczycza	8	29	44	—	—	20	28	—	129	120-72
Uwaga; z powyższych 72 kobiety stanowią L. K.										
Podinspektor do H. A. Pracownice podinspektora do Pracy Publicznej Rady Powiatowej A. Klimkiewicz Wiceprezident Pracownice do L. K. H. J. Pichurska, Leżyczka Stelone Pracownice do L. K. Liga Kobiet w Łęczyczy Zarząd Powiatowy										

Łódź, dnia 25. XI 1950 r.

ZOBOWIĄZANIE.

Niniejszym zobowiązujemy się w imieniu
Powiatowego Zarządu Ligi Kobiet w Łodzi
do przeszkolenia 176 analfabetów i półanalfabetów przez
sorganizowanie i prowadzenie 5 kursów, 1 zespołów
oraz indywidualne nauczanie w okresie od 25. XI. 50 do 8. III. 1951 r.

Równocześnie zgłaszamy swój udział w współzawodnictwie
odnośnie przekroczenia planowanych powyżej liczb 176
ilości zgłoszonych kursów, zespołów i indywidualnego nauczania
analfabetów i półanalfabetów.

Wiadomym nam jest, że współzawodniczą w akcji zwalczania
analfabetyzmu następujące instytucje i organizacje:
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego, Związki Zawodowe,
Wojewódzki Zarząd Samopomocy Chłopskiej, Liga Kobiet, Z.H.P.

*Nauczycielka Spółna
1-1 Łęgorka Janina*

INSTRUKTORZY
do WA przed PREZY
DIUM P.R.N.

Piotrków

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Piotrkowie

O d p i s

Piotrków, dnia 4 maja 1951 r.

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Piotrkowie o całkowitej
likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 12 członkiń nie umiejących czytać i pisać
zostały objęte nauczaniem na 7 kursach i w terminie do dnia 30
kwietnia 1951 r. zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń naszej organizacji na terenie
naszego powiatu został zlikwidowany.

Kier. Wydz. Oświaty
/-/ Jerzy Chełmicki
Podinspektor Szkolny W.A.

Przewodnicząca L.K.
/-/ J. Rychta

Za zgodność:

[Signature]

L I G A K O B I E T
ZARZĄD MIEJSKI
w Piotrkowie

O d p i s

Piotrków, dnia 4 maja 1951 r.

M E L D U N E K

Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet w Piotrkowie o całkowitej
likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość 53 członkiń nie umiejących czytać i pisać
zostały objęte nauczaniem na 3 kursach, nauczaniu indywidualnym nie
w terminie do dnia 30.IV. zdały egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń L.K. na terenie naszego miasta
został całkowicie zlikwidowany.

Przewodnicząca L.K.
w/z Wolnicka

Kier. Wydz. Oświaty
podpisał na rozliczeniu
/-/ Witkiewicz.

Za zgodność:

[Signature]

Ob. FELCZERKA zdaje
pomyślnie egzamin
"HUTA HORTENSJA"

Wzrost
do polskiego
Kofu Dobry
Kurs 1.00

PUBLIKAJA STANOWISZ POWIAT
 Trzeciego Stopnia
 Im. Ks. JADWIGI
 w Piotrkowie
 L. dz. _____

L. dz. _____
kiego
miej
scie

Życiorys
urodziłam się dnia 2.1.
Września, 1902, roku, w
Piekarach powiat Piotrków
~~powiat Piotrków~~, Po-
smierci rodziców odebrało
mnie 2 I klasy i musiałam
iść na służbę. Mam 1,
córkę a mam pracę w

Piotrków

2. M. Publicznej Szkoły Powiatowej
w Łekszycach
gm. Szydł.

Urodziłem się dnia
5 VII 1903 roku wsi
Kilowie gmina
Urzyszyn powiat
Radłowski Utrzymawa
Lym się przyrodzić
do 21 roku a
przniej poszedłem
do wojska w wojsku

21
ABSOLW.

Lista absolwentów kursu dla analfabetów
przy szkole №1.
w Piotrkowie Tryb.

Nazwisko i imię	Własnoręczny podpis
Bartkiewicz Józef	Bartkiewicz Józef
Dolna Zofia	Dolna Zofia
Herman Bronisław	Herman Bronisław
Klemens Władysław	Klemens Władysław
Kuriniak Józef	Kuriniak
Kaermarek Leokadia	
Kafar Bolesław	Kafar Bolesław
Lesiak Maria	Lesiak Maria
Miskiewicz Franciszek	Miskiewicz Franciszka
Śraciński Stanisław	
Traska Stanisława	Traska Stanisława
Rożańska Apolonija	Rożańska Apolonija
Witkowski Józef	Witkowski Józef
Wozniak Janina	
Zuber Maria	Zuber Maria
Kowalska Maria	Kowalska Maria
Merk Stanisław	Merk Stanisław
Smoluch Leonard	Smoluch Leonard
Nowak Maria	Nowak Maria
Teresik Wacław	
Lapkin Włodzimierz	

Piotrków dn. 26 kwietnia 1951r.

Handwritten letters: a, a, a, b, b, b, c, c, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.

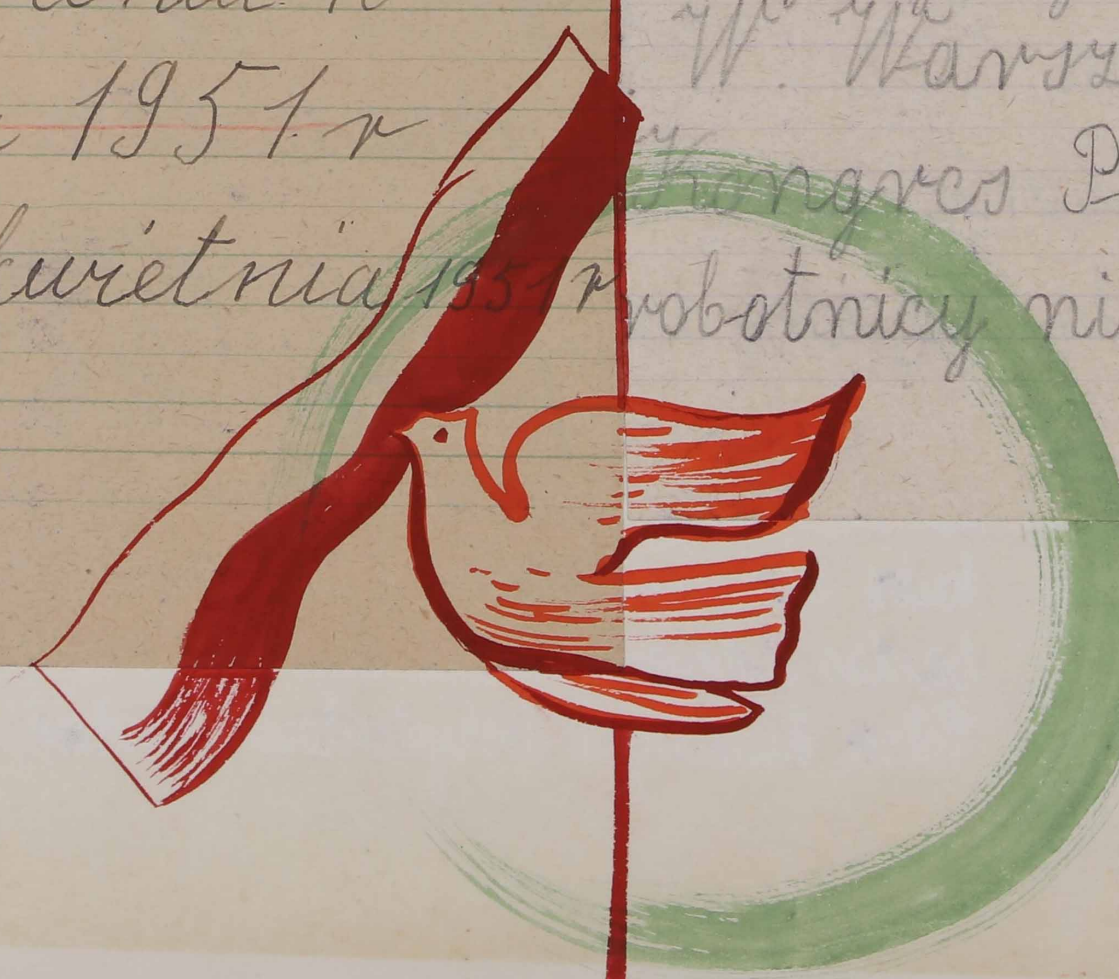
KURSU dla ANALFABETÓW
w PIOTRKOWIE TRYB.
SZKOŁA PODST. №1.

POKOJ

uczę się kusie
Zawdzięczam to
tylko naszemu
Rządowi

Woźniak Jarina
Piotrków dnia 10
kwietnia 1951 r
Dnia 25 kwietnia 1951 r

dobry
dzień

ze wszystkich stron
Pomagamy walczącym
robotnikom i chłopom
Herbatę kupujemy
w Chinach. W Francji
stale strajkują robotnicy.
Polacy pomagają
strajkującym robotnikom.
W Warszawie odbył się
Kongres Pokoju. W Paryżu
robotnicy nie mają chleba.

45

AGATA
OLEJNIK
z ROZPRZY
najmłodsza
uczestniczka
kursu dla
analfabetów,
zdana z odczytu
czytaniem -

Mój życiorys

Urodziłam się dnia 12-lipca-1914r. w Rozprze,
powiat Piotrków. Ojciec mój pracował we dworze
w Szymbarku. Kiedy miałam 7-lat ojciec mój
poszedł na wojnę. Matka chodziła do dworu
na robotę - a dzieci nie miały się gdzie uczyć.
Jak miałam 10-lat zaczęłam już pracować
aby pomóc matce do wychowania młodszej rodziny -
Było nas 5-cioro dzieci - Matka była bardzo
biedna bo we dworze mało płacił - Kiedy
skończyłam 20-lat wyszłam za mąż - i chodziłam
syna - Mój mąż pracował. Podczas okupacji
było nam ciężko, ukrywaliśmy się przed Niemcami -
Kiedy powstała Polska Ludowa mój mąż
przebiegł na kucie a ja zapisałam się do ligi Kobiet -
W roku 1947 mój mąż zmarł tragiczną przy-
prawą, a ja urodziłam w 3-miesiące potem syna
Wojtusia. Chowałam ciężko, rozumiałam że teraz
sama muszę wychować dziecko - Zapisałam się na
kurs dla analfabetów i ukończyłam go z wynikiem
bardzo dobrym. Nauka otworzyła mi oczy - Dziękuję
Polsce Ludowej i Grzegorzowi Biegunowi za umożliwienie.

Kochany Bracie!
 Teraz jestem zdrowa
 Teraz chodzę do szkoły
 na kurs analfabetów. ~~W~~
 Cieszę się że nauczyłam się
 pisać i czytać więc piszę
 do Ciebie list. I też cieszę
 się z tego że zmniejszyło
 w naszym kraju dużo
 analfabetów. Teraz idę
 na egzamin, który odbywa
 się dnia 3 kwietnia 1951 r.
 już nie mam co pisać
 koniecznie pozdrawia Cię
 siostra.

Wies. Szukocice
 gm. Gorkowice
 pow. Piotrków
 woj. Łódzkie.
 Ruśka Józefa. 11.4.51.

Pierwsze listy...

5.

KIEROWNICTWO
 PUBLICZNEJ SZKOŁY POWSZECHNEJ II STOPNIA
 we Wronkowie gm. Rozprza
 dnia _____ Rr. _____

Chcę być samodzielną: Mój pobyt w Prusach

Przejechałam do Niemiec w 1942 r.
 Początkowo miałam biedę, bo nie
 mogłam się zmówić. Starłam się
 żeby jak najprędzej nauczyć się
 parę słów, niemieckich. Gdy się
 nauczyłam już mi było lepiej i zaraz
 dostałam pracę w stolarni. Pracowałam
 do 1945 roku. Jak weszły Wojska
 Radzieckie uwolnili zaraz Polaków
 i innych niewolników. Powrót do
 Polski miałam bardzo przykry bo
 wraciałam w sam bój a wiadomo
 kaidemu. Jaka ciężka podróż gdy
 bój jeszcze nie skończony.

Walczak Stefan *S. Dobry*

Tomaszów

O d p i s

Tomaszów Maz. 31.V.51 r.

L I G A K O B I E T
ZARZĄD MIEJSKI
w Tomaszowie Maz.

ZARZĄD WOJEWODZKI LIGI KOBIEŃ
Wydział Kult.Oświat.

w ł o d z i

M E L D U N E K

o całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach

Zarząd Miejski Ligi Kobiet w Tomaszowie Maz. melduje Zarządowi Wojewódzkiemu Ligi Kobiet na podstawie protokołów i meldunków Zarządów Kół L.K. na ogólną ilość 36 kół że w szeregach L.K. na terenie naszego miasta Tomaszowa Maz. było 131 członkiń nie umiejących czytać i pisać.

W/w zostały objęte nauczaniem na kursach w liczbie 128 i w terminie do 1-go maja zdały pomyślnie egzamin.

Analfabetyzm wśród członkiń L.K. na terenie naszego miasta został zlikwidowany.

Miejski Pełnomocnik
do Walki z Analfabetyzmem
w Tomaszowie Maz.
/-/ Kornacki

za zgodność:

Zarząd Miejski Ligi Kobiet
/-/ Zakrzewska

Uwagi: odsiewu 3 członkinie (zwolnione przez lekarza)

128

członkiń L.K.
zdało
egzamin
w terminie
do dn. 1.V.1951r.

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Wieluniu

Wieluń, dnia 28.V.1951 r.

O d p i s

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Wieluniu o całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość członkiń 73 nie umiejących czytać i pisać zostały objęte nauczaniem na kursach przy szkołach, podstawowych i średnich w Wieluniu i przy szkołach podstawowych w terenie.

Do dnia 1 maja 70 zdało pomyślnie egzamin, pozostałe 3 nie zdały 2 zmarły jedna zwolniona.

Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie Powiatu Wieluńskiego został zlikwidowany.

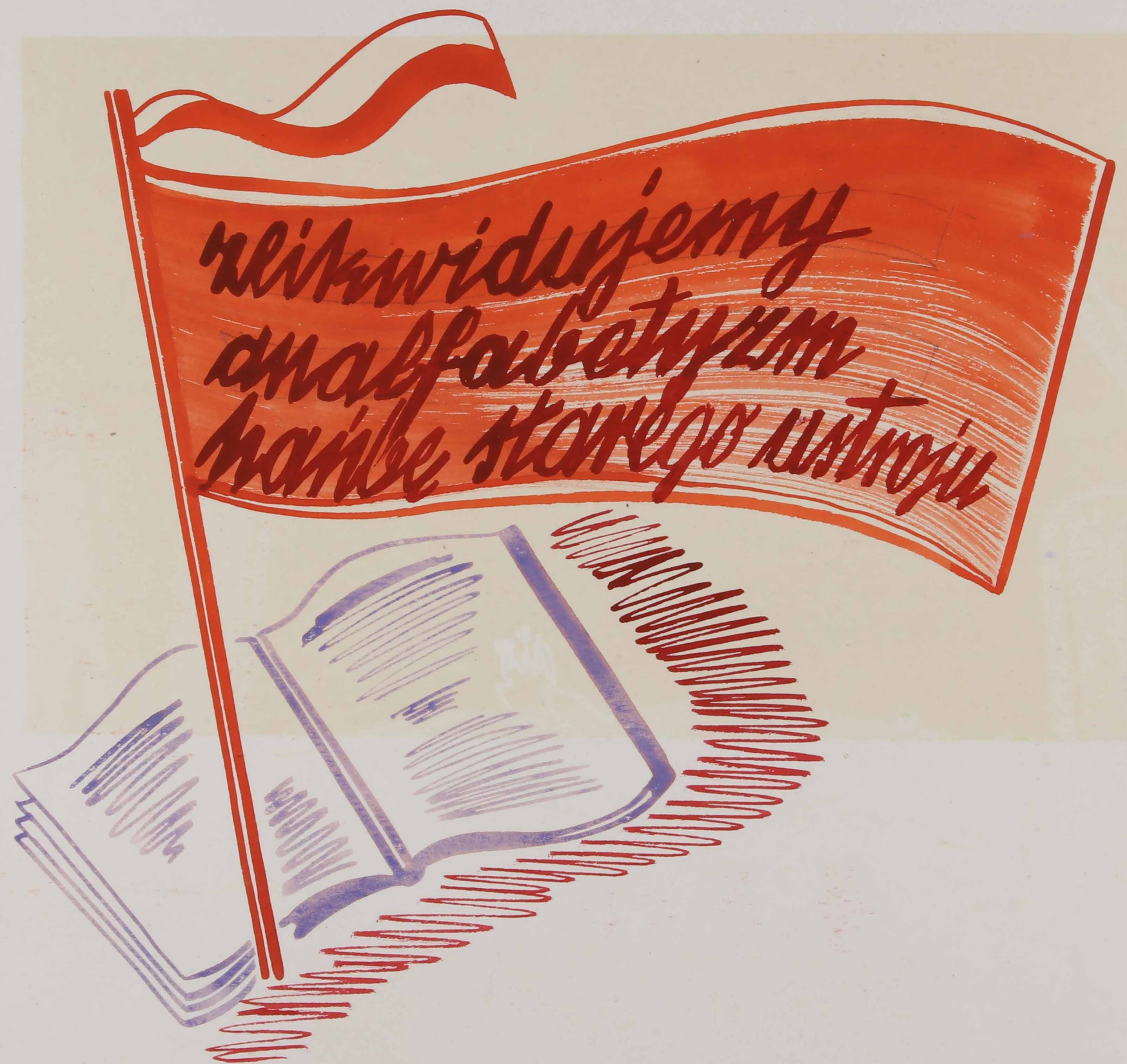
Podinspektor do W.A.
/-/ Kuc

Przewodnicząca L.K.
/-/ Kielsznia

[Signature]
Za zgodność:

Ponadto województwo ŁÓDZKIE może się poszczycić najlepszym kolektywem etatowym i społecznym w WIELUNIU. Ofiarność tego zespołu, wyjazdy w głęboki teren, styl i formy pracy, mogą

Wieluń

L I G A K O B I E T
ZARZĄD POWIATOWY
w Łasku

O d p i s

Łask, dnia 5. 5. 1951 r.

M E L D U N E K

Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet w Łasku o całkowitej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Na ogólną ilość analfabetek 30 objęto nauczaniem 30 słuchaczki na kursach i w terminie do dnia 1 maja 1951 r. zdały pomyślnie egzamin. Analfabetyzm wśród członkiń Ligi Kobiet na terenie powiatu Łaskiego został zlikwidowany.

Podinspektor do WA
/-/ Kaczorek
Prezydium Powiatowej
R a d y Narodowej
Wydział Oświaty

Przewodnicząca L.P.
/-/ Dziemba

Za zgodność:

[Signature]

ŁASK

L K

W A

Radomsko

Meldunek Rozliczeniowy

analfabetek członkin Ligii Kobiet z przeprowadzonych rejestracji
w pow. Radomsko.

Gmina	Analfabетки	Półanalfabетки	Razem	Absolwentek
Radomsko	2	4	6	6
Zytne	1	-	1	1
Gidle	2	-	2	2
Gosławice	-	1	1	1
Kłomnice	8	-	8	8
Maluszyn	1	-	1	1
Maskowice	6	-	6	6
Pajeczno	1	-	1	1
Radomsko	23	20	43	30
Konieczpol	1	-	1	1
	45	25	70	57

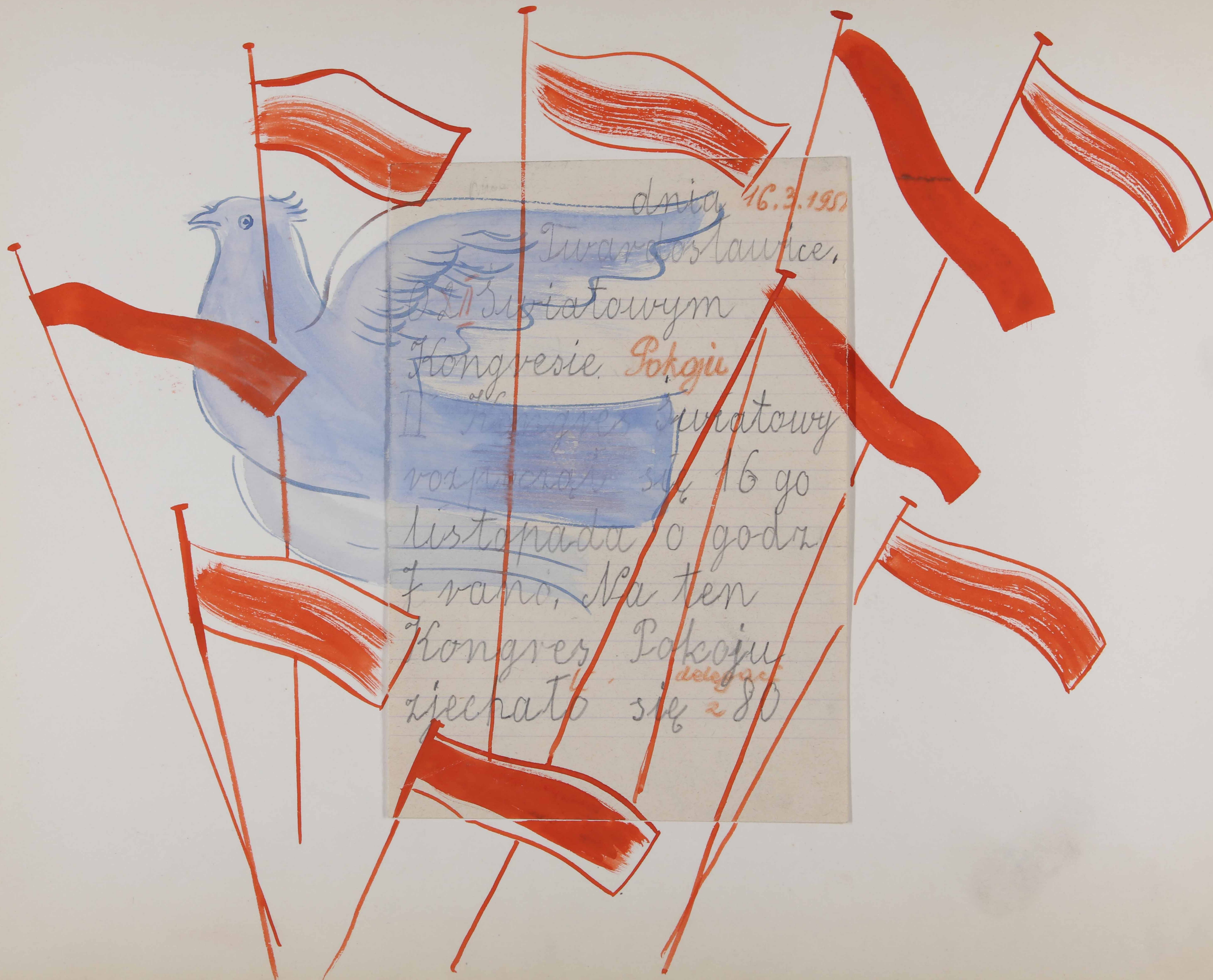
Uwaga: na terenie m. Radomska 13 kobiet było poza wiekiem
analfabetyzm na terenie powiatu zlikwidowany

Pełnomocnik Powiatowy
do Walki z Analfabetyzmem
w RADOMSKU

LIGA KOBIEC
Zarząd w Radomsku

Przewodnicząca L.K.
/Bohdanowicz Anzelmina /

dnia 16.3.1957
w Twardosławce,
w Świątym
Kongresie Pokoju
II Kongres Świątym
rozpoczął się 16 go
listopada o godzinie
7 rano. Na ten
Kongres Pokoju
zjechało się 280 delegatów

Pradomsko
absolventi
nad morzem...
25.V.51

Sieradz

Metodyczne rozliczenia analfabety okres
 w latach L. K. z przeprowadzonych wyliczeń.

Miejscowości	Analfabety				Poluanalfabety				Razem zostało objętych statystyką	Otrzymano absolwentów z tej kategorii
	do 1898	od - do 1899 - 1918	od - do 1919 - 1931	od - do 1932 - 1934	do 1898	od - do 1899 - 1918	od - do 1919 - 1931	od - do 1932 - 1934		
Sieradz	5	22	4	—	1	—	1	—	28	16

Uwaga; 4 osób ze średniej miasta zostało
 skierowane na stałą naukę.

Wymyślono także 5 skierowań do szkoły skierowanych
 na naukę.

Liga Kobiet
 w Sieradzu
 Zarząd Powiatowy

Instruktor Pedagogiczny
 Janina Lesnińska
 Sieradz;

16
 osób ukończono
 kurs W.A.

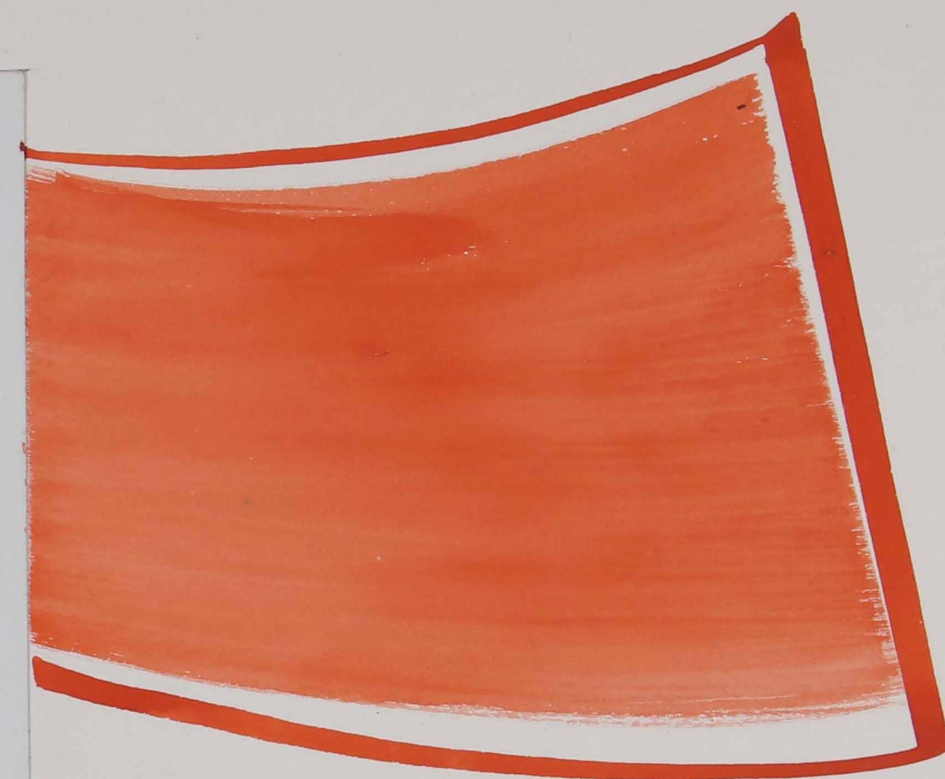

WRĘCZENIE NAGRODY
PIŁNEJ UCZENNICY
PRZEZ PEŁN. POW. do WA.

Z KURSU WA w SIERADZU
R. 1951. - KWIECIEŃ.

Polska Ludowa
zapewnia
pomoc w nauce

POW. SIERADZKI.

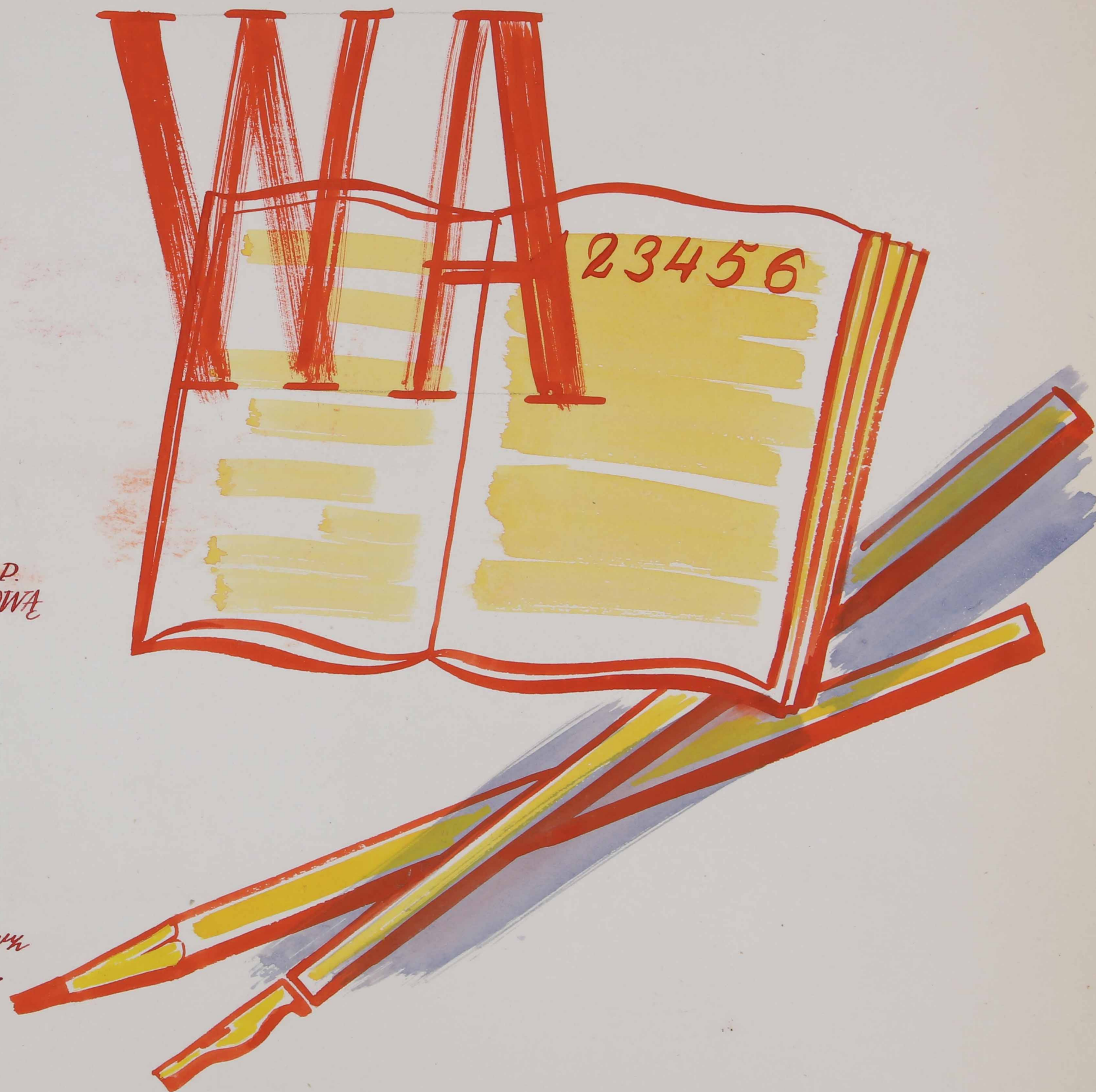
HARCERKI I HARCERZE
SPĘŁNIAJĄ OBOWIĄZEK
ZASZCZYTNIĘ

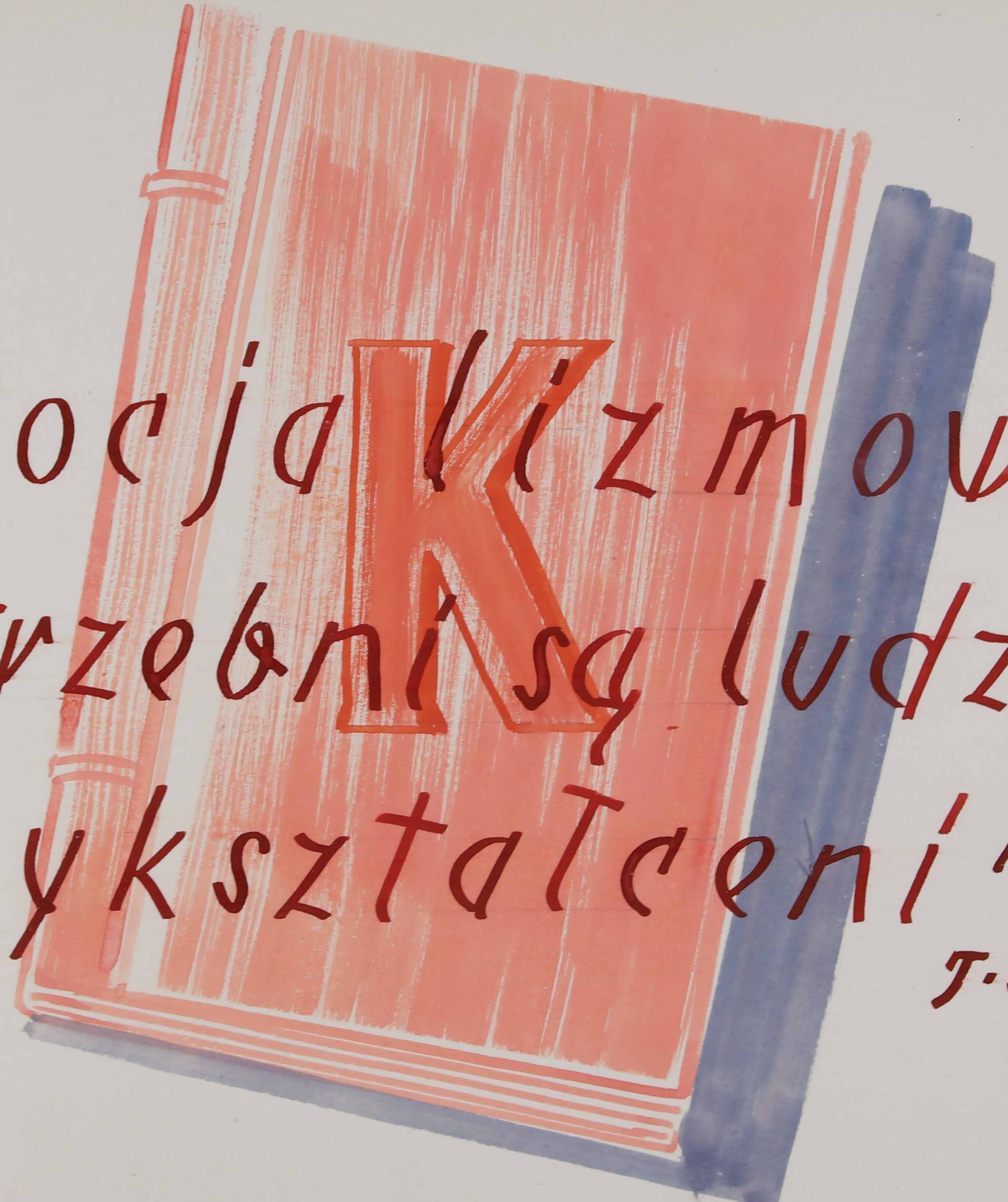
JANKA KONIECZNA ZMP.
uczy OTYLIĘ KWIEŃNIA

STAŚ KONIECZNY - harcerz
uczy M. KONIECZNĄ.

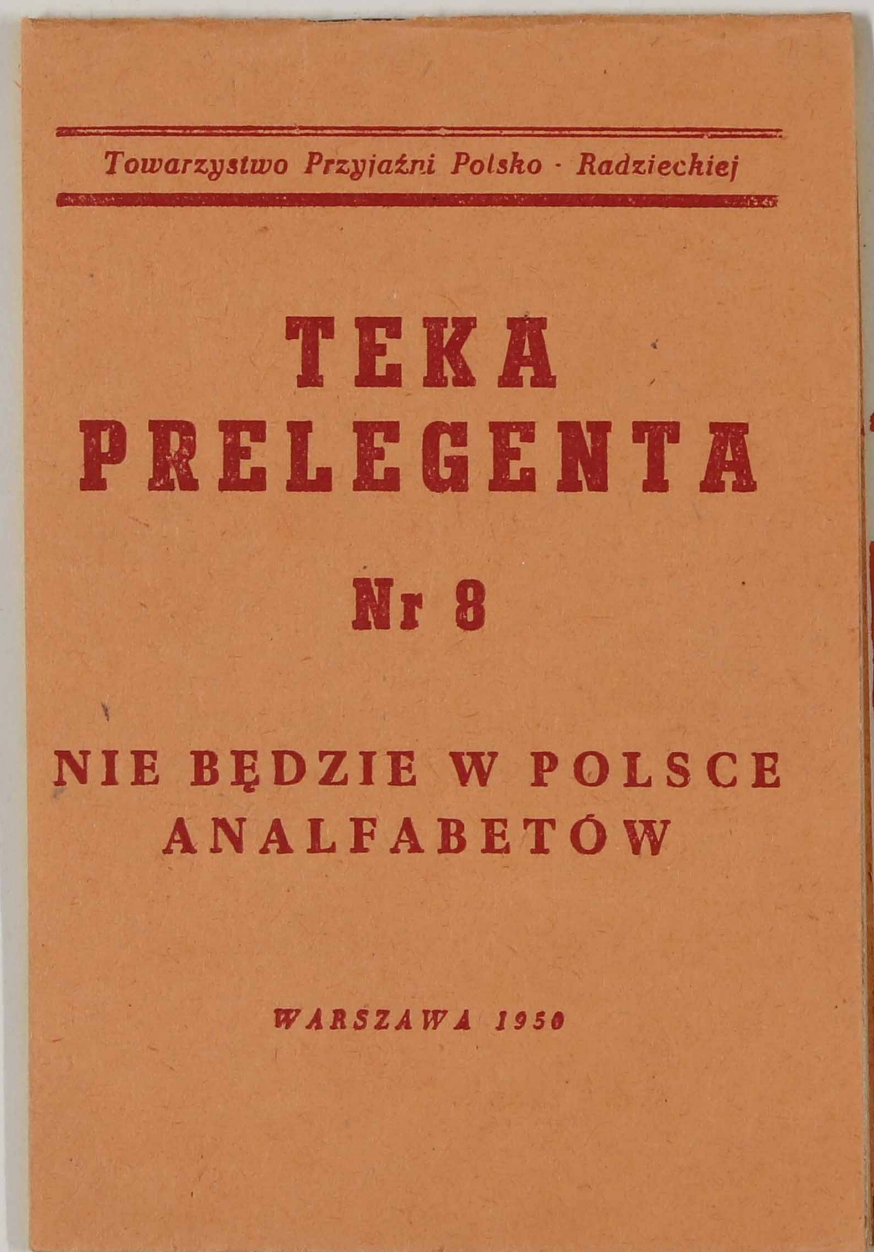

„ Socjałizmowi
potrzebni są ludzie
wykształceni ”

J. Stalin

LIGA KOBIEC wzmacnia SZEREGI w akcji W.A.

ZARZĄD GŁÓWNY TOWARZYSTWA
PRZYJAŹNI POLSKO - RADZIECKIEJ

TEKA PRELEGENTA

Nr 8

NIE BĘDZIE W POLSCE ANALFABETÓW

**Likwidujemy analfabetyzm
za przykładem Związku Radzieckiego**

*Przyjaźń z ZSRR, pomoc ZSRR, przykład ZSRR
— oto podstawowe źródło naszych zwycięstw.*

(B. BIERUT)

**NIE BĘDZIE W POLSCE
ANALFABETÓW**
**Likwidujemy analfabetyzm za
przykładem Zw. Radzieckiego**

„Socjalizmowi — potrzebni są ludzie wykształceni“.

J. Stalin.

Odbywający się w roku bieżącym, w dniach od 1 do 7 maja „Tydzień Oświaty, Książki i Prasy“ będzie organizowany pod hasłem:

**„Nauka i oświata w walce
o trwały pokój“**

Tydzień Oświaty jest wielką uroczystością na odcinku ofensywy oświatowej i kulturalnej Polski Ludowej. Ta doniosła akcja, jaką jest walka z analfabetyzmem jest również włączona do Tygodnia Oświaty.

7 kwietnia upłynął rok od przyjęcia przez Sejm Ustawodawczy R. P. ustawy

o zwalczaniu analfabetyzmu w Polsce. Znaczenie tej ustawy jest niesłychanie doniosłe, bowiem przyswojenie umiejętności czytania i pisania przez wszystkich obywateli Polski Ludowej jest równoznaczne z ich uaktywnieniem w wielkim dziele wznoszenia fundamentów socjalizmu w Polsce.

Nadobnie jak w wielu innych dziedzinach, w walce z analfabetyzmem wzorujemy się na doświadczeniach ZSRR, gdzie sprawa ta została rozwiązana jak najpomyślniej.

* * *

27 grudnia 1949 roku upłynęło 30 lat od dnia wydania przez rząd radziecki dekretu o likwidacji analfabetyzmu. Dekret ten był konsekwentnym posunięciem w walce o upowszechnienie oświaty, którą podjął rząd radziecki niemal od pierwszych dni swego istnienia. W roku 1918, przemawiając na pierwszym Wszechrosyjskim Zjeździe Oświatowym, Lenin zaznaczył:

„Jedną ze składowych części walki, którą obecnie toczymy, jest sprawa oświaty ludowej... Dziewięć dziesiątych mas pracujących zrozumiało, że wiedza jest orężem w ich walce o wyzwolenie, że ich niepowodzenia są spowodowane brakiem wykształcenia i że obecnie jedynie od nich zależy uczynić oświatę dostępną dla wszystkich“.

— 4 —

Wychodząc z tych założeń, partia bolszewicka i rząd radziecki nie zważając na ciężki okres wojny domowej i cudzoziemskiej interwencji, uznały za nieodzowne przystąpić do likwidacji analfabetyzmu, tego haniebnego spadku po caracie.

O niskim poziomie oświaty w Rosji carskiej świadczy wymownie fakt, że wg spisu z roku 1897 ilość analfabetów wśród mężczyzn wynosiła 68,2%, a wśród kobiet — 86,9%. Jeszcze niższy był poziom oświaty wśród ludności nierosyjskiej, a to ze względu na swoistą politykę narodowościową caratu. Olbrzymie obszary zamieszkałe przez ludy Północy i Wschodu, były całkowicie pozbawione szkół. Tak więc, np. procent analfabetów wśród Kazachów i Uzbeków wynosił 97 — 98%, wśród Turkmenów 99,3%, Kirgizów 99,4%.

Następne lata nie przyniosły zasadniczych zmian w dziedzinie podniesienia poziomu kulturalnego mas ludowych.

W przeddzień 1 wojny imperialistycznej, w roku 1914, na olbrzymim terytorium Rosji carskiej, zamieszkałym przez wielomilionową ludność, znajdowała się znikoma ilość szkół podstawowych a jeszcze mniejsza szkół średnich, przy czym uczęszczała do nich

— 5 —

tylko drobna część młodzieży w wieku szkolnym.

W roku 1917 Rosja, w dziedzinie oświaty i kultury zajmowała jedno z ostatnich miejsc wśród innych państw. O masową oświatę dorosłych rząd carski nie troszczył się — ilość szkół i kursów dla dorosłych była znikoma. W preliminarzu budżetowym carskiego Ministerstwa Oświaty w ogóle nie było pozycji, przeznaczonej na oświatę dla dorosłych, a istniejące nieliczne szkoły i kursy były finansowane przez organy lokalnego samorządu.

Ten stan rzeczy był podtrzymywany świadomie i celowo przez rządy carskie. Nie dążono do jakiegokolwiek poprawy w tej dziedzinie. Zamierzano wprowadzić powszechne nauczanie, ale dopiero za lat... dwieście. Brzmi to jak anegdota, ale jest faktem, zanotowanym w dokumentach archiwalnych carskiego Ministerstwa Oświaty.

Pęd do oświaty wśród robotników i chłopów był wielki. To też po obaleniu caratu w r. 1917 zaczęły masowo i żywiołowo powstawać szkoły i kursy oświatowe dla dorosłych. Nie mogły one jednak zaspokoić tej wielkiej żądzy wiedzy, jaka istniała wśród mas ludowych, bowiem zakładano je samo-

rzutnie i nie były one objęte odpowiednią siecią organizacyjną

Dopiero Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa stworzyła odpowiednie warunki dla pomyślnego rozwiązania zagadnienia oświaty ludowej, a partia bolszewików — organizator i kierownik Rewolucji Październikowej — rzuciła hasło: „precz z analfabetyzmem“, które wywołało potężny odźwięk w całym kraju.

Włodzimierz Lenin — który podpisał dekret o likwidacji analfabetyzmu — stale i uporczywie podkreślał, że nie można stworzyć społeczeństwa socjalistycznego, a tym bardziej komunistycznego w kraju, którego mieszkańcy są analfabetami.

„Człowiek analfabeta — mówił on — znajduje się poza polityką, przede wszystkim należy nauczyć go abecadła. Bez tego nie może być polityki, bez tego są tylko pogłoski, plotki, bajki, przesady, lecz nie polityka“. (Dzieła t. 25, str. 51).

Dekret z 26 grudnia 1919 r. głosił, że walka z analfabetyzmem ma na celu umożliwienie świadomego brania udziału w życiu politycznym kraju — całej ludności republiki radzieckiej. Każdy obywatel państwa radzieckiego, w wieku od 8 do 50 lat — nie posiadający umiejętności czytania i pisanie — ma

obowiązek przystąpić do nauki, przy czym naukę może pobierać w języku ojczystym lub rosyjskim.

Nauczanie odbywało się we wszystkich szkołach państwowych, w tej liczbie w szkołach zorganizowanych specjalnie dla analfabetów. Ludowemu Komisariatowi Oświaty przyznano prawo powoływania do nauczania analfabetów wszystkich wykształconych obywateli, opłacając ich wg stawek nauczycielskich. Analfabetom uczęszczającym na kursy, zmniejszono dzień pracy o dwie godziny, zachowując w całości poprzednią płacę dzienną.

Dla zorganizowania nauczania analfabetów Ludowy Komisariat Oświaty otrzymał prawo wykorzystania na sale wykładowe wszystkich domów ludowych, klubów, szkół, domów prywatnych oraz odpowiednich pomieszczeń w instytucjach państwowych, fabrykach i zakładach pracy.

Dekret Lenina dotarł do najszerzych mas ludowych. Wydrukowano go w setkach tysięcy egzemplarzy. Olbrzymią ilość haseł i plakatów o zwalczaniu analfabetyzmu rozpowszechniono po całym kraju. Udział w tej oświatowo - propagandowej pracy wzięli pisarze, malarze, poeci.

— 8 —

Dla przeprowadzenia zorganizowanej i planowej akcji zwalczania analfabetyzmu została powołana w roku 1920 Wszechrosyjska Komisja Nadzwyczajna do Likwidacji Analfabetyzmu, która w przeciągu kilkunastu lat kierowała nauczaniem analfabetów.

Nie zważając na niesłychanie trudne warunki, spowodowane wojną domową, zbrojną interwencją państw kapitalistycznych, chaosem i rozprzężeniem gospodarczym — walka z analfabetyzmem nabrała wielkiego rozmachu. Wśród robotników i chłopów wielką była żądza wiedzy. Powstała konieczność nauczania milionów ludzi, lecz jednocześnie brakowało papieru, atramentu, ołówków, ilość podręczników była niewystarczająca — zresztą nie były one przystosowane do nauczania dorosłych. I wówczas rzucono hasło: „Walkę z analfabetyzmem prowadzimy bez względu na trudności, w każdych warunkach“.

Zawrzała praca. Uczono wszędzie: w szkołach, klubach, koszarach, biurach, pod otwartym niebem. Uczyla się nie tylko ludność cywilna — praca oświatowa odbywała się również w Czerwonej Armii, bez względu na toczącą się wojnę. Hasło Lenina o wciągnięciu do walki z analfabetyzmem ludzi piśmien-

— 9 —

nich znalazło oddźwięk w całym kraju i liczne rzesze podjęły tę walkę.

Poza nauczycielami zawodowymi, ogromną pracę w tej dziedzinie wykonał aktyw partyjny. Poważną też rolę odegrały robotnice - aktywistki, które często same do niedawna były jeszcze analfaberkami. Okazały się one doskonałymi agitatorkami i były często kierowane do fabryk lub wsi dla pracy propagandowej.

Włodzimierz Lenin przypisywał szczególne znaczenie wciągnięciu mas ludowych do budownictwa kulturalnego. W przemówieniu wygłoszonym na III Ogólnorosyjskim Zjeździe Komunistycznego Związku Młodzieży Rosji, w dniu 2 października 1920 r. powiedział:

„Wszyscy mówią o likwidacji analfabetyzmu. Wiecie, że w kraju niepiśmiennym nie można zbudować społeczeństwa komunistycznego. Nie wystarcza, że władza radziecka rozkaże, lub że partia wysunie określone hasło, lub że pośle się pewną część najlepszych pracowników do tej pracy. Konieczne jest, aby młode pokolenie samo zabrało się do tej pracy.

Komunizm polega na tym, by ta młodzież, ci chłopcy i dziewczęta, którzy są członkami Związku Młodzieży, powiedzieli: to nasza

— 10 —

sprawa, połączymy się i pójdziemy na wieś, aby zlikwidować analfabetyzm, ażeby wśród naszego podrastającego pokolenia nie było analfabetów. Dążymy do tego, aby samodzielna twórczość podrastającej młodzieży była poświęcona tej sprawie.

Wiecie, że w krótkim czasie nie można przekształcić Rosji z ciemnego kraju analfabetyzmu, w kraj oświecony, lecz jeśli do tej sprawy zabierze się Związek Młodzieży, i jeśli cała młodzież będzie pracowała dla dobra ogółu, wówczas Związek ten, jednoczący 400 tys. chłopców i dziewcząt, będzie miał prawo nazywać się Związkiem Młodzieży Komunistycznej. Zadanie Związku polega jeszcze na tym, ażeby zdobywając te lub inne wiadomości, pomóc tej młodzieży, która sama nie może wyzwolić się z ciemnoty analfabetyzmu“.

Komsomoł podjął z zapalem apel Lenina i przez cały czas codziennie i wydajnie brał udział w walce z analfabetyzmem, zarówno przy organizowaniu ośrodków nauczania, jak również przy bezpośrednim nauczaniu.

Ten zbiorowy wysiłek całego społeczeństwa już w bardzo krótkim czasie zaczął dawać pozytywne rezultaty, jak wynika z danych statystycznych. Mianowicie, gdy w roku 1897 w Rosji było 77,7% analfabetów, to

— 11 —

w 1920 r. stan ten obniżył się do 68,1%. Zważywszy, że dane z 1897 roku nie uległy zasadniczym zmianom aż do 1917 r., należy przyznać, że zmniejszenie się analfabetyzmu prawie o 10% w okresie wojny domowej i z interwentami, w okresie kolosalnego rozprężenia gospodarczego było poważnym osiągnięciem.

W roku 1923 powstało stowarzyszenie „Precz z analfabetyzmem“, na czele którego stanął przewodniczący Prezydium Centralnego Komitetu Wykonawczego ZSRR — Michał Kalinin. Organizacja ta — wspólnie z powołaną w r. 1920 Wszechrosyjską Komisją Nadzwyczajną do Likwidacji Analfabetyzmu — pogłębiła walkę z analfabetyzmem i nadała jej powszechno — społeczny charakter. Poważną rolę w pracach tej organizacji odegrał osobiście M. Kalinin, który z całą stanowczością i uporczywością realizował dyrektywy partii oraz wskazania Lenina i Stalina o zwalczaniu analfabetyzmu i półanalfabetyzmu. Pomimo ogromu prac państwowych, które załatwiał Kalinin — zdołał on kierować systematycznie pracami stowarzyszenia „Precz z analfabetyzmem“ oraz setkami tysięcy „kultarmistów“ (nazwę tę przyśwojono obywatelom, którzy zrzekli się opłaty za nauczanie analfabetów).

— 12 —

Wiele uwagi poświęcono metodom nauczania. W celu podniesienia jakości i wydajności nauczania organizowano stałe konsultacje wykładowców, oraz wyjazdy instruktorów w teren. Z biegiem czasu powstało biuro metodyki, mające za zadanie opracowanie najbardziej celowego i odpowiadającego psychice człowieka dorosłego — systemu nauczania. Należało ponadto prowadzić wyteżoną pracę metodyczną z nauczycielami klas niższych, którzy często nie zdawali sobie sprawy ze specyficznych warunków pracy z dorosłymi i mechanicznie przenosili do niej metody wykładów dla dzieci.

W myśl wskazówek Lenina, akcja zwalczania analfabetyzmu została włączona do ogólnego zadania wychowania mas ludowych w duchu walki proletariatu ze światem kapitalizmu, w duchu kształcenia aktywnych budowniczych społeczeństwa socjalistycznego. W tym celu nauczanie czytania i pisania odbywało się przy pomocy odpowiednio dobranego materiału z podręczników, broszur, czasopism; uczący się czytać zaznajamiali się z konstytucją radziecką, z bieżącymi zagadnieniami politycznymi i społecznymi, z uchwałami partii i rządu, z planami gospodarczymi rozbudowy kraju.

— 13 —

Tysiące komunistów wzięły aktywny udział w zwalczaniu analfabetyzmu. Organizacje społeczne jak: związki zawodowe, Komсомоł i inne — kierowane przez partię włączyły się do tej akcji, posiadającej tak doniosłe ogólne państwowe znaczenie. Nauczyciele, agronomowie, dziennikarze, inżynierowie, gospodynie domowe, pracownicy kulturalno-oświatowi — niemal wszyscy posiadający umiejętność czytania i pisania z olbrzymim entuzjazmem podjęli zadanie: zlikwidować analfabetyzm w możliwie krótkim przeciągu czasu.

XI Wszechrosyjski Zjazd Rad w 1924 r. jedno ze swych posiedzeń poświęcił wyłącznie zagadnieniu zwalczania analfabetyzmu i stwierdził że w kraju „nastąpiła żywiołowa mobilizacja sił i środków społeczeństwa radzieckiego, w celu współdziałania z państwem w jego walce z analfabetyzmem“.

Wszechrosyjski Zjazd Rad zwrócił się do wszystkich organów władzy radzieckiej — zarówno centralnych jak terenowych — do wszystkich organizacji społecznych, związków zawodowych, spółdzielczości, do całego społeczeństwa radzieckiego, z apelem uświadomienia sobie znaczenia realizacji hasła Włodzimierza Lenina o potrzebie oświaty dla ludu.

— 14 —

Specjalna uwaga rządu i społeczeństwa radzieckiego była zwrócona na zagadnienie zlikwidowania analfabetyzmu wśród narodów Wschodu, a następnie Północy. Niektóre z tych narodów w ogóle nie posiadały własnego alfabetu; trzeba więc było opracować dla nich odpowiednie alfabety, elementarze, podręczniki, książki dla lektury, wydawać czasopisma w ich językach. I ta, niesłychanie uciążliwa praca została wykonana.

Nauczanie odbywało się w przeszło stu językach narodowości ZSRR.

Wzniosły pęd ludności Związku Radzieckiego do nauki i wiedzy — przy pomocy partii, rządu i szerokich mas społeczeństwa radzieckiego — osiągnął pożądany skutek.

Z roku na rok wzrastała ilość ludzi, zgłaszających się do ośrodków zwalczania analfabetyzmu. W r. 1922 uczyło się 463 tys. analfabetów i półanalfabetów, w 1925 r. — milion trzysta osiemdziesiąt trzy tysiące, w 1929 r. — 2 miliony 55 tys., w 1930 r. — 6 mln. 764 tys., w 1931 r. — 9 mln. 254 tys. i największy przypływ nastąpił w 1932 r. a mianowicie 14 mln. 245 tys. W następnych latach nastąpiło stopniowe obniżenie.

Podstawowa masa analfabetów i półanalfabetów znajdowała się w osiedlach wiejskich. Tak np. na 6 mln. 764 tys. uczących

— 15 —

się w 1930 r. — 5.634 tys. było ludności wiejskiej. W stosunku do globalnej ilości osób, objętych działalnością ośrodków zwalczania analfabetyzmu — największa ilość przypada na osoby narodowości nierosyjskiej.

Obecnie — gdy zostało zrealizowane obowiązkowe nauczanie powszechne dla dzieci w wieku szkolnym — można z uczuciem słusznej dumy stwierdzić, że Związek Radziecki stał się krajem, w którym analfabetyzm został pokonany. Jakże ostrym dysonansem brzmią słowa Freda Myersa, autora książki „Nasze szkoły są hańbą” — wydanej w USA w lipcu 1948 r. — w której czytamy: „My Amerykanie powinniśmy odczuwać wstyd — gorzki, głęboki wstyd! Analfabetyzm — to katastrofa naszego narodu. W naszym bogatym i potężnym kraju — USA, dziś ponad 3 miliony obywateli, w wieku wyborczym nigdy w życiu, nawet w ciągu jednego dnia nie uczęszczało do szkół”.

Partia bolszewików i rząd radziecki zawsze poświęcały wiele uwagi sprawie oświaty ludu. Od chwili powstania państwa radzieckiego Centralny Komitet Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (b) i organy rządowe opublikowały szereg doniosłych dyrektyw i prawnych zarządzeń w sprawach oświaty ludu. W dokumentach tych są wskazane dro-

— 16 —

gi rozwoju zagadnienia oświaty w Związku Radzieckim.

We wszystkich stadiach socjalistycznego budownictwa, partia i rząd radziecki przejawiały nieustanną troskę o podniesienie poziomu wychowania komunistycznego, oświaty i nauczania szkolnego dorastającego pokolenia. W dyrektywach partii i rządu dane są zasadnicze wytyczne, dotyczące wszystkich podstawowych zagadnień treści, organizacji i metod pracy w zakładach i organizacjach szkolno - wychowawczych. Wskazania te uzbrajały liczną armię pracowników oświatowych w konkretny program działania i sprzyjały zasadniczo poprawie pracy szkolno - wychowawczej.

Uchwały CK WKP(b) i rządu radzieckiego w kwestii oświaty są najważniejszą z podstaw pedagogiki radzieckiej.

Obecnie w Związku Radzieckim — mówiąc słowami Włodzimierza Lenina — „wszystkie cuda techniki” stały się ogólną narodową własnością. Ludzie radzieccy osiągnęli nie tylko umiejętność czytania i pisanie, lecz niepomrotnie podnieśli swój polityczny i kulturalny poziom i nie zatrzymując się w rozwoju, z dnia na dzień rozszerzają swój widnokrąg polityczny i kulturalny oraz wiadomości ogólne. W stachanowskich i wie-

— 17 —

czorowych szkołach, na przeróżnych kursach; w szkołach technicznych, instytutach, uczą się miliony obywateli radzieckich nie mówiąc już o dzieciach uczęszczających do szkół ogólnokształcących.

W roku szkolnym 1948—49 do podstawowych i średnich szkół uczęszczało ponad 33 miliony dzieci czyli znacznie więcej niż przed wojną. W roku szkolnym 1938—39 do wszystkich szkół — podstawowych, średnich ogólnokształcących i wyższych zakładów naukowych uczęszczało 47 mln. 706 tys. ludzi, co stanowi jedną czwartą część ludności ZSRR.

Oczywiście, że o podniesieniu kulturalnego poziomu kraju nie decyduje jedynie wielka ilość szkół, kursów i innych zakładów naukowych. Do podnoszenia poziomu kulturalnego ludności w Związku Radzieckim powołane są liczne kluby, nadzwyczaj rozległa sieć teatrów, kin, radiowęzłów, muzeów, bibliotek, parków kultury i wypoczynku. Obecnie w Związku Radzieckim istnieje ponad 110 tys. pałaców i domów kultury, klubów, izb - czytelni; ponad 60 tys. bibliotek, których księgozbiór wynosi 132 miliony książek.

Postęp kulturalny ludzi radzieckich dobitnie ilustrują następujące przykłady:

...Szarip Radżanow, chłop tadżycki miał 40 lat, gdy powstała władza radziecka. W okre-

sie tej władzy przestał być analfabeta i obecnie poprawnie włada w mowie i piśmie językami rosyjskim i tadżyckim.

Ma on 6 synów i 4 córki, przy czym wszyscy oni otrzymali wykształcenie.

Najstarszy syn ma tytuł naukowy, a mianowicie doktora nauk historycznych i jest rektorem Tadżyckiego Uniwersytetu Państwowego.

Drugi syn jest magistrem chemii, trzeci magistrem prawa, czwarty docentem ekonomii, piąty historykiem; z córek jedna jest nauczycielką w szkole średniej, druga — absolwentką instytutu pedagogicznego.

...Były parobek za czasów caratu., Ruchi Annajew, również narodowości tadżyckiej, jest doktorem nauk fizyko - matematycznych.

....W Instytucie Badawczo - Naftowym Akademii Nauk ZSRR przygotowuje obronę dysertacji doktorskiej Małasin Kuadże. Jest on adygejczykiem i należy do narodowości, która przed rewolucją październikową nie posiadała nawet własnego alfabetu.

...Magister filozofii A. Mordwinow pracuje nad zagadnieniem formowania się i rozwoju kultury małych narodów. Mordwinow jest Jakutem. W Jakucji przed 30 laty panował wszechwładnie analfabetyzm: na tysiąc

ludzi zaledwie 7 władało w piśmie językiem rosyjskim. Swego alfabetu Jakuci nie posiadali.

Te przykłady są zaledwie drobnym ułamkiem całokształtu umysłowego rozwoju mas ludowych. Świadczą one niezbicie że w Związku Radzieckim nastąpiła prawdziwa rewolucja kulturalna, w wyniku której nieustanne podnoszenie się poziomu kulturalnego i politycznego stało się potrzebą życiową obywateli państwa radzieckiego.

Dziesiątki milionów dorosłych — analfabetów — w okresie władzy radzieckiej — posiadły umiejętność czytania i pisania, stając się aktywnymi bojownikami o komunizm; wielu z nich zdobyło średnie i wyższe wykształcenie. Urzeczywistniły się słowa Stalina, wypowiedziane na XVIII Zjeździe WKP(b): „*Chcemy uczynić wszystkich robotników i wszystkich chłopów kulturalnymi i wykształconymi ludźmi i — z biegiem czasu — uczynimy to*“.

Wielki przykład ZSRR przyświeca Polsce Ludowej. W dniu 7 kwietnia minął rok od daty przyjęcia przez Sejm Ustawodawczy RP, uchwały o całkowitej likwidacji analfabetyzmu w Polsce, do końca 1951 r. O dotychczasowych wynikach i planie dalszej pracy wypowiedział się minister Stefan Ma-

— 20 —

tuszewski, pełnomocnik rządu RP do walki z analfabetyzmem:

„Ustawa o likwidacji analfabetyzmu rozciągnęła się na wszystkich analfabetów i pół-analfabetów w wieku od 14 do 50 roku życia i przewiduje naukę dla 1 miliona 800 tys. ludzi, włączając również tych, których ustawa formalnie nie dotyczy.

Do chwili obecnej akcją nauczania początkowego objęto ponad pół miliona ludzi. W kwietniu rb. rozpoczyna się drugi etap pracy. W dwóch wielkich kampaniach wiosenno - letniej i jesienno - zimowej objętych zostanie nauką 750 tys. osób. Prócz tego zostanie przeszkolonych indywidualnie 20 tys. osób.

Akcja ta jest bez precedensu w historii Polski. Olbrzymi wpływ na osiągane wyniki ma doświadczenie Związku Radzieckiego, na którym w szerokim zakresie opieramy się w naszej pracy. Z budżetu pełnomocnika rządu, oraz innych instytucji państwowych i organizacji społecznych wydano dotychczas na walkę z analfabetyzmem około 2 miliardów zł. Na rok 1950 preliniuje się na ten cel około 3½ miliarda zł. zaś na r. 1951 około 3 miliardów.

— 21 —

Pragnę jeszcze raz podkreślić, że obecnie trwa decydujący etap walki z analfabetyzmem.

Kampanie wiosenno - letnia i jesienno - zimowa będą decydowały o ostatecznym wyniku całej akcji. Wypływa stąd konieczność maksymalnego zwiększenia wysiłku całego społeczeństwa, przede wszystkim zaś działaczy społecznych i oświatowych, pracujących na odcinku walki z analfabetyzmem. Musimy dbać o to, ażeby wysiłek ten był stały i zwiększał się. Zagwarantuje to nam pełne zwycięstwo na odcinku walki z analfabetyzmem i da możliwość w końcu 1951 r. stwierdzenia faktu, że w Polsce nie ma już ani jednego obywatela nie umiejącego czytać i pisać.

W PIERWSZĄ ROCZNICĘ USTAWY O LIKWIDACJI ANALFABETYZMU W POLSCE (dane liczbowe)

Zagadnienie walki z analfabetyzmem jest ściśle związane z realizacją planów gospodarczych i kulturalnych Polski Ludowej. Walka z analfabetyzmem stała się jednym z wycinków frontu walki o oświatę, demokrację, wolność, postęp i pokój.

W pierwszą rocznicę historycznej ustawy o likwidacji analfabetyzmu z dn. 7 kwietnia 1949 r. podsumowanie osiągnięć dotychczasowych przedstawia się następująco:

1. Okres organizacyjny.

- 1) Powołanie pełnomocników terenowych i komisji społecznych.
- 2) Opracowanie zarządzeń normatywnych.
- 3) Rejestracja analfabetów i półanalfabetów.
- 4) Opracowanie planu pracy na rok 1949 i planu likwidacji analfabetyzmu do roku 1951 włącznie.

5) Zorganizowanie Biura Pełnomocnika Rządu.

6) Powołanie Wydziału Walki z Analfabetyzmem w Ministerstwie Oświaty.

7) Mianowanie 14 okręgowych wizytatorów i 150 podinspektorów szkolnych do W. A.

8) Zakończenie działalności Rady Społecznej i przekazywanie agend Głównej Komisji Społecznej do W. A.

Rejestracja czerwcową i uzupełniająca objęła około 1.500.000 analfabetów i półanalfabetów. Rejestracja ta nie była pełna.

Przebieg akcji w. a. w 1949 r.

Rok 1949	Liczba kursów i zespołów		Liczba uczących się	
	zaplanowane	wykonano	zaplanowane	wykonano
wrzesień	18 000	13 557 (75,3%)	270 000	246 102 (91,1%)
paźdz.	30 000	17 837 (59,4%)	450 000	299 519 (66,5%)
listopad	"	23 161 (77%)	"	390 690 (86,2%)
grudzień	"	28 036 (93,4%)	"	491 464 (10,9%)

Stosunek liczby kursów i zespołów nauczania początkowego według stanu z dn. 31. XII.1949 r. (28,036) do liczby szkół podstawowych (22,195) wskazuje, że sieć kursów

— 24 —

jest większa od sieci szkół o 5,607 punktów (126,3%).

Stosunek liczby kursów (28,036) do liczby gromad i wsi (40,826) wyrażony w % (68,6) wskazuje na konieczność dalszego zorganizowania nowych punktów likwidacji analfabetyzmu.

W miejscowości o małej liczbie mieszkańców i niewielkiej ilości analfabetów trzeba przejść do masowego indywidualnego nauczania.

2. Udział masowych organizacji społecznych.

		Kursów i zespołów	Uczących się (stan z 31. XII. 1949)
1	Związki Zawodowe	3113	51464
2	Zw. Samop. Chłopskiej	4041	65253
3	Związek Młodzieży Polskiej	1914	30665
4	Liga Kobiet	964	15698
5	Inne (SP, ZNP, TPŻ, Org. Żyd. Zw. Inw. Woj., Zw. Bojown., Samorz. Teryt. itp.)	1663	27996
Razem;		11695	191076

— 25 —

Wzrost aktywności organizacji społecznych w kierunku samodzielnego prowadzenia kursów i przejmowania opieki społecznej na kursach zorganizowanych, wyraża się w następujących liczbach:

Kursy i zespoły			Ilość uczących się		
1.XI.49	31.XII.49	wzrost	1.XI.49,	31.XII.49	wzrost
4214	11695	177%	57864	191076	230%

W pierwszym okresie akcji walki z analfabetyzmem największą aktywność wykazywały Związki Zawodowe. Obecnie na pierwszy plan wysuwa się ZSCH pod względem liczby kursów i zespołów oraz objętych nauczaniem.

Liga Kobiet wykazuje wzrost aktywności (mimo niewielkiej liczby kursów i zespołów objętych w r. 1949 opieką społeczną).

ZMP wykazał dużą pomoc przy przeprowadzeniu rejestracji analfabetów, w organizacji nauczania indywidualnego oraz w opiece nad matką i dzieckiem.

— 26 —

Należy podkreślić udział wojska i SP w akcji likwidacji analfabetyzmu (TPŻ organizowało kursy w jednostkach wojskowych).

Na ogół działalność masowych organizacji społecznych na odcinku W. A. w r. 1949 nie była należycie planowana. Dużo było w niej przypadkowości, nadto niedostatecznie była stosowana kontrola wykonania zobowiązań zwłaszcza w zakresie organizowania opieki społecznej nad uczącymi się analfabetami.

Przyjęcie zobowiązań na okres wiosenno-letni 1950 winno usprawnić dotychczasową pracę organizacji masowych w zakresie akcji likwidacji analfabetyzmu.

3. Zagadnienie organizacyjno-pedagogiczne.

Obserwuje się jeszcze w wielu wypadkach słabą frekwencję na kursach, spowodowaną małą aktywnością komisji terenowych i organizacji społecznych. Konferencje z pełnomocnikami wojewódzkimi, wizytatorami okręgowymi, z przedstawicielami organizacji masowych, konferencje podinspektorów szkolnych, pełnomocników powiatowych oraz gminnych, Gromadzkich Komisji Społecznych do W. A. mają na celu zaktywizować przede wszystkim czynniki społeczne, wzmocnić frekwencję na kursach, uaktywnić działalność opiekunów społecznych, zaprowadzić

system premiowania za wyniki, umożliwić awans społeczny, wyróżniającym się w pracy uczestnikom kursów i zespołów, podnieść poziom pracy i kwalifikacje społeczne i pedagogiczne nauczycieli, uaktywnić działalność komisji wojewódzkich, powiatowych i gminnych, wzmocnić opiekę społeczną nad kursami i zespołami.

4. Wydawnictwa.

Specjalnie powołana Komisja Wydawnicza przy Pełnomocniku Rządu do W. A. zajmuje się opracowaniem podręczników dla uczestników i nauczycieli kursów nauczania początkowego.

Dotychczas wydawnictwa i liczby nakładów przedstawiają się następująco:

J. Landy - Brzezińska — „Start“ (I, II i III wyd. łącznie 670.000); w przygotowaniu IV wydanie zmienione i zaktualizowane — 600.000 egz.

J. Landy - Brzezińska — „Uczmy czytać“ — 40.000 egz.

J. Landy - Brzezińska — „Przewodnik“ — 50.000 egz.

„Na trasie“ — praca zbiorowa — 300.000 egz.

W druku II wydanie — 300.000; w przygotowaniu 600 tys.

— 28 —

M. Okołowicz i T. Abramowicz — Arytmetyka w ćwiczeniach — cz. I i II — 100.000 egz., w druku II wyd. — 200.000 egz., w przygotowaniu III wydanie — 300.000 egz.

Wytyczne programowe kursu metodycznego — 10.000 egz. dla nauczycieli społecznych.

Program kursów i zespołów nauczania początkowego — 40.000 egz.

Biuletyn Pełnomocnika Rządu do W. A. nr 1 — „O prawo do oświaty“ 60.000 egz.

W druku nr 2 i 3 Biuletynu „Pierwsze osiągnięcia“ — 60.000 egz.

„Życie szkoły“ (numer specjalny poświęcony akcji W. A.) — 40.000 egz.

„Praca oświatowa“ (w każdym numerze akcja W. A.) — 5.000 egz.

Dodatek do czasopism „Gromada“ pt. Wiadomości ciekawe i pożyteczne — 3 numery po 1.125.000 egz.

5. Dalsze szkolenie i nowe drogi awansu absolwentów kursów

nauki początkowej zabezpiecza się przez:

a) bezpłatne szkoły przysposobienia przemysłowego,

b) szkoły dla praktykantów w rolnictwie (kadry dla spółdzielni produkcyjnych),

— 29 —

- c) ośrodki muzyczne i artystyczne (Min. Kultury i Sztuki),
- d) zespoły dobrego czytania,
- e) szkolnictwo dla pracujących,
- f) kierowanie do zakładów pracy.

6. Tydzień Walki z Analfabetyzmem.

W okresie od 11—18 grudnia 1949 r. w całym kraju zorganizowano Tydzień walki z analfabetyzmem. W wynikach Tygodnia osiągnięto: dochód ze zbiórek w wysokości ca 40.000.000 zł.

Wyniki propagandowo-organizacyjne wyrażają się w uaktywnieniu działalności organizacji i komisji społecznych do W. A., dodatkowej rejestracji uruchomieniu nowych zespołów i kursów, akcji premiowania.

7. Sprawy finansowe.

W 1950 r. przewiduje się na walkę z analfabetyzmem następujące kwoty:

1) Ze Skarbu Państwa	1.799.931.000
dodatkowe kredyty	600.000.000
2) Związki samorządowe	282.300.000
3) Organizacje społeczne	189.800.000
4) Fundusze społeczne	183.000.000
Razem zł	3.155.100 000

— 30 —

Łącznie z kwotami preliminowanymi przez MON i MBP fundusze na W. A. w 1950 r. wynosić będą około 3,5 miliarda zł, co w stosunku do r. 1949 oznacza wzrost prawie trzykrotny.

Za te fundusze projektuje się przeszkolenie w 1950 roku 750.000 analfabetów na 50.000 kursów i zespołów.

8. Plan akcji W. A. w r. 1950.

Plan likwidacji analfabetyzmu na r. 1950 wymaga wielkiego wysiłku czynników państwowych i społecznych. Rok 1950, to walka o dobrą frekwencję na kursach i zespołach, o wysoki poziom nauczania pod względem ideologicznym i dydaktycznym.

Liczba zaplanowanych kursów i zespołów.

Kampania wiosenno-letnia		Kampania jesien.-zimowa		Razem	
Kursów	Uczniów	Kursów	Uczniów	Kursów	Uczniów
15 200	228 000	34 800	522 000	50 000	750 000

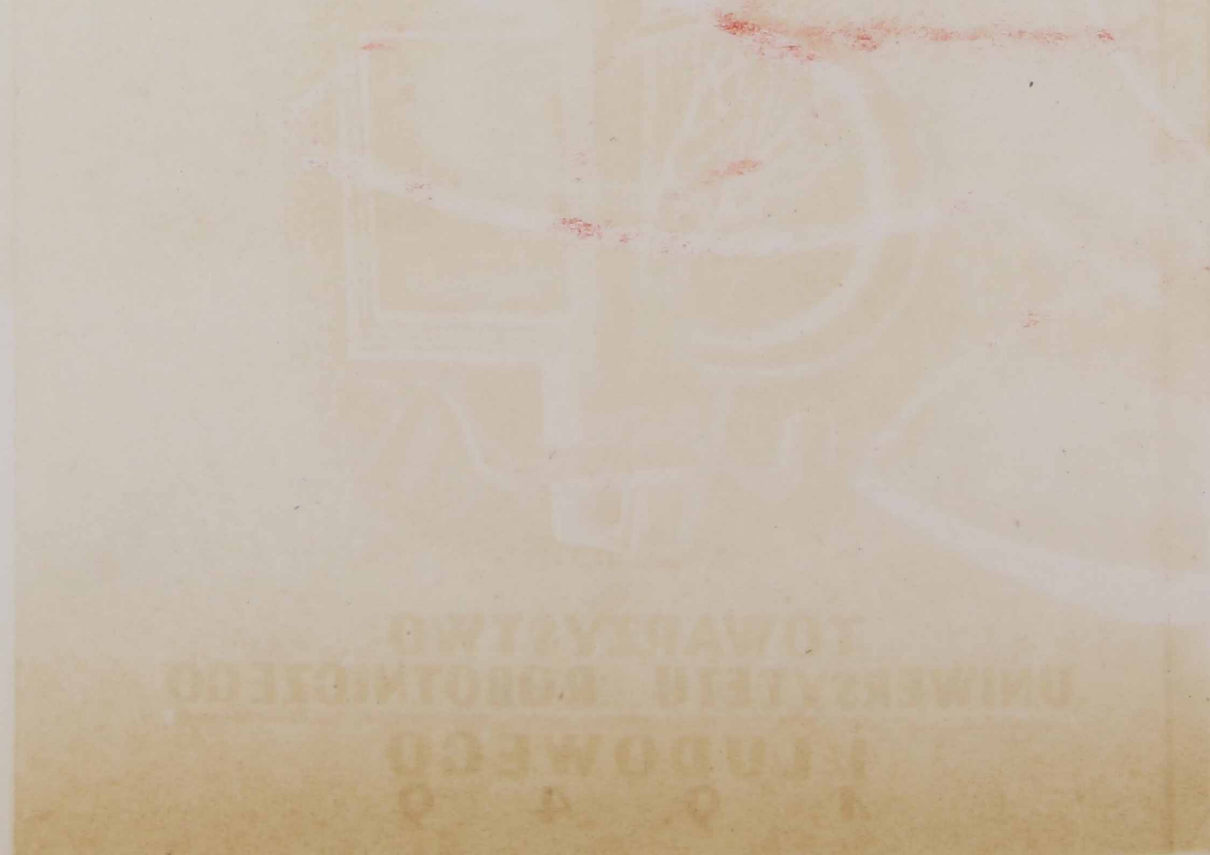
— 31 —

9. Egzaminy.

Na terenie całego kraju odbywają się egzaminy uczestników kursów nauki początkowej przed Społecznymi Komisjami Egzaminacyjnymi. Jest już w tej chwili ok. 100.000 absolwentów. W skład Komisji Egzaminacyjnych wchodzi członkowie gminnych komisji, nauczyciele, opiekunowie społeczni, sołtysi, przedstawiciele organizacji społecznych i partii politycznych.

Dla absolwentów kursów nauki początkowej organizowane są wycieczki zbiorowe. (Np. 20.III. 1000-osobowa wycieczka absolwentów kursów nauki początkowej z pow. gnieźnieńskiego zwiedziła w Poznaniu zakłady przemysłowe, muzeum, ogród zoologiczny i uczestniczyła w granej dla nich operze „Halka“).

Zakończenie prac na kursach ma uroczysty charakter, stając się jednocześnie wielkim przeżyciem nie tylko dla zainteresowanych, ale i całego środowiska.

TOMASZ ABRAMOWICZ I MIECZYSLAW OKOŁOWICZ

ARYTMETYKA W ĆWICZENIACH

DLA KURSÓW NAUKI POZĄTKOWEJ
DLA DOROSŁYCH

CZĘŚĆ I
KSIĄZKA - ZESZYT

PAŃSTWOWE ZAKŁADY WYD.
WARSZAWA

PODRĘCZNIKI *używane*
na KURSACH
dostarczone
bezpłatnie

JOANNA LANDY-BRZEZIŃSKA

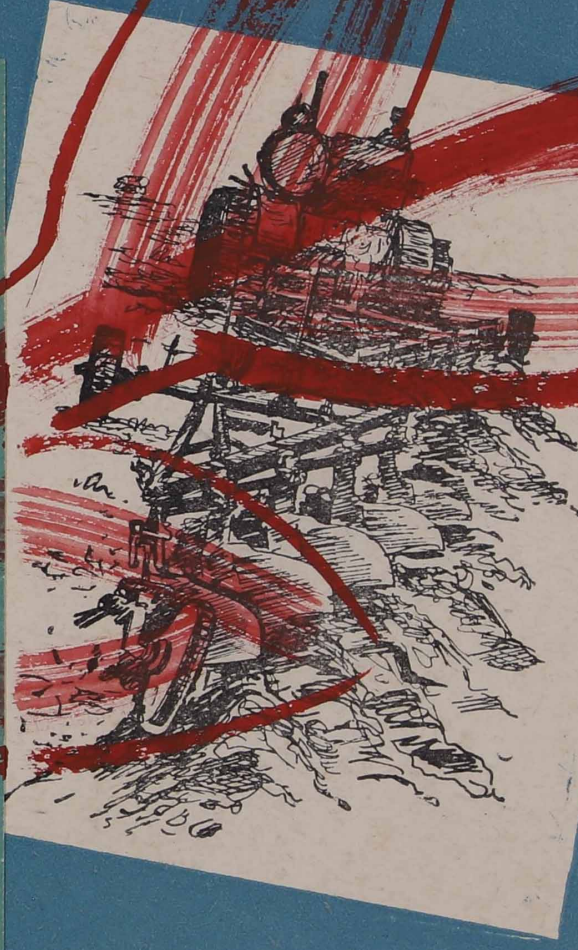
START

TOWARZYSTWO
UNIwersytetu Robotniczego
i Ludowego
1 9 4 9

JOANNA LANDY-BRZEZIŃSKA
HANNA PUCZYŃSKA-WENTLANDTOWA
WACŁAW POKOJSKI
WŁADYSŁAW JANCZEWSKI

NA TRASIE

PIERWSZE CZYTANKI
DLA DOROSŁYCH

A KSIĘGARNIA

PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO WALKI Z ANALFABETYZMEM

WSZYSCY NA FRONT WALKI Z ANALFABETYZMEM

Proklamujemy na rok 1949 wielką państwową akcję, akcję, na którą jeszcze nigdy Polska się nie zdobyła. Będzie to akcja zmierzająca do szybkiej i konkretnej realizacji prostego hasła: Ani jednego analfabety w Polsce w roku 1951.

JÓZEF CYRANKIEWICZ
Prezes Rady Ministrów

Biuletyn

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO WALKI Z ANALFABETYZMEM

NAUCZANIE INDYWIDUALNE INSTRUKCJA NA ROK 1951

I

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Zapoczątkowana na wielką skalę w Polsce Ludowej w kwietniu 1949 r. z inicjatywy Partii i Rządu walka z analfabetyzmem, haniebną spuścizną rządów obszarniczo - kapitalistycznych, objęła swoim zasięgiem cały kraj. Wyzwoliliśmy z ciemnoty i wprowadzamy na drogę postępu setki tysięcy obywateli. Na podstawie decyzji Partii i Rządu do końca 1951 roku analfabetyzm ma być całkowicie zlikwidowany. Wyzwolenie z ciemnoty setek tysięcy obywateli to wychowanie świadomych współuczestników budowy nowego ustroju i realizatorów Planu Sześcioletniego. Mimo znacznych osiągnięć na polu walki z analfabetyzmem jeszcze obecnie mamy setki tysięcy obywateli, których trzeba szybko przeszkolić, aby zobowiązania poszczególnych organizacji społecznych i poszczególnych województw były w terminie wykonane.

Analfabetyzm całkowicie likwidują:

do dnia 1 maja 1951 r. województwa: gdańskie, opolskie, katowickie, poznańskie, szczecińskie, zielonogórskie;
do dnia 22 lipca 1951 r.: bydgoskie, kieleckie, krakowskie, m. Łódź, łódzkie, olsztyńskie, rzeszowskie, m. st. Warszawa;
do dnia 7 listopada 1951 r.: białostockie, koszalińskie, lubelskie, warszawskie, wrocławskie.

Ponadto masowe organizacje zobowiązały się do likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach:

do dnia 1 maja 1951 r.: Związki Zawodowe, Liga Kobiet, Związek Młodzieży Polskiej;
do dnia 22 lipca 1951 r.: Związek Samopomocy Chłopskiej.

Czasu pozostało niewiele. Jest jednak jeszcze wielu ludzi, którzy z różnych przyczyn nie mogli lub nie mogą uczęszczać na kursy i zespoły. Dla nich właśnie, wzorem roku ubiegłego, organizuje się nauczanie indywidualne. Winno ono w bieżącym roku przybrać charakter masowy i powszechny. Do końca br. wszyscy obywatele Polski Ludowej w wieku od 14 do 50 lat powinni umieć czytać i pisać.

OBYWATELE!

W spadku po rządach obszarniczo-kapitalistycznych pozostał nam analfabetyzm. Haniebna spuścizna sanacji i okupacji hitlerowskiej opóźnia wielkie dzieło odbudowy zniszczonego kraju i wykonanie gospodarczych planów.

Toteż Sejm Rzeczypospolitej w dniu 7 kwietnia 1949 r. uchwalił ustawę o likwidacji analfabetyzmu w Polsce.

Rząd Polski Ludowej, przedkładając projekt ustawy, dał wyraz swej głębokiej trosce o najszerze masy społeczeństwa nie umiejącego czytać i pisać.

Pamiętać bowiem należy, że Ci, którymi zajmuje się ustawa, są obywatelami najbardziej pokrzywdzonymi przez dawny ustrój obszarniczo-kapitalistyczny.

Polska Ludowa, realizująca wielkie dzieło sprawiedliwości społecznej, troszczy się o to, ażeby każdy człowiek był pełnowartościowym obywatelem.

Polska Ludowa zapewnia każdemu obywatelowi dostęp do nauki i kultury.

Polska Ludowa wzywa wszystkich obywateli nie umiejących czytać i pisać na kursy nauki początkowej, organizowane we wsiach i miastach.

Polska Ludowa zapewnia najbiedniejszym pomoc w nauce.

Polska Ludowa wzywa wszystkich obywateli do pomocy w akcji likwidacji analfabetyzmu.

Biuletyn

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO WALKI Z ANALFABETYZMEM

NAUCZANIE INDYWIDUALNE INSTRUKCJA NA ROK 1951

I

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Zapoczątkowana na wielką skalę w Polsce Ludowej w kwietniu 1949 r. z inicjatywy Partii i Rządu walka z analfabetyzmem, haniebną spuścizną rządów obszarniczo-kapitalistycznych, objęła swoim zasięgiem cały kraj. Wyzwoliliśmy z ciemnoty i wprowadzamy na drogę postępu setki tysięcy obywateli. Na podstawie decyzji Partii i Rządu do końca 1951 roku analfabetyzm ma być całkowicie zlikwidowany. Wyzwolenie z ciemnoty setek tysięcy obywateli to wychowanie świadomych współuczestników budowy nowego ustroju i realizatorów Planu Sześcioletniego. Mimo znacznych osiągnięć na polu walki z analfabetyzmem jeszcze obecnie mamy setki tysięcy obywateli, których trzeba szybko przeszkolić, aby zobowiązania poszczególnych organizacji społecznych i poszczególnych województw były w terminie wykonane.

Analfabetyzm całkowicie likwidują:

do dnia 1 maja 1951 r. województwa: gdańskie, opolskie, katowickie, poznańskie, szczecińskie, zielonogórskie;

do dnia 22 lipca 1951 r.: bydgoskie, kieleckie, krakowskie, m. Łódź, łódzkie, olsztyńskie, rzeszowskie, m. st. Warszawa;

do dnia 7 listopada 1951 r.: białostockie, koszalińskie, lubelskie, warszawskie, wrocławskie,

Ponadto masowe organizacje zobowiązały się do likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach:

do dnia 1 maja 1951 r.: Związki Zawodowe, Liga Kobiet, Związek Młodzieży Polskiej,

do dnia 22 lipca 1951 r.: Związek Samopomocy Chłopskiej.

Czasu pozostało niewiele. Jest jednak jeszcze wielu ludzi, którzy z różnych przyczyn nie mogli lub nie mogą uczęszczać na kursy i zespoły. Dla nich właśnie, wzorem roku ubiegłego, organizuje się nauczanie indywidualne. Winno ono w bieżącym roku przybrać charakter masowy i powszechny.

Do końca br. wszyscy obywatele Polski Ludowej w wieku od 14 do 50 lat powinni umieć czytać i pisać.

Tydzień Walki z Analfabetyzmem od 11 do 18 grudnia zorganizowaliśmy pod hasłem: „W s z y s c y n a f r o n t w a l k i z a n a l f a b e t y z m e m”.

Tydzień Walki z Analfabetyzmem to mobilizacja całego społeczeństwa do wielkiego czynu oświatowego.

Likwidując analfabetyzm chcemy podnieść godność człowieka, zapewnić mu i jego rodzinie możliwość lepszych warunków życia przez podniesienie jego umiejętności zawodowych.

W okresie jesienno-zimowym 1949/1950 organizujemy 30.000 kursów w całym kraju!

W następnych dwóch latach zorganizujemy takie ilości kursów, które by zagwarantowały wykonanie ustawy z dnia 7 kwietnia br.

O b y w a t e l e !

Przeprowadzajcie akcję uświadamiającą wśród analfabetów!

Zachęcajcie do systematycznego uczęszczania na kursy!

Pomagajcie analfabetom w nauce!

Otoczcie należytą opieką kursy i uczniów!

Dbajcie o właściwy dobór opiekunów społecznych!

Niech każdy z Was przyczyni się do likwidacji analfabetyzmu, smutnej spuścizny ponurej przeszłości.

Niech nie będzie w Polsce Ludowej w 1951 roku ani jednego człowieka nie umiejącego czytać i pisać.

Wzrost kultury narodu, to wzrost jego dobrobytu, to umocnienie obrony Pokoju i odpowiedź imperialistycznym podżegaczom wojennym.

**GLÓWNA KOMISJA SPOŁECZNA
DO WALKI Z ANALFABETYZMEM**

*Honor naszego pokolenia zaangażowany jest
w walce z nędzą i ciemnotą o dobrobyt i oświa-
tę. Walkę tę musimy wygrać.*

Prof. Dr Henryk Jabłoński, Wiceminister Oświaty.

PRZEZ OŚWIATĘ DO SOCJALIZMU

Polska Ludowa buduje od podstaw nowe życie. Rewolucyjne przemiany i przeobrażenia przechodzą przez wszystkie dziedziny życia. Zmienił się ustrój polityczny. Lud pracujący wziął władzę w swoje ręce. Uległy zmianie stosunki społeczne. Zniknęli z naszego życia obszarnicy i wielcy kapitaliści. Zmieniły się i dalej zmieniają się stosunki gospodarcze. Produkcja narodowa opiera się na planowaniu. Celem jej podniesienie dobrobytu narodowego i stopy życiowej człowieka pracy. Produkuje coraz lepiej i coraz więcej. Rozwija się współzawodnictwo pracy jako świadoma i celowa mobilizacja wysiłku mas pracujących. Rewolucja polityczna, gospodarcza i społeczna pociągnęła za sobą rewolucję kulturalną. Kładziemy fundamenty pod upowszechnienie oświaty i kultury. Wraz z historycznymi przemianami i przeobrażeniami na polu gospodarczym, politycznym, społecznym i kulturalnym odbywa się wielki proces przeobrażeń i przemian w umysłach ludzkich. Toczy się walka o nowy ustrój, ustrój sprawiedliwości społecznej, walka o nowego człowieka. Rozpoczęty przez rewolucję wielki trud odbudowy i przebudowy, zaostrowa się walka klasowa wymagająca mobilizacji wszystkich ludzi pracy. Mobilizację tę prowadzi klasa robotnicza i jej przodująca partia na czele. W tej wielkiej mobilizacji nie może brakować ani jednego człowieka spośród klasy robotniczej i chłopstwa małego i średniorolnego. Na to zaś, by móc współuczestniczyć w walce o lepsze formy naszego życia i głębsze jego treści — trzeba być światłym i uświadomionym. Dlatego prowadzimy walkę z ciemnotą. Podajemy dłoń człowiekowi, który był krzywdzony i poniewierany, by razem z nami stanął świadomie do walki o Polskę Socjalistyczną i o Pokój.

JAK BYŁO ZA CZASÓW SANACYJNYCH?

Wyzysk bogaczy doprowadził robotnika i chłopą do nędzy. Na nędzy mas pracujących bogacił się kapitalista krajowy i zagraniczny. Niedostatek materialny powodował upadek kultury. Nędza materialna powodowała nędzę kulturalną.

Wystarczy przypomnieć, że w Polsce na kilka dni przed wojną było na wsi 8 milionów chłopów bezrolnych i małorolnych. Wystarczy przypomnieć, że w roku 1931, jak wykazuje oficjalnie rocznik statystyczny, było 23,4% analfabetów i półanalfabetów, tj. przeszło 6 milionów ludzi.

Cyfra ta w rzeczywistości była znacznie większa. W roku 1939 stwierdzono, że 26% poborowych, którzy uczyli się w szkołach powszechnych, uległo powrotnemu analfabetyzmowi. Przybliżony rachunek pokazuje katastrofalny obraz ciemnoty Polski za czasów sanacji: liczba analfabetów wahała się na obszarze Polski od 30% do 60%. W samej Polsce centralnej naliczono w roku 1939 około 3.543.000 analfabetów.

Dlaczego w Polsce przedwrześniowej analfabetyzm miał stałe tendencje rozwojowe?

Polska sanacyjna była Polską dyktatury burżuazji i obszarnictwa, które zazdrośnie strzegło swego monopolu na oświatę, uważając ciemnotę robotników i chłopów za bardzo wygodne i skuteczne narzędzie swego panowania i klasowego wyzysku. Przymierający głodem robotnik i chłop w Polsce sanacyjnej nie miał możliwości uczenia się i nie widział celu nauki, zamknięta była przed nim droga awansu społecznego i zawodowego.

DLACZEGO PRZED WOJNĄ NIE MOŻNA BYŁO SKUTECZNIE WALCZYĆ Z ANALFABETYZMEM?

Próby zwalczania analfabetyzmu podejmowano już przed wojną. Podejmowali je postępowi działacze społeczni i oświatowi. Akcja jednak miała charakter dorywczy i niezorganizowany. Powstawała żywiołowo i żywiołowo zanikała. Nikt w budżetach nie przewidywał na nią żadnych sum. Kapitalista bał się uświadomionego robotnika, a obszarnik lękał się uświadomionego fornała. Ówczesny ustrój szkolny, krzywdzący wieś, skazywał z góry olbrzymią część dzieci chłopskich na wtórny analfabetyzm.

Warunki do likwidacji analfabetyzmu stworzyła dopiero Polska Ludowa, dokonując wielkich reform politycznych, społecznych i gospodarczych. Klasa robotnicza i masy pracujące chłopstwa ujęły władzę w swoje ręce. Uspołecznione zostały środki produkcji. Robotnik i chłop stał się współgospodarzem kraju.

Klasa robotnicza, która stanęła na czele swego narodu, dokonuje wielkiego wysiłku, zmierzającego do podniesienia opanowania techniki, a ruch współzawodnictwa pracy spełnia rolę najwspanialszej szkoły. Rozwój przemysłu, tempo podnoszenia się naszego rolnictwa na wyższy poziom organizacyjny i techniczny jest w dużej mierze uzależniony od stopnia uświadomienia mas. Przed człowiekiem pracy życie stawia dziś nowe zadania, jako przed współuczestnikiem władzy ludowej. Kraj socjalistyczny potrzebuje fachowca, który potrafi opanować technikę, potrafi prowadzić zebranie, umie zarządzać spółdzielnią i przedsiębiorstwem. Przed każdą jednostką i przed każdą komórką społeczną wyrastają dzisiaj nowe perspektywy, które stwarzają konieczność doksztalcania się wszystkich ludzi bez względu na wiek. Uczą się dorośli w Polsce, bo każdy z nich wie, że musi sprostać zadaniom nowego życia. Rząd Ludowy przychodzi z wydatną pomocą. Wspiera oświatę materialnie i moralnie. Oświata dziś — to już nie filantropia, lecz zorganizowana akcja, stanowiąca część wielkiego planu odbudowy. Świadczy o tym stale wzrastająca ilość form i placówek oświatowych i budżety corocznie przeznaczane na ten cel. Na samą tylko walkę z analfabetyzmem Rząd Polski Ludowej przeznaczył w bieżącym roku około 1 miliarda złotych. Na rok zaś następny suma ta ma być podwojona.

Zmiana materialnego bytu robotnika i chłopą, pomoc i opieka Rządu Polski Ludowej — oto podstawowe warunki, dzięki którym można było podjąć zorganizowaną walkę z analfabetyzmem.

PRZYKŁAD KRAJU ZWYCIĘSKIEGO SOCJALIZMU

Likwidacja analfabetyzmu zmierza do podniesienia godności człowieka, wzmożenia wydajności pracy oraz do stworzenia perspektywy awansu społecznego i zawodowego. Oświata bowiem przekształca człowieka ciemnego w świadomego uczestnika walki klasowej.

Znaczenie tej sprawy docenił Związek Radziecki.

W przedrewolucyjnej Rosji caryzm hamował dążenia narodów do podniesienia poziomu kulturalnego. Procent ludzi umiających czytać i pisać był bardzo niski. Wśród Rosjan na 100 osób umiało czytać i pisać 23, wśród Kazachów 2, Jakutów 0,7, Kirgizów 0,6 itd. Dziś zaś po 32 latach walki i pracy Związek Radziecki zlikwidował analfabetyzm. Jest więc pierwszym państwem w świecie, które rozwiązało ten problem. Można to było osiągnąć tylko w ustroju socjalistycznym. Zagadnienie likwidacji analfabetyzmu stało się jednym z pierwszoplanowych zagadnień Związku Radzieckiego po zwycięstwie Rewolucji Listopadowej.

Z inicjatywy Lenina 26 grudnia 1919 r. był wydany przez Radę Komisarzy Ludowych dekret o likwidacji analfabetyzmu, będący zapoczątkowaniem zdecydowanej walki z haniebną spuścizną caratu. Walkę tę cechowały:

1. Szeroki zakres i masowość,
2. obowiązek uczenia się,
3. oparcie pracy na płatnych nauczycielach,
4. wciągnięcie wszystkich organizacji społecznych,
5. stałe ulepszanie metod i korygowanie planów,
6. wiązanie walki z analfabetyzmem z potrzebami produkcji i z systemem oświaty dorosłych (zapobieganie),
7. zaprowadzenie jednolitego systemu,
8. zobowiązanie wszystkich światłych ludzi do współdziałania w akcji,
9. uznanie pracy w zakresie likwidacji analfabetyzmu za obowiązek partyjny,
10. włączenie do akcji Związku Młodzieży Komunistycznej,
11. zapewnienie akcji funduszy państwowych i społecznych.

W rezultacie tej akcji Związek Radziecki zlikwidował bezpowrotnie analfabetyzm.

Od ludzi radzieckich winniśmy się uczyć ofiarnej, zdecydowanej postawy w likwidacji analfabetyzmu. Każdy bowiem obywatel radziecki wziął w tej walce udział. Inżynier Mankowski z 2 Okręgu Moskiewskiego w ciągu 13 lat wyuczył 724 analfabetów. Wielu podobnych można wymienić. Przykłady te są dla nas bodźcem do wytrwałej walki z analfabetyzmem. Stalin powiedział:

„My chcemy uczynić wszystkich robotników i wszystkich chłopów kulturalnymi i wykształconymi, i my to we właściwym czasie zrobimy“.

W dawnej Rosji w roku 1914 było 12.000 bibliotek z 9 milionami książek, obecnie w ZSRR jest około 250.000 bibliotek z pół miliardem książek.

Tej przemianie kulturalnej w ZSRR towarzyszyły słowa Stalina z 1935 r.:

„Aby uruchomić technikę i całkowicie ją wykorzystać, potrzebni są ludzie, którzy opanowali technikę, potrzebne są kadry zdolne do opanowania i wykorzystania techniki według wszelkich prawideł sztuki....“

HISTORYCZNA DECYZJA SEJMU USTAWODAWCZEGO RZECZYPOSPOLITEJ 7.IV.1949

W celu likwidacji analfabetyzmu będącego spuścizną rządów burżuazyjnych i obszarniczych Sejm Polski Ludowej uchwalił w dniu

7 kwietnia 1949 r. Ustawę o likwidacji analfabetyzmu. Po raz pierwszy w dziejach naszych uchwalono ustawę, która ma na celu usunięcie podziału obywateli na światłych i ciemnych. Podjęto tę historyczną decyzję, by odrobić krzywdę wyrządzoną człowiekowi pracy i usunąć zaporę utrudniającą mu współudział w budowaniu nowego życia.

Artykuł 1 Ustawy brzmi:

„W celu likwidacji analfabetyzmu będącego spuścizną rządów burżuazyjnych i obszarniczych oraz zaporą na drodze Polski Ludowej do pełnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego wprowadza się społeczny obowiązek bezpłatnej nauki dla analfabetów i półanalfabetów“.

Artykuł 4 Ustawy ustanawia ponadto powszechny obowiązek pełnienia służby walki z analfabetyzmem.

Całością akcji zwalczania analfabetyzmu kieruje Pełnomocnik Rządu, który w porozumieniu z Ministrem Oświaty, Administracji Publicznej i Skarbu czuwa nad realizacją planu mającego za zadanie w krótkim czasie wyzwolić z ciemnoty setki tysięcy ludzi. Obowiązkowi społecznemu uczenia się podlegają wszyscy niepiśmienni od 14 do 50 roku życia, a więc w latach najlepszej zdolności do produkcji.

Znamienny dla ustawy jest fakt, że nie wprowadza przymusu i nie zapowiada kar za niespełnienie obowiązku. Tego rodzaju ustawa jest dużą zdobyczą Polski Ludowej. Kładzie bowiem nacisk na społeczny obowiązek, a nie na przymus. Pod wpływem polityczno-społecznych i gospodarczych przeobrażeń pogłębia się stopień uświadomienia mas pracujących. Jest jednak jeszcze dużo ludzi w Polsce Ludowej, którzy nie zdają sobie sprawy z tego, czym jest oświata w życiu odradzającego się narodu. Trzeba ich uświadamiać, że możliwości awansu społecznego i zawodowego stoją otworem przed każdym człowiekiem rzetelnej pracy; oświata zwiększa te możliwości i jest warunkiem ich realizacji, a więc warunkiem wprowadzenia człowieka do lepszych form życia i szlachetniejszych treści.

Obowiązek społeczny odnosi się nie tylko do tych, co nie umieją czytać i pisać, ale także do wszystkich posiadających odpowiedni stopień wykształcenia. Na nich ustawa nakłada obowiązek pełnienia społecznej służby walki z analfabetyzmem.

Przed wszystkimi wykształconymi członkami partii, związków zawodowych i organizacji społecznych stoi wielkie zadanie do rozwiązania.

Polska Ludowa prowadzi na wszystkich odcinkach życia narodowego wielkie akcje. Toczy się bój o coraz lepsze wyniki na polu gospodarczym, politycznym, społecznym i kulturalnym.

Wielkie stoją zadania przed narodem budującym podstawy ustroju socjalistycznego, ustroju sprawiedliwości społecznej, ustroju, który usunie raz na zawsze wyzysk człowieka przez człowieka.

Ustawa o likwidacji analfabetyzmu — to wielka zdobycz Demokracji Ludowej. Jest ona wyrazem konsekwentnej realizacji ofensywy kulturalnej zapowiedzianej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Bolesława Bierutę we Wrocławiu i wytyczonej przez Kongres Zjednoczeniowy Partii Robotniczych.

JAK WPROWADZONO W CZYN USTAWĘ

Walka z Analfabetyzmem w Polsce posiada swoją strukturę organizacyjną. Na jej czele stoi Pełnomocnik Rządu do Walki z Analfabetyzmem, którym jest Stefan Matuszewski, a jego zastępcami Dr Tadeusz Pasierbiński i Marian Kubicki; ponadto zaś utworzone zostały społeczne organa walki z analfabetyzmem:

Są to:

- a) Główna Komisja Społeczna do Walki z Analfabetyzmem przy Pełnomocniku Rządu w Warszawie (Prezydium Rady Ministrów, ul. Krakowskie Przedmieście 46),
- b) Wojewódzkie Komisje Społeczne przy Pełnomocnikach Wojewódzkich,
- c) Powiatowe Komisje Społeczne przy Powiatowych Pełnomocnikach,
- d) Gminne Komisje Społeczne przy zarządach gmin.

Zadaniem Komisji Społecznych jest organizowanie całej akcji walki z analfabetyzmem na danym terenie. Prezydium na szczeblu wojewódzkim stanowią:

Pełnomocnik Wojewódzki, którym jest Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej,

Zastępca Pełnomocnika Wojewódzkiego, którym jest Wojewoda, Sekretarz, którym jest Kurator okręgu szkolnego.

Na szczeblu powiatowym:

Pełnomocnik Powiatowy, którym jest Przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej,

Zastępca Pełnomocnika Powiatowego, którym jest starosta, Sekretarz, którym jest inspektor szkolny.

Siedzibą komórek wojewódzkich są kuratoria okręgów szkolnych, a powiatowych inspektoraty szkolne.

Biuro Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem mieści się w Warszawie w Prezydium Rady Ministrów ul. Krakowskie Przedmieście 46/48

Na szczeblu gminy funkcje Pełnomocnika pełni przewodniczący Gminnej Rady Narodowej, a funkcje Komisji — Gminna Rada Narodowa.

Szeroka akcja propagandowa W. A. przeprowadzona była w „Tygodniu Oświaty, Książki i Prasy” w maju 1949 r. W czerwcu, na zarządzenie Pełnomocnika Rządu przeprowadzono w całym kraju rejestrację analfabetów i półanalfabetów. Przygotowano plany likwidacji analfabetyzmu. W sierpniu br. przystąpiono do wzmożonej akcji organizowania kursów. Odbyły się wszędzie narady wojewódzkie, powiatowe i gminne. W rezultacie pod koniec sierpnia zorganizowano 10.000 kursów i zapisano na nie około 150.000 analfabetów i półanalfabetów. Planu organizacyjnego przewidują na okres jesienno-zimowy 1949/1950 roku 30.000 kursów z 450.000 uczniów. Poprawiono i wydrukowano II i III wydanie elementarza „Start”. Wyszły z druku nowe programy i instrukcje. Zwiększyły się kadry administracji szkolnej pracującej na tym odcinku. W każdym kuratorium jest okręgowy wizytator do spraw walki z analfabetyzmem, a w inspektoratach 150 podinspektorów do walki z analfabetyzmem. W celu zmobilizowania wszystkich środków do przyspieszenia wykonania ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. organizowany jest „Tydzień Walki z Analfabetyzmem”. „Tydzień” ten ma unaocznic każdej gromadzie, dzielnicy, gminie, co już i jak zrobiono i co pozostaje jeszcze do zrobienia, by likwidację analfabetyzmu zakończyć terminowo i zwycięsko.

ZOBOWIĄZANIA

Ukazały się wytyczne Pełnomocnika Rządu do W. A. w sprawie akcji współzawodnictwa na tym odcinku. Zachodzi jednak obawa, aby akcja ta nie została wypaczona, aby nie ograniczyła się tylko do osiągnięć liczbowych, aby nie przenoszono mechanicznie form wypróbowanych w dziedzinie produkcji na odcinek oświaty i kultury. W tej dziedzinie trudno bowiem jest obliczyć ściśle osiągnięcia, ująć w dane liczbowe wyniki. Ważne jest, ile kursów zostało zorganizowanych, ale trzeba też brać pod uwagę, czy odbywają się regularnie zajęcia, czy wszyscy uczniowie chodzą, czy likwiduje się również analfabetyzm polityczny, czy kurs ma zabezpieczone warunki materialne itd.

Z tych względów należy walczyć o realizację zamierzonych planów, o podnoszenie poziomu pracy na odcinku W. A. nie na drodze współzawodnictwa, lecz na drodze podejmowania konkretnych zobowiązań.

Zobowiązania podejmują organizacje społeczne i ich poszczególne ogniwa, komisje społeczne wojewódzkie, powiatowe i gminne co do

ilości zorganizowanych kursów i objętych nauczaniem analfabetów. W zakres zobowiązań mogą wchodzić tylko elementy wymierne i sprawdzalne. Uczeń wobec klasy czy koła ZMP zobowiązuje się nauczyć analfabetę czytać i pisać; organizacja społeczna zobowiązuje się założyć kurs, otoczyć go opieką, zaopatrzyć w podręczniki, dbać o warunki lokalowe, zorganizować dożywianie itp.

Masowa akcja zobowiązań podejmowanych indywidualnie i zbiorowo znacznie przyspieszy tempo pracy i zapewni wykonanie w odpowiednim czasie historycznej uchwały Sejmu Rzeczypospolitej o likwidacji analfabetyzmu w Polsce.

ROLA ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W WALCE Z ANALFABETYZMEM

Zdobywając umiejętność czytania i pisania człowiek podnosi również swoje zdolności do produkcji. Likwidacja analfabetyzmu w kraju odbywa się przy pomocy organizacji społecznych, które dbają o stopień uświadomienia swoich członków.

I tak, Związki Zawodowe prowadzą masową akcję szkolenia wszystkich analfabetów będących ich członkami. Prowadzą rejestrację analfabetów, organizują kursy i zespoły, zapewniają im opiekę. Akcję tę Związki przeprowadzają w ramach własnej organizacji, pokrywając całkowicie związane z tym koszty.

Organizacje związkowe winny zainteresować tą sprawą wszystkie czynniki na terenie zakładów pracy, a więc też Zarządy i Dyrekcje, aby ze swej strony uczyniły wszystko, co bez uszczerbku dla planów produkcyjnych mogłoby przyspieszyć również akcję likwidacji analfabetyzmu.

Związek Samopomocy Chłopskiej włącza się do ogólnopolskiej akcji zwalczania analfabetyzmu na wsi przez udział w komisjach społecznych, organizowanie kursów i nauczania indywidualnego, wyszukanie i urządzenie lokalu, organizowanie pomocy materialnej i pracy zastępczej dla uczących się.

Szczególną rolę do spełnienia ma Związek Młodzieży Polskiej. Uchwała Zarządu Głównego ZMP w tej sprawie brzmi:

„Pod żadnym pozorem nie wolno dopuścić do tego, aby choćby jeden chłopiec czy dziewczyna, nie umiejący czytać i pisać, pozostali nie objęci nauczaniem. Rzucamy hasła: Wszyscy ZMP-owcy na front walki z analfabetyzmem. Ani jednego ZMP-owca nie umiejącego czytać i pisać“.

Liga Kobiet wysunęła hasła: Ani jednej analfabetki w szeregach Ligi Kobiet, ani jednej analfabetki wśród kobiet polskich“ i podjęła się przeszkolić własnymi siłami 100.000 analfabetek.

W akcji likwidacji analfabetyzmu biorą udział: TPD, Służba Polsce, Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza i inne.

Przed wszystkimi organizacjami społecznymi stoją duże możliwości wykonania tych zadań, które nakłada ustawa i fakt uczestniczenia ich przedstawicieli w Głównej Komisji i terenowych komisjach społecznych do walki z analfabetyzmem.

Dlatego wszystkie organizacje społeczne winny podjąć zobowiązania na tym odcinku, aby wielkim wysiłkiem zbiorowym wykonać zadanie, które stało się honorem naszego pokolenia.

NAUCZANIE INDYWIDUALNE

Nie wszyscy analfabeci mają możliwość uczęszczania na kursy lub zespoły. Dla tych właśnie organizowane jest nauczanie indywidualne.

Akcję w tym kierunku podjęli członkowie ZMP. W okresie sierpnia — września zetempowcy zobowiązali się objąć nauką indywidualną około 10.000 uczniów. Aktywiści ZMP dali już niejednokrotnie dowód, że z zadań i zobowiązań wywiązują się rzetelnie. Na zetempowców możemy liczyć jako na organizatorów i propagatorów w tej akcji zarówno w miastach jak i we wsiach. Zetempowcy winni włączyć do tej akcji młodzież szkolną. Są już oddźwięki tej akcji. Młodzież licealna w okresie ostatnich wakacji nauczyła setki analfabetów czytać i pisać. Młodzież szkolna w Skierniewicach dla uczczenia I Roczniczy Kongresu Zjednoczeniowego Partii Robotniczych postanowiła przystąpić do energicznej walki z analfabetyzmem przez zorganizowanie indywidualnego nauczania. Objęcie nauczaniem indywidualnym dziesiątków tysięcy niepiśmiennych zapełni luki masowej akcji.

Trud włożony w nauczanie jednego człowieka opłaca się. Przyspiesza bowiem likwidację analfabetyzmu oraz przysparza sojuszników i propagatorów zdecydowanej walki z analfabetyzmem. Organizując nauczanie indywidualne nie zapominajmy o pomocy dla nauczających w tym zakresie, by praca ich była jak najbardziej skuteczna i pożyteczna.

OPIEKUN SPOŁECZNY KURSU

Ustawa o likwidacji analfabetyzmu nakłada tylko obowiązek społeczny. Formalnej egzekutywy nie ma. Dorosły przychodzi na kurs z różnymi oporami: wstydzi się, nie umie czytać i pisać, bądź nie odczuwa potrzeby uczenia się, czy wreszcie tak jest przemęczony pracą, że trudno mu jest z zapałem codziennie przychodzić na lekcje. Mimo wszystko coraz mniejsza jest liczba opornych, wzrastają szeregi chętnie uczęszczających na kursy.

Czemu należy przypisać to zjawisko?

Upowszechnia się zbiorowa opinia, która ma duży wpływ moralny: ludzie dorośli zdają sobie sprawę z tego, czym jest oświata, gdyż codziennie życie zmusza ich do tego, by sięgać po książkę i pióro. Nie wszyscy jednak mają tę świadomość. Trzeba więc przeprowadzić szeroką pracę uświadamiającą, wychowawczą i propagandową, aby przełamać opory. Duży wpływ na zapisywanie się analfabetów na kursy, uczęszczanie i postępy w nauce ma opiekun społeczny. Zadaniem jego jest współdziałać z nauczycielem, dbać o dobre warunki pracy na kursie (lokal, światło, opał, dożywianie), zachęcać uczniów dorosłych do uczęszczania na kurs, organizować pomoc sąsiedzką (szczególnie dla matek z dziećmi), współpracować z komisją gminną, zainteresować Kursem członków partii politycznych, organizacji społecznych, związków zawodowych, skłonić ich do udzielania wszechstronnej pomocy. Kurs bez opiekuna społecznego jest placówką osamotnioną, oderwaną od swego środowiska. Dobry opiekun jest łącznikiem między organizacją społeczną a kursem. Potrafi wytworzyć taką atmosferę, że uczniowie dobrze się czują na kursie, a po jego ukończeniu są propagatorami nauki wśród niepiśmiennych.

Opiekun wysunięty przez organizację — pobudza członków i władze organizacji do stałego interesowania się walką z analfabetyzmem na swoim terenie.

FREKWENCJA

Obserwując pracę na kursach widzimy, że największą ich bolączką jest słaba i nieregularna frekwencja. Wiele jest kursów, gdzie uczniowie po jednym lub kilku dniach nauki przestają uczęszczać. Często na 54 zapisanych chodzi połowa, a nawet tylko czterech.

Wiele jest przyczyn. Oto słyszymy tłumaczenia: nie przychodzą na kurs, bo mają dużo pracy, wstydzą się, nie interesują się nauką, mają daleko do szkoły, nie pozwalają im obowiązki domowe, czy wreszcie nie przychodzą z lenistwa.

Ale mamy i inne przykłady. Oto znamy kursy, na których jest zapisanych 18 uczniów i 18 uczęszcza regularnie. Niejeden z nich wstydził się chodzić na kurs, niejeden ma sporo pracy w domu lub ciężkie warunki materialne. A jednak wszyscy chodzą chętnie i uczą się. Dlaczego? Na to pytanie mogliby odpowiedzieć uczniowie kursu (we wsi Kłapówka w woj. rzeszowskim), prowadzonego przez nauczycielkę Rymel Zofię. Oto nauczycielka zadbała o to, by nauka była interesująca, by lekcje nie były nudne, by praca na kursie była żywa i jej cel jasny, by uczniowie stworzyli dobry zespół świadomej walki z ciemnotą. Nauczycielce pomaga opiekun społeczny. Współdziałał sołtys i aktywiści gromady. Uczniowie wiedzą, po co chodzą na

kurs i do czego dążą. I tak jest na wielu kursach. I wszędzie tam, gdzie nauczyciel stosuje właściwe metody, gdzie sprawą W. A. zainteresowały się czynniki partyjne i organizacje społeczne, gdzie absolwenci nie zrywają kontaktu ze swymi nauczycielami i stają się agitatorami w walce z analfabetyzmem, gdzie jest dobrze urządzone lokal, gdzie jest dobre światło i gdzie jest ciepło — wszędzie tam uczniowie dorośli uczęszczają regularnie.

Na frekwencję na kursach zwracamy baczność, od niej zależy zwycięstwo w naszej walce. Dobry nauczyciel, dobry opiekun społeczny, dobry aktywista nie narzekają na słabą frekwencję, ale tak organizują naukę, że na niej nigdy nie brakuje żadnego z zapisanych na kurs.

Wszędzie tam, gdzie będzie zorganizowana opieka społeczna nad kursami i uczącymi się — będzie i dobra frekwencja. Autorytet nauczyciela, opiekuna społecznego i atrakcyjność nauki zapewnią niewątpliwie dobrą frekwencję.

EGZAMINY

W akcji likwidacji analfabetyzmu najważniejsze są wyniki nauczania na kursach, które decydują o wypełnieniu ustawowego obowiązku. Wyniki pomyślne zapewni trwała i systematyczna praca uczestników kursów, opiekunów, nauczycieli i organizatorów. Zakończeniem tej pracy będzie egzamin.

Każdy egzamin jest sprawdzeniem przebytej przez ucznia drogi. Na kursach początkowego nauczania szczególną przywiązujemy wagę do tej formy wychowawczej. Przekonujemy się, czy absolwent kursu czyni zadość stawianym przez program wymaganiom, z drugiej strony dążymy do tego, by pomyślne zakończenie kursu stało się bodźcem do dalszej pracy ucznia nad sobą.

Sam przebieg egzaminu odbiega od schematycznych wzorów. Dzień egzaminu winien być w gromadzie, dzielnicy czy zakładzie pracy dużym wydarzeniem. Egzamin winien być przeprowadzony w poważnej lecz serdecznej atmosferze. Pomyślny wynik egzaminu podnieśnie wiarę ucznia we własne siły, unaoczni mu, że wszedł na nową drogę, że otworem stanęły przed nim nowe możliwości.

Dzień zakończenia egzaminu winien być uroczysty dla kursu, gromady i zakładu pracy. W uroczystym zakończeniu winni wziąć udział ci wszyscy, którzy współdziałali z kursem, nauczycielem i opiekunem społecznym. Dzień ten najlepiej nadaje się do zapoczątkowania nowej pracy, np. uruchomienia zespołu czytelniczego, otwarcia świetlicy, punktu bibliotecznego itp. Absolwenci powinni otrzymać nagrody w postaci książek.

PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO WALKI Z ANALFABETYZMEM

WSZYSCY NA FRONT WALKI Z ANALFABETYZMEM

Proklamujemy na rok 1949 wielką państwową akcję, akcję, na którą jeszcze nigdy Polska się nie zdobyła. Będzie to akcja zmierzająca do szybkiej i konkretnej realizacji prostego hasła: Ani jednego analfabety w Polsce w roku 1951.

JÓZEF CYRANKIEWICZ
Prezes Rady Ministrów

Biuletyn

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO WALKI Z ANALFABETYZMEM

NAUCZANIE INDYWIDUALNE INSTRUKCJA NA ROK 1951

I

ZALOŻENIA OGÓLNE

Zapoczątkowana na wielką skalę w Polsce Ludowej w kwietniu 1949 r. z inicjatywy Partii i Rządu walka z analfabetyzmem, haniebną spuścizną rządów obszarniczo - kapitalistycznych, objęła swoim zasięgiem cały kraj. Wyzwoliliśmy z ciemnoty i wprowadzamy na drogę postępu setki tysięcy obywateli. Na podstawie decyzji Partii i Rządu do końca 1951 roku analfabetyzm ma być całkowicie zlikwidowany. Wyzwolenie z ciemnoty setek tysięcy obywateli to całkowite zlikwidowanie współuczestników budowy nowego ustroju i realizatorów Planu Sześcioletniego. Mimo znacznych osiągnięć na polu walki z analfabetyzmem jeszcze obecnie mamy setki tysięcy obywateli, których trzeba szybko przeszkolić, aby zobowiązania poszczególnych organizacji społecznych i poszczególnych województw były w terminie wykonane.

Analfabetyzm całkowicie likwidują:

do dnia 1 maja 1951 r. województwa: gdańskie, opolskie, katowickie, poznańskie, szczecińskie, zielonogórskie;

do dnia 22 lipca 1951 r.: bydgoskie, kieleckie, krakowskie, m. Łódź, łódzkie, olsztyńskie, rzeszowskie, m. st. Warszawa;

do dnia 7 listopada 1951 r.: białostockie, koszalińskie, lubelskie, warszawskie, wrocławskie.

Ponadto masowe organizacje zobowiązały się do likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach:

do dnia 1 maja 1951 r.: Związki Zawodowe, Liga Kobiet, Związek Młodzieży Polskiej;

do dnia 22 lipca 1951 r.: Związek Samopomocy Chłopskiej.

Czasu pozostało niewiele. Jest jednak jeszcze wielu ludzi, którzy z różnych przyczyn nie mogli lub nie mogą uczęszczać na kursy i zespoly. Dla nich właśnie, wzorem roku ubiegłego, organizuje się nauczanie indywidualne. Winno ono w bieżącym roku przybrać charakter masowy i powszechny.

Do końca br. wszyscy obywatele Polski Ludowej w wieku od 14 do 50 lat powinni umieć czytać i pisać.

II

KTO POWINIEN UCZYĆ LUB WSPÓLDZIAŁAĆ W NAUCZANIU INDYWIDUALNYM

Podstawowym warunkiem terminowej likwidacji analfabetyzmu jest udział w tej akcji jak najszerzych rzesz społeczeństwa. Każdy obywatel umiejący czytać i pisać winien poczuwać się do obowiązku współdziałania w wykonaniu tego wielkiego zadania. Konkretnie — winien wziąć na siebie obowiązek nauczania lub współdziałania w nauczaniu jednego analfabety (towarzysza pracy, sąsiada, członka rodziny itp.).

Specjalny obowiązek spoczywa na członkach organizacji społecznych, które podjęły zobowiązania w tym względzie. Dlatego najczynniejszy udział w tej akcji winni wziąć przede wszystkim:

1. Członkowie Związku Młodzieży Polskiej. — Zgodnie z wytycznymi Zarządu Głównego ZMP na rok 1951, każdy ZMPowiec winien nauczyć czytania, pisanie i doprowadzić do egzaminu przynajmniej jednego analfabety lub przez zaopiekowanie się nauczonym analfabetą, albo jego rodziną, przyczynić się do szybszej i skuteczniejszej likwidacji analfabetyzmu.
2. Członkowie Związków Zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Ligi Kobiet oraz innych organizacji społecznych.
3. Młodzież szkół ogólnokształcących (od VI klasy wzwyż), szkół zawodowych i akademickich.

III

FORMY UDZIAŁU W PRACY NAD UMASOWIENIEM NAUCZANIA INDYWIDUALNEGO

Każdy zgłaszający się do pracy w tym zakresie ma możliwość:

- a) nauczania osoby, która już uczęszczała na kurs i z różnych powodów naukę przerwała,
- b) nauczania niepiśmiennej osoby, która jeszcze na kurs lub zespół nie uczęszczała,
- c) udzielania pomocy w nauce uczącemu się, który uczęszcza na kurs - zespół (douchanie),
- d) zorganizowania pomocy uczęszczającym na kursy (zespoły), jak np.: zaopiekowanie się dziećmi w tym czasie, gdy matka (ojciec) uczy się na kursie, pomoc w gospodarstwie, pracach zawodowych itp.,
- e) pomagania opiekunowi społecznemu i nauczycielowi przy zapewnieniu dobrej frekwencji na kursie lub zespole (przypominanie analfabetom o obowiązku udania się na kurs itp.),
- f) współdziałania w zakresie uporządkowania kontroli rejestracji, ujawniania analfabetów i półanalfabetów i zachęcania ich do uczęszczania na kurs (zespół) lub na naukę indywidualną,
- g) organizowania imprez kulturalno - oświatowych dla uczących się.

IV

CELE NAUCZANIA INDYWIDUALNEGO

Celem nauczania indywidualnego jest, podobnie jak w nauczaniu zespołowym, wprowadzenie obywatela przez nauczanie czytania i pisanie w świadome i aktywne uczestnictwo w procesach życia gospodarczego, społecznego i politycznego Polski Ludowej budującej zręby socjalizmu.

Do celów szczegółowych należy:

- a) nauczyć czytać i pisać,
- b) nauczyć rachunków w zakresie czterech działań,
- c) zapoznać uczniów z podstawowymi zagadnieniami Polski Ludowej i świata,
- d) przygotować ucznia dorosłego do dalszej pracy nad sobą, szczególnie zachęcić go do samodzielnego czytania książek i gazet.

Szczegóły znajdują się w programie kursów i zespołów nauczania początkowego.

V

METODY I ORGANIZACJA PRACY

1. Każdy obywatel pragnący wziąć udział w indywidualnym nauczaniu — winien zwrócić się do Komisji Zakładowej WA w zakładzie pracy albo do Komisji Gromadzkiej WA na wsi (do Dzielnicowej w mieście) lub do instruktora gminnego (dzielnicowego) WA. Komisje Społeczne WA posiadają spisy zarejestrowanych i zakwalifikowanych do nauczania analfabetów — one też wskazują, kogo należy uczyć lub kim się zaopiekować; rejestrują one również nazwiska nauczanych i nauczających.
2. Każdy podejmujący się indywidualnego nauczania winien pamiętać o tym, że warunkiem powodzenia jest życzliwy, troskliwy stosunek do uczącego się lub do tego kogo należy pozyskać do nauki, oraz poważne ustosunkowanie się do własnej pracy. Pierwszym przeto obowiązkiem nauczającego jest pozyskać swego ucznia, zdobyć jego zaufanie.
3. Pamiętać należy o tym, by nie uczyć od razu za wiele. Gruntowne utrwalenie zdobytych wiadomości, zachęcenie do dalszej pracy — pozwala później na szybsze przerobienie programu. Uczeń w czasie pierwszych dni nauki winien nabrać przekonania, że nauka czytania nie jest trudna, a sztukę tę posiadać może każdy, kto nad sobą pracuje.
4. Oprócz ćwiczeń w czytaniu i pisaniu należy prowadzić z uczniem rozmowy na temat bieżących wydarzeń w kraju i za granicą, odczytywać krótkie, ciekawe wiadomości z gazet (najlepiej z „Gromady”), bądź wyjątki z książek, zainteresować świetlicą, biblioteką. Zachęci to dorosłego ucznia do jak najszybszego opanowania sztuki czytania.
5. W celu kontroli pracy i planowego jej prowadzenia nauczający obowiązany jest prowadzić dziennik zajęć wg wzoru dziennika lekcyjnego kursów nauczania początkowego.
6. Ucząc, należy zawsze wskazywać perspektywy stojące przed uczniem w zakresie dalszego kształcenia, możliwości awansu społecznego i zawodowego.

L.K

L.dz...619/51.

O d p i s

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W załączeniu przesyłamy Instrukcję dot. indywidualnego
nauczania, którą należy propagować wśród członkiń nauczających.
Jednocześnie przypominamy o nadesłaniu wykazu analfabetek
i półanalfabetek członkiń Ligi Kobiet.

Kier.Kult.-Oświat.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Flis Czesława/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodności:
Flis

*** korespondencja wtajemniczona ***

działalność ZSch w woj. wrocławskim (8,1% kursów i zespołów ogólnego wykonania planu), w woj. łódzkim (9,1%), w woj. rzeszowskim (9,3%) i w woj. śląskim (9,4%).

C. Liga Kobiet

Największy stosunkowo wzrost aktywności w ostatnim okresie wykazała Liga Kobiet, choć cyfry bezwzględne, a więc ilość kursów i zespołów w sumie 964 z 15.698 uczącymi się pozostawia bardzo wiele do życzenia ze względu na potrzeby i możliwości. Ten względnie wysoki wzrost aktywności stał się bardziej widoczny z powodu zbyt małej ilości kursów i zespołów (najmniejszy spośród organizacji masowych) czynnych do 1 listopada 1949.

Zarząd Główny Ligi Kobiet na konferencjach i zebraniach nakłada obowiązek na członkinie, aby w jak naj szybszym czasie zlikwidowały analfabetyzm w swych szeregach.

Mamy wiele przykładów dobrych wyników pracy Ligi Kobiet. Na przykład w Biłgoraju, Kraśniku, Krasnymstawie, Tomaszowie Lubelskim członkinie L.K. zorganizowały indywidualne nauczanie dla matek mających małe dzieci i nie mogących uczęszczać na kursy; podobnie jest w Wieliczce woj. krakowskiego. W Chodakowie (woj. warszawskie) Liga Kobiet podniosła frekwencję przez dostarczanie uczącym się okularów. W Zakopanem członkinie L. K. zorganizowały w kinie prelekcje przed każdym seansem, wzywając społeczeństwo do likwidacji analfabetyzmu.

Jest jednak i wiele przykładów nieróbstwa, które świadczą o wielkich jeszcze brakach L.K. w dziedzinie W.A. Nie można zrozumieć, dlaczego Liga Kobiet nie ma

SŁUŻBA SPOŁECZNA W. A. 1951 r.

Dnia 1 sierpnia br. Dział Kult. - Ośw. Zarządu Głównego Ligi Kobiet przesłał zarządom wojewódzkim pismo okólne L. dz. 6220/51/K.O./147 dot. „Służby Społecznej W.A.” 1951 r.

Jest sprawą wielkiej wagi zrozumienie, iż od właściwego zorganizowania „Służby Społecznej”, od jej sprawnego i systematycznego działania, od jej stałej kontroli zależy planowa likwidacja analfabetyzmu, która musi się dokonać do 21 grudnia br. (do daty urodzin Józefa Stalina).

Zarządy wojewódzkie Ligi Kobiet, które uczestniczyły w likwidacji analfabetyzmu i mają już duży dorobek w tej pracy, jak i te, które się dopiero do akcji zakończeniowej przygotowują winny być jednakowo aktywne. Nie możemy bowiem mówić o wykonaniu zobowiązań tak długo, dokąd wiemy, że na naszym terenie są niepiśmienni.

Aby praca nasza w ramach zorganizowanej „Służby Społecznej” miała rzeczywiste wyniki, aby nasze nauczycielki — członkinie LK czuły się stale zmobilizowane, **należy przede wszystkim podpisywać zobowiązania doprowadzenia do egzaminów swoich uczniów w ściśle określonym terminie.**

Musimy również w pierwszym rzędzie pamiętać, że chodzi tu nie tylko o nowych uczniów, ale również o tych, którzy na skutek różnych niesprzyjających okoliczności musieli przerwać naukę, lub, nie mogąc nadążyć za tempem nauki w zespole, nie zdali egzaminu.

Wzrasta tu rola naszej opieki społecznej poza nauką, przybiera na sile nasza troska i wgląd w osobiste życie i warunki bytowe uczniów i podopiecznych, szczególnie kobiet - matek.

Jest całkowicie pewne, że niektóre okręgi, lub pewne powiaty będą przeprowadzały rejestrację analfabetyzmu, co ze względu na ruch ludności jest konieczne. Dlatego też **jednym z kluczowych zadań „Służby Społecznej” Ligi Kobiet jest wzięcie udziału w dodatkowej rejestracji lub kontroli rejestracji.**

Poza konkretnymi funkcjami jakie przypadną nauczycielkom i aktywistkom w „Służbie Społecznej” **musimy pamiętać**

19

leciu

mię-
nym
dnie

spo-
aby
przed
nizo-
ątko-
wał-
tałem

działalność ZSch w woj. wrocławskim i zespołów ogólnego wykonania (9,1%), w woj. rzeszowskim (9,3 (9,4%).

C. Liga Kobiet

Największy stosunkowo wzrost w tym okresie wykazała Liga Kobiet, a więc ilość kursów i zespołów uczącymi się pozostawia bardzo względu na potrzeby i możliwości wzrost aktywności stał się bardzo zbyt małej ilości kursów i zespołów (śródo organizacji masowych) czy da 1949.

Zarząd Główny Ligi Kobiet na niach nakłada obowiązek na członki szybszym czasie zlikwidowały a szeregach.

Mamy wiele przykładów dobrych Kobiet. Na przykład w Biłgoraju stawie, Tomaszowie Lubelskim czy zowały indywidualne nauczanie małe dzieci i nie mogących uczęsnie jest w Wieliczce woj. krakowskiej (woj. warszawskiej) Liga Kobiet przez dostarczanie uczącym się ok członkinie L. K. zorganizowały w każdym seansie, wzywając społeczeństwo do analfabetyzmu.

Jest jednak i wiele przykładów świadczących o wielkich jeszcze brakach W.A. Nie można zrozumieć, dlaczego

W tym celu aktyw LK winien dokładnie zapoznać się z warunkami kontraktacji, przewidzianymi uchwałą Prezydium Rządu i wspólnie ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej przepracować plan zebrania gminnych rad kobiecych i kół gospodyń. Na zebraniach tych jak najszersze masy chłopów winny być zapoznane dokładnie ze znaczeniem i warunkami powszechnej kontraktacji trzody, jak również uzbrojone do walki z wyzyskiem i spekulacją wroga klasowego na wsi.

Udział kobiet w grupach producentów winien się poważnie zwiększyć, gdyż dużo łatwiej podjąć jest wielu zadaniom zespołowo niż pojedynczo.

Członkinie grup w zespołowej swej pracy mają możliwość podniesienia swych kwalifikacji rolniczych, przez samokształcenie grupowe, korzystanie z pogadarek wygłaszanych przez fachowych instruktorów, co jest niezmiernie ważne dla opłacalności hodowli.

Aktyw Ligi Kobiet nie może też zapominać o obowiązku zwalczania wszelkich szkodzących rozwojowi hodowli przejawów biurokratyzmu i nadużyć.

Kobiety winny wziąć jak najszerszy udział w komitetach członkowskich i gm. radach kontroli. Wzmoczyć czujność, wykrywać wszelkie szkodnictwo i niedociągnięcia w spółdzielniach gminnych, w pracy osób zatrudnionych przy kontraktacji (jak np. niesprawiedliwy rozdział i przetrzymywanie pasz treściwych, marnowanie odciganego mleka, niesłuszne potrącenia i opóźnienia wypłaty należności, fałszywe klasyfikowanie sztuk itp.).

Bojowym zadaniem aktywu Ligi Kobiet winna stać się realizacja hasła: każda chłopka bierze udział w kontraktacji dla podniesienia swego dobrobytu i umocnienia gospodarki narodowej.

H. Spalona

o propagandzie zagadnienia, o zmobilizowaniu i przyciągnięciu do akcji szerokich rzesz społeczeństwa.

Biorąc udział w „Służbie Społecznej“ W.A. 1951 r. pamiętajmy, że nie jest ona instytucją, a obowiązkiem społecznym do wykonania którego Pełnomocnik Rządu do W.A. zgodnie z ustawą, powołuje wszystkich obywateli.

„Służba Społeczna“ ma na celu zmobilizowanie całego społeczeństwa do walki z analfabetyzmem na ostatnim etapie, aby likwidacja analfabetyzmu była pełna. Zabezpieczenie przed powrotnym analfabetyzmem musi znaleźć wyraz w organizowaniu form dalszego kształcenia absolwentów nauki początkowej i umasowieniu placówek kulturalno-oświatowych, aby walka o wyższy poziom kulturalno-oświatowy stała się udziałem naszej całej organizacji.

Irena Sydow

Wyroźnieni
i nagrodzeni

LK

..1942/51

Odpis

26 lipca 51 r.

Do
Biura Pełnomocnika Wojewódzkiego
Walki z Analfabetyzmem
=====

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet w Łodzi podaje poniżej wykaz
członkiń, które wyróżniły się w pracy przy likwidacji analfabetyz-
mu z terenu naszego województwa:

1. Brzeziny	- kol. Dudkova Cecylia
2. Kutno	- Sekoja Kult.-Oświatowa
3. Łódź-pow.	- kol. Radowska Halina
4. Łęczyca	- kol.kol. Pachnowska i Zegocka Janina
5. Wieluń	- kol. Kiełsznia i 1 nauczycielka
społeczna z terenu
6. Zgierz	- kol. Michalska Genowefa
7. Tomaszów Maz.	- kol. Zakrzewska Stanisława

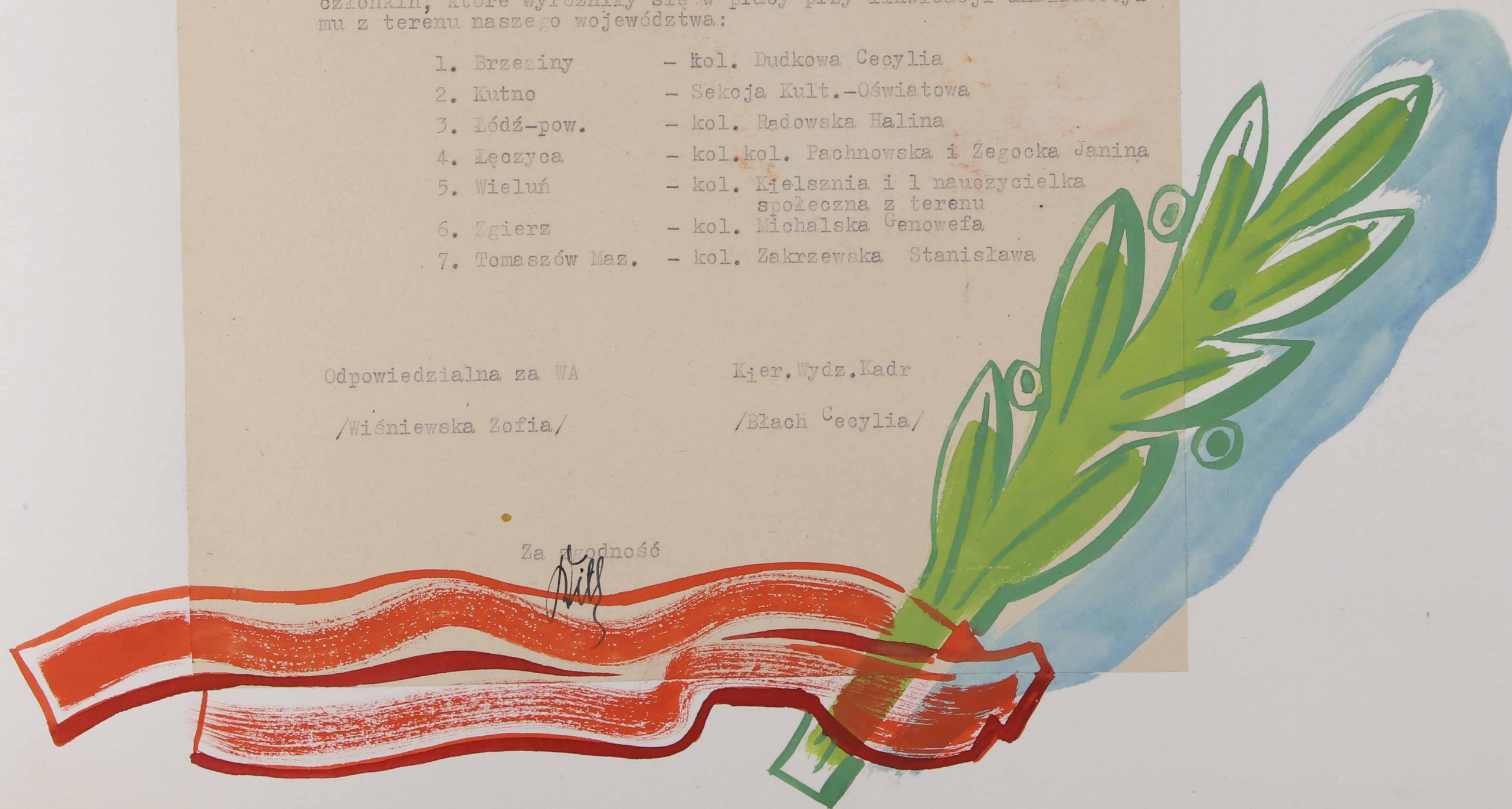
Odpowiedzialna za WA

/Wiśniewska Zofia/

Kier. Wydz. Kadr

/Błach Cecylia/

Za zgodność

7

członkini
wyroczniono

SPOŁECZNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
KURS (ZESPÓŁ) NAUKI POCZĄTKOWEJ

w powiat

L. p.

Zaświadczenie

Ob. urodzony(a)
dzień, miesiąc, rok

w powiatu uczęszczał(a)

(zespół), uczył(a) się indywidualnie w okresie od dnia

do dnia

a) naukę początkową z wynikiem ogólnym

wymieniony(a) strzymuje niniejsze zaświadczenie jako dowód wypełnie-
nia nauki początkowej przewidzianego ustawą z dnia 7 kwietnia 1949
r. (Dz. U. z 1949 r. poz. 177).

to upoważnia do przyjęcia na kursy i do szkół masowego nau-
wymaganych egzaminów.

dnia 19..... r.

Kierownik Kursu

minacyjnej

Pełnomocnik Powiatowy
do Walki z Analfabetyzmem

że wymieniony kurs (zespół) był zgłoszony w Inspektoracie
i znajdował się pod jego pedagogicznym nadzorem.

mp

Inspektor Szkolny

POKWITOWANIE.

doręczono Ob.

Podpis odbiorcy

Podpis doręczającego

Do Ob.

Na mocy art. art. 1, 3 i 21 ustawy z dnia 7. IV. 1949 r. o likwidacji anal-
fabetyzmu (Dz. U.R.P. Nr 25/49 poz. 177) wzywam Obywatela do obowiązkowego
zgłoszenia się w dniu 194..... r. o godz.
w lokalu szkoły, świetlicy w

D-03894

Amans Społeczny

Przez oświatę
do socjalizmu

Pierwsze awanse

W y k a z absolwentek nauki początkowej

awansowanych w pracy zawodowej,

Ciekańska Waleria	- lat 47 sprzątaczką Huty Feniks awansowała na sortowniczkę
Rosińska Stanisława	- lat 48 pracownica w Szpitalu w Piotrkowie awansowała na salową.
Dziomdziowa Anna	- lat 45 pomocnica kuchni awansowała na kucharkę
Kawnik Aniela	- sprzątaczką awansowała na tkaczkę
Wadłewska Stanisława	- pomoc tkaczki Moszczeniça pow. Piotrków awansowała na tkaczkę.
Piątek Zofia	- pomoc tkaczki Moszczeniça pow. Piotrków awansowała na tkaczkę.
Małkowska Stanisława	- sprzątaczką w Tomaszowie Mazowieckim awansowała na przewijarkę.
Domańska Adela	- sprzątaczką w Tomaszowie Mazowieckim awansowała na robotnicę wykończalni
Chojecka Józefa	- gm. Konopice - rolnik na członka Kom. Spółdzielni
Idydzek Maria	- Wieluń - rob. ogrodu na etat. prac. Spółdzielni
Józwiak Apolonia	- Tomaszów Maz. rob. nawijarka na instruktora
Raźniewska Anna	- z robotnicy na przewijarkę
Szczepanowska Stefania	- ze sprzątaczką na inną gr. uposażenia
Zygler Wiktoria	- rob. brakarni - inny dział produkcji.

za zgodności:
[Signature]

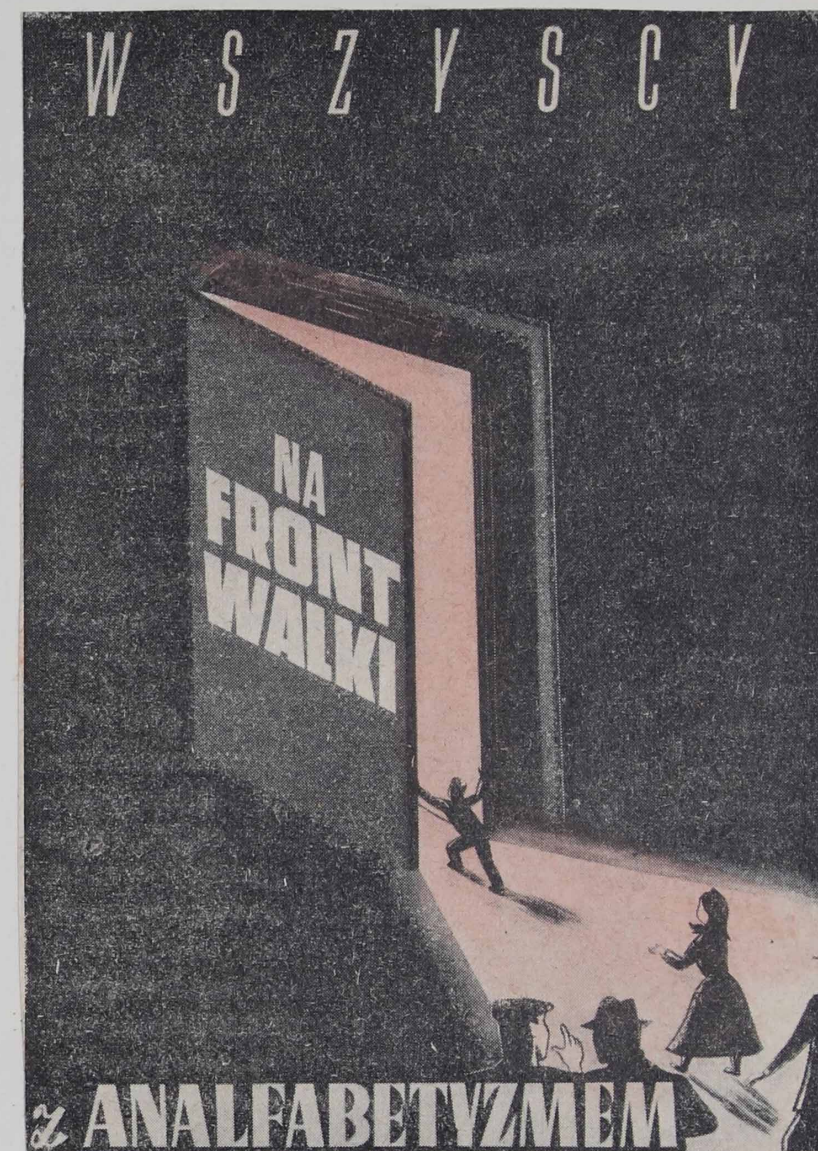

...По раз pierwszy w dziejach naszej
Dziśniny, wprowadzono w życie
rewolucyjną, ustawę o zwalczaniu
o zwalczaniu wroga naszego narodu -
analfabetyzmu ...

TYDZIEŃ

WA

27-IX-1949

Otwórzmy nieśmiennym
drogę do kultury

O d p i s

L.dz. 2861/50

Łódź, dnia 29 września 1950 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku ze zbliżającą się kampanią jesienno-zimową W.A. oraz Tygodniem W.A. Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet przesyła w załączeniu Instrukcję w sprawie Tygodnia W.A. oraz Zarządzenie Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem o kontroli rejestracji analfabetów z poleceniem jak najaktywniejszego włączenia się do w/w akcji poprzez masową organizację kursów i zespołów oraz nauczania indywidualnego. Jednocześnie prosimy o podanie nam następujących danych:

1. Ilość przeprowadzonych przez Was kursów w akcji wiosenno-letniej do dnia 30.VI.b.r.
2. Ilość uczestników na tych kursach/ w tym członkiń L.K./
3. Ilość absolwentów i tych, którzy nie ukończyli kursu.
4. Podać co stało się z absolwentami kursów i z tymi, którzy ich nie ukończyli, czy uczą się i gdzie.
5. Ile jest na Waszym terenie analfabetek- członkiń L.K.
6. Ilość kursów zorganizowanych lub organizujących się przez Was w akcji jesienno-zimowej.
7. Podjąć zobowiązania o ukończeniu Walki z Analfabetyzmem na pierwszym odcinku Waszej pracy/kurs lub kilka kursów/ ewentualnie przeszkolenie wszystkich analfabetek członkiń L.K. na Waszym terenie w terminach:
7.XI./roczn.Rew.Październ./ 21.XII./Urodziny Stalina/,
1 Maja 1951 r., 22 lipca 1951 r.,

Zobowiązanie należy przesłać do nas razem z w/w danymi najpóźniej do 15.X.br.

Pierwsze dwa punkty z pośród danych muszą być potwierdzone pieczęcią Inspektoratu Szkolnego.

Za wykonanie w/w zleceń czyni się odpowiedzialnymi przewodniczącą Powiatowych Zarządów Ligi Kobiet.

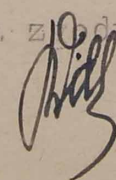
Insp.do Spraw Czytelni.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Wiśniewska Zofia/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

O d p i s

3227/50

Łódź, dnia 16 października 1950

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku z tygodniem W.A. zwracamy uwagę na konieczność wykorzystania dni od 22.X. do 29.X.b.r. do mobilizacji całego społeczeństwa do ostatecznego zlikwidowania analfabetyzmu w

Przypominamy, że Tydzień Oświaty, książki i pracy w maju nie został dostatecznie przez naszą organizację podkreślony. Kany i błąd ten należy obecnie naprawić przy należytym propagandzie W.A.

Jednocześnie ohoiałyśmy podkreślić ważność niektórych instrukcji w sprawie tygodnia Walki z Analfabetyzmem /Zarząd Pełnomocnika Rządu do W.A. Nr. 9 z dnia 20.IX.b.r./otrzymana Was z Zarządu Wojewódzkiego/, których właściwa interpretacja ni się do odpowiednich rezultatów "Tygodnia".

W oparciu o instrukcję w sprawie kontroli rejestracji przez członkinie nasze sprawdzić czy istotnie w danym terenie pominięto analfabetów lub też nie zarejestrowano obywateli u czytać i pisać. Szczególnie należy skontrolować własne szeregi, gdyż byłoby rzeczą niedopuszczalną aby organizacja nasza wai o masową włączenie kobiet do produkcji posiadała we własnych gach analfabetki.

W ramach "Tygodnia W.A." winny powstać wszystkie kursy ogniwa nasze zaplanowały w akcji jesienno-zimowej, ogarnąć o społeczną Ligą Kobiet.

Popularyzacja indywidualnego nauczania winna się łączyć zoczesnym objęciem przez nauczycielki społeczne członkinie Lig obywaterek i obywateli, którzy na skutek specyficznych warunków domowych lub innych nie mogą się uczyć na kursach lub w zes

Nie wystarczy jednak podjąć indywidualnego nauczania zgłoszenia go w Inspektoracie szkolnym.

Należy zrewidować swój stosunek do wojewódzkich i powiatowych Komisji Społecznych i w ramach Tygodnia szczególnie ożywić działalność.

W tych gminach, gdzie istnieją Koła Ligi Kobiet należy wydelegować nasze przedstawicielki do Komisji Gminnej Społecznej W.A., jeżeli to dotychczas nie zostało uczynione.

Na terenie Komisji Społecznej przedstawicielki nasze winny przyczynić się do propagandy radia oraz filmu popularyzującego życiorysy wybitnych działaczy do omawiania konkretnych planów akcji jesienno-zimowej, do troszczenia się o dobrą frekwencję na kursach i w zaspatrzeniu uczących się w pomoce szkolne w okulary do dbałości o lokal, opał i światło.

Należy w porozumieniu z Komisjami Społecznymi obsłużyć wszystkie ogniwa naszej organizacji pogadankami dotyczącymi likwidacji analfabetyzmu, jako środka politycznego do wzmocnienia produkcji oraz osiągnięcia wyższego poziomu uświadczenia. Nie może być koła Ligi Kobiet, które nie będzie obsłużone pogadanką w "Tygodniu W.A." na temat konieczności likwidacji analfabetyzmu. Należy w świetlicach naszych i innych lokalach uzewnętrznić udział w "Tygodniu W.A." przez odświeżony wygląd, przez plakaty Komisji Głównej oraz alogany świadczące o naszym udziale w likwidowaniu analfabetyzmu.

- 2 -

Należy starannie przystąpić poprzez Komisje Społeczne W.A. do premiowania i wyróżnienia nauczycielek, działaczy i wybitnych uczniów, szczególnie zaś opiekunek społecznych W.A.

Należy już zawczasu przygotować wnioski w tej sprawie i przedstawić je Komisjom Społecznym.

Należy uważnie zająć się sprawą awansów społecznych absolwentów kursów początkowego nauczania w szczególności zaś absolwentów, które przez awans zacząć brać intensywniejszy udział w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym.

Należy szczególnie nacisk w "Tygodniu W.A." położyć na akcję profilaktyczną t.j. na zespoły czytelnicze dobrego czytania t.zn. starać się o zorganizowanie ich możliwie największej ilości zwłaszcza wykorzystać w tej akcji wszystkie absolwentki naszych kursów dla kierowników zespołów czytelniczych i zatrudnić je w czasie "Tygodnia".

Przez dokładne wglębiecie się pracownicy kulturalno-oświatowych w treść niniejszego pisma oraz Instrukcji Pełnomocnika Rządu do W.A. /oraz przez danie dodatkowych poleceń Zarządowi Powiatowym w omawianej sprawie i przez rzeczowe rozplanowanie akcji "Tygodnia W.A." przyczynimy się niewątpliwie do osiągnięcia zamierzonych celów.

Dokładnei poparte konkretnymi dowodami sprawozdanie merytoryczne /miejscowość, nazwisko, ilość osób słuchaczy na zebraniach/ należy przesłać do Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet w terminie do 10.XI.50 r.

Insp.do Spraw Czytelni.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Wiśniewska Zofia/

/Defik Kazimiera/

Za zgodność:

[Signature]

1950
Tydzień W.A

3227/50

O d p i s

Łódź, dnia 16 października 1950 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku z tygodniem W.A. zwracamy uwagę na konieczność wykorzystania dni od 22.X. do 29.X.b.r. do mobilizacji całego społeczeństwa do ostatecznego zlikwidowania analfabetyzmu w Polsce.

Przypominamy, że Tydzień Oświaty, książki i pracy w maju b.r. nie został dostatecznie przez naszą organizację podkreślony i wyzyskany i błąd ten należy obecnie naprawić przy należytych propagowaniu W.A.

Jednocześnie chcielibyśmy podkreślić ważność niektórych punktów Instrukcji w sprawie tygodnia Walki z Analfabetyzmem /Zarządzenie Pełnomocnika Rządu do W.A. Nr. 9 z dnia 20.IX.b.r./otrzymana przez Was z Zarządu Wojewódzkiego/, których właściwa interpretacja przyczyni się do odpowiednich rezultatów "Tygodnia".

W oparciu o instrukcję w sprawie kontroli rejestracji należy przez członkinie nasze sprawdzić czy istotnie w danym terenie nie pominięto analfabetów lub też nie zarejestrowano obywateli umiejących czytać i pisać. Szczególnie należy skontrolować własne szeregi, gdyż byłoby rzeczą niedopuszczalną aby organizacja nasza walcząca o masową włączenie kobiet do produkcji posiadała we własnych szeregach analfabetki.

W ramach "Tygodnia W.A." winny powstać wszystkie kursy, jakie ogłosiła nasza zaplanowały w akcji jesienno-zimowej, ogarnąć opieką społeczną Ligą Kobiet.

Popularyzacja indywidualnego nauczania winna się łączyć z nowoczesnym objęciem przez nauczycielki społeczne członkinie Ligi Kobiet obywaterek i obywateli, którzy na skutek specyficznych warunków domowych lub innych nie mogą się uczyć na kursach lub w zespołach.

Nie wystarczy jednak podjąć indywidualnego nauczania bez zgłoszenia go w Inspektoracie szkolnym.

Należy zrewidować swój stosunek do wojewódzkich i powiatowych Komisji Społecznych i w ramach Tygodnia szczególnie ożywić działalność.

W tych gminach, gdzie istnieją Koła Ligi Kobiet należy wydelegować nasze przedstawicielki do Komisji Gminnej Społecznej W.A., jeżeli to dotychczas nie zostało uczynione.

Na terenie Komisji Społecznej przedstawicielki nasze winny przyczynić się do propagandy radia oraz filmu popularyzującego życiorysy wybitnych działaczy do omawiania konkretnych planów akcji jesienno-zimowej, do troszczenia się o dobrą frekwencję na kursach i w zapatrzeniu uczących się w pomoce szkolne w okulary do dbałości o lokal, opał i światło.

Należy w porozumieniu z Komisjami Społecznymi obsłużyć wszystkie ogniwa naszej organizacji pogadankami dotyczącymi likwidacji analfabetyzmu, jako środka politycznego do wzmocnienia produkcji oraz osiągnięcia wyższego poziomu uświadamienia. Nie może być koła Ligi Kobiet, które nie będzie obsłużone pogadanką w "Tygodniu W.A." na temat konieczności likwidacji analfabetyzmu. Należy w świetlicach naszych i innych lokalach uzewnętrznić udział w "Tygodniu W.A." przez odświeżony wygląd, przez plakaty Komisji Głównej oraz alogany świadczące o naszym udziale w likwidowaniu analfabetyzmu.

- 2 -

starannie przystąpić poprzez Komisje Społeczne W.A. do wyróżnienia nauczycielek, działaczy i wybitnych oraz zaś opiekunek społecznych W.A.

przygotować wnioski w tej sprawie i przedstawić

wansów społecznych absolwentów i zaś absolwentów, które w życiu społecznym,

na akcję t.zn. zwłaszcza a dla "Tygodnia". atowych do W.A. omawianej A. "przyczy-

merytoryczne /należy do 10.XI.50 r.

edzialny

ra/

1950
Tydzień W.A.

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
do
WALKI Z ANALFABETYZMEM
Nr 1817/50

Warszawa, dnia 20 września 1950 r.

Z a r z ą d z e n i e Nr 9

z dnia 20 września 1950 r.

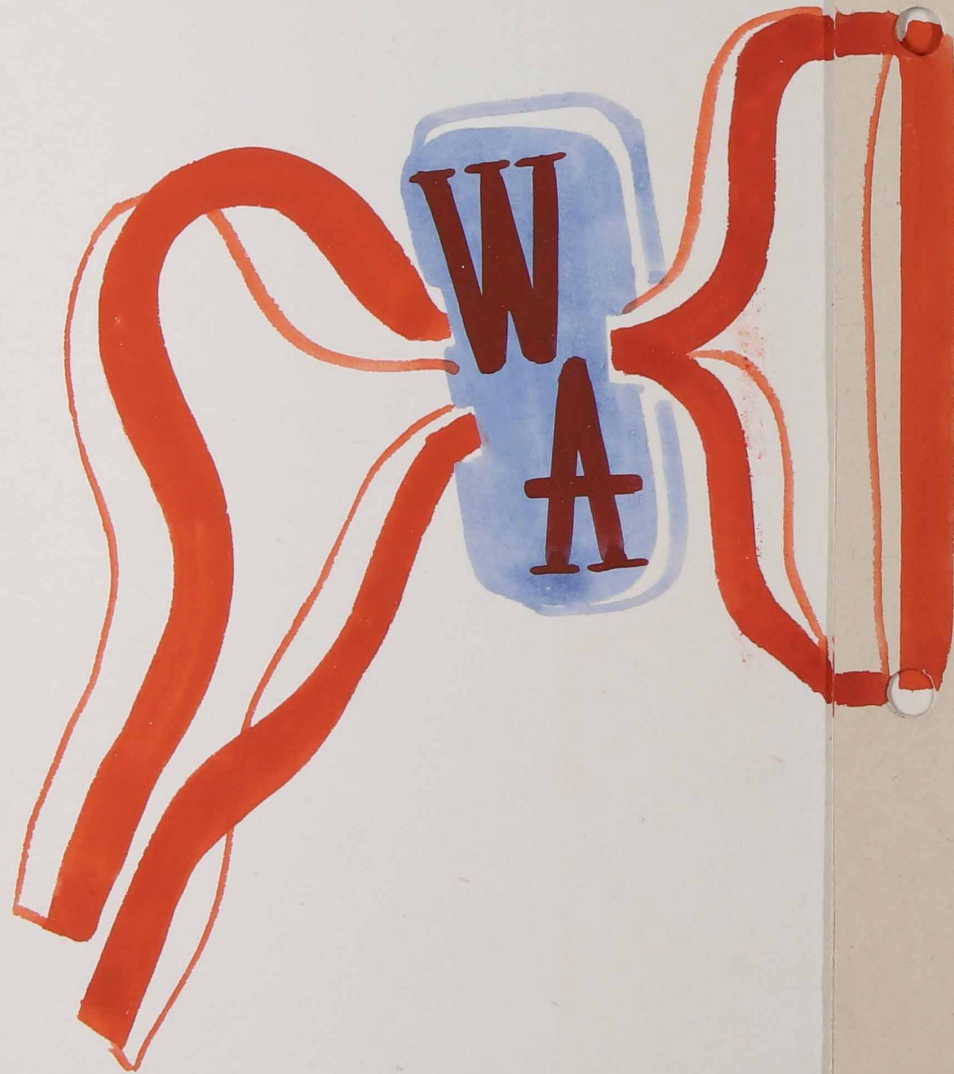
o "Tygodniu Walki z Analfabetyzmem".

Na podstawie art.7 punkt 1, ustawy z dnia 7.IV.1949 r.
/Dziennik Ustaw R.P. Nr 25, poz. 177/ o likwidacji anal-
fabetyzmu oraz wykonując uchwałę Głównej Komisji Społecznej
do Walki z Analfabetyzmem z dnia 16.9.1950 r. zarządzam
zorganizowanie Tygodnia Walki z Analfabetyzmem w dn. 22 - 29
października 1950 r.

Charakter "Tygodnia", program, przebieg i organizację
określa załączona do niniejszego zarządzenia instrukcja.-

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
do
WALKI Z ANALFABETYZMEM

Matuszewski
/St. Matuszewski/

Zlikwidować analfabetyzm znaczy nie tylko nauczyć, czytać i pisać
lecz również nauczyć rozumieć uczynić człowieka świadomym
politycznie".

KALININ - Problemy socjalistycznej kultury.

I N S T R U K C J A

W SPRAWIE TYGODNIA WALKI Z ANALFABETYZMEM

Tydzień Walki z Analfabetyzmem organizują w dniach 22-29
października b.r. wojewódzkie, powiatowe (miejskie), gminne
(dzielnicowe), gromadzkie Komisje Społeczne do Walki z Analfabe-
tyzmem.

I.

C E L E T Y G O D N I A

Tydzień Walki z Analfabetyzmem ma na celu:

1. Podkreślenie charakteru politycznego walki z analfabe-
tyzmem przez powiązanie całej akcji z toczącą się walką o pokój,
z zagadnieniami przebudowy struktury gospodarczej wsi, z walką
o ilość i jakość produkcji, o wykonanie planu sześcioletniego,
2. mobilizację całego społeczeństwa po przez organizacje
masowe do jak największego udziału w likwidacji analfabetyzmu,
3. kontrolę wyników dotychczasowej rejestracji według
załączonej instrukcji i przeprowadzenie rejestracji uzupełniają-
cej,
4. masową organizację kursów i zespołów jako pierwsze
uderzenie w tegoroczną kampanię jesienno-zimową,
5. spopularyzowanie konieczności indywidualnego nauczania
w szerszym niż dotychczas zakresie, jako formy przy pomocy której
łatwiej dotrzeć do wszystkich analfabetów, zwłaszcza w miejscow-
ościach, gdzie nie ma dostatecznej ilości analfabetów i półanalfa-
betów dla zorganizowania kursu lub zespołu,
6. uaktywnienie działalności Społecznych Komisji do W.A.
w szczególności powiatowych, gromadzkich, zakładowych i gminnych,

7. zorganizowanie jak największej ilości zespołów czy telniczych jako form zapobiegawczych powrotnemu analfabetyzmowi.

II.

ZADANIA KOMISJI SPOŁECZNYCH DO WALKI Z ANALFABETYZMEM W TYGODNIU

W.A.

Komisje Społeczne do Walki z Analfabetyzmem w Tygodniu

W.A. winny:

1. złożyć na specjalnych plenarnych posiedzeniach Rad Narodowych krytyczne sprawozdania i ocenę przebiegu likwidacji analfabetyzmu na danym terenie;

2. zorganizować akcję propagandową W.A. dostosowaną do konkretnych warunków terenowych ze szczególnym wykorzystaniem, prasy, radia, filmu zwłaszcza dla popularyzacji życiorysów wybitniejszych działaczy, robotników i chłopów byłych analfabetów;

3. omówić na zebraniach Komis i Społecznych wszystkich szczebli, szczegółowy plan kampanii jesienno-zimowej r. 1950/51, ustalić opiekę organizacji społecznej nad każdym kursem i zespołem celem zabezpieczenia dobrej frekwencji - przejrzeć jak zorganizowano, lub jak będzie zorganizowana pomoc dla kursantów - zaopatrzenia ich w podręczniki i materiały szkolne oraz jak zapewnić lokale, opały i światło dla kursów i zespołów;

4. spowodować, aby w zakładach pracy oraz na zebraniach kół organizacji społecznych w Tygodniu" omawiano znaczenie i przebieg walki z analfabetyzmem w Polsce i na własnym terenie, należy wytypować referentów i dostarczyć odpowiednich materiałów na te zebrania - w miarę możliwości zorganizować imprezy artystyczne dla uczestników kursów (zestawienia, koncerty, seanse filmowe, wycieczki, wystawy itp.);

5. niezwłocznie rozproszyc w teren do najniższych komórek administracyjnych, zakładów pracy, szkół i świetlic oraz wykorzystać w pełni otzymane materiały propagandowe (broszura, plakat, ulogany przygotowane przez Komisję Główną do W.A.);

6. premii wyróżniających się nauczycieli społecznych i zawo-

dowych, organizatorów kursów, działaczy społecznych i najlepszych uczniów;

7. awansować społecznie i zawodowo wybitnych absolwentów kursów nauczania początkowego przez przesuwanie ich w siatce plac, przenoszenie na wyższe stanowiska, wybór do Rad Zakładowych na stanowiska sołtysów, na członków Rad Narodowych. Nazwiska awansowanych popularyzować za pośrednictwem prasy, radia i filmu;

8. skontrolować działalność Komisji Społecznych niższych szczebli i czynnych już kursów (zespołów) nauczania początkowego.

9. zorganizować w ramach powiatu, gminy, gromady, zakładu pracy uroczyste rozdanie świadectw absolwentom kursów nauki początkowej z kampanii jesienno-zimowej i wiosenno-letniej.

UWAGI KOŃCOWE

1. Program obchodu "Tygodnia" w oparciu o niniejszą instrukcję, z uwzględnieniem miejscowych warunków i inicjatywy społecznej opracują wojewódzkie, powiatowe (miejskie), gminne i gromadzkie Komisje Społeczne do W.A. na specjalnie w tym celu zwołanym zebraniu, które winno się odbyć najpóźniej do dnia 10-go października 1950 r.

2. Wojewódzkie i Powiatowe Komisje winny przystąpić do organizowania akcji podejmowania zobowiązań całkowitej likwidacji analfabetyzmu w poszczególnych jednostkach terenowych i w zakładach pracy w związku z 33 Rocznicą Rewolucji Październikowej i Międzynarodowym Kongresem Pokoju, mającym się odbyć w dniu 15 listopada b.r.

3. Wojewódzkie Komisje Społeczne do W.A. po otrzymaniu odpowiednich sprawozdań od komórek niższych szczebli sporządzą sprawozdanie opisowe i w terminie do 25 listopada b.r. prześlą do Pełnomocnika Rządu do W.A.

O d p i s
=====

L.dz...3141/51.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku z absolutną koniecznością wykonania naszego planu W.A. tzn. wyrównania niedoborów akcji wiosenno-letniej oraz otoczenia opieką kursów akcji jesienno-zimowej, przypominamy o:

1. Stałej łączności z Komisjami Społecznymi do WA na wszystkich szczeblach jako niezbędny warunek harmonijnej współpracy z Radami Narodowymi, z władzami szkolnymi, z ZSCH, /wspólna uchwała naszych zarządów/ ze Zw. Zawodowymi, z ZMP.
2. Odprawy z opiekunkami społecznymi w powiecie co miesiąc. Praca wychowawczo-instrukcyjna z nimi powinna stopniowo doprowadzać do tego aby ze zwykłych opiekunek społecznych W.A. stawały się przodownicami na tym odcinku pracy.
3. Zwrócenie bacznej uwagi opiekunkom społecznym na opiekę nad dziećmi uczących się matek i ojców oraz na tych kursach, gdzie zachodzi tego potrzeba.
4. Włączyć do współzawodnictwa kursy początkowego nauczania L.K. na terenie Waszego powiatu. Współzawodnictwo winno przebiegać bądź to między zespołami opiekunkowymi L.K. bądź też między poszczególnymi opiekunkami. Hasłem i najważniejszą sprawą to stu procentowa frekwencja.
5. Zwrócenie uwagi na polityczny aspekt walki z analfabetyzmem, którego kompletna likwidacja jest nie tylko środkiem do osiągnięcia wyższego poziomu uświadomienia, ale także niezbędnym warunkiem umięzależnienia kobiet oraz ich masowego włączenia się do produkcji w ramach Planu 6-letniego.
6. Walka o jednolitą sprawozdawczość z władzami szkolnymi.
7. Konieczność prowadzenia ewidencji uczących się aby po egzaminach doprowadzić absolwentów do zespołów czytelniczych oraz do szkół podstawowych dla dorosłych.
8. Wizytacje nieustanne kursów, ustawienie akcji w powiatach, kontrolowanie danych Zarz.Pow. w Inspektoratach Szkolnych.
9. Mobilizacja całego aktywu do Tygodnia W.A., w którym szczególną wagę należy przywiązać do kontroli rejestracji, szczególnie we własnych szeregach.
10. Jednocześnie Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet komunikuje, iż na Wasz powiat przypadło naszej organizacji do wzięcia pod opiekę w kampani jesienno-zimowej ilość kursów w ...X.... z tego ...4..... stanowi zaległość z akcji wiosenno-letniej. Kursy te prosimy bezzwłocznie wziąć pod opiekę.
11. Również w związku z koniecznością przyjmowania i wykonywania zobowiązań doprowadzenia do egzaminów kursów ... pod Waszą opieką przypominamy, że najbliższe terminy zobowiązań przypadają:
 1. od 22-29.X.br. - Tydzień Walki z Analfabetyzmem
 2. w dniu 7.XI." - 33-cia rocznica Rewol.Październikowej
 3. " 15.XI." - Międzyn.Kongres Pokoju
 4. " 21.XII." - 71 urodziny Generaliss.Stalina

- 2 -

Przy deklarowaniu terminów należy ostrożnie działać i głęboko zastanowić się nad możliwościami oraz zabezpieczyć środki wykonania planu. Zobowiązanie należy jednocześnie przedłożyć w powiatach Powiatowym Komisjom Społecznym do W.A. oraz w Inspektoratach Szkolnych. Ostateczny termin przesłania zobowiązań Zarządowi Wojewódzkiemu Ligi Kobiet upływa dnia 20.X.1950 r.

Jednocześnie w tym terminie prosimy przesłać nazwiska odpowiedzialnej za W.A.

Insp. do Spraw Czyteln.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Wiśniewska Zofia/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

[Signature]

O d p i s

Łódź, dnia 27.7.1951 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku ze zbliżającym się terminem 15 lipca br. ostatecznego zorganizowania "Służby Społecznej" W.A. 1951 r. Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet przypomina o konieczności zebrania jak największej ilości nauczycielek społecznych naszych członkiń do nauczania indywidualnego analfabetów.

Zarządy Powiatowe Ligi Kobiet winny przedłożyć Powiatowym Komisjom Społecznym listy nauczycielek społecznych zgłoszonych przez Zarządy Powiatowe L.K. i zobowiązań się wobec Powiatowej Komisji Społecznej, że w/w nauczycielki wezmą udział w nauczaniu analfabetów w akcji jesiennej W.A. jako aktyw "Służby Społecznej". W Zarządach Powiatowych winny znajdować się wykazy imienn nauczycielek.

Kier.Kult.-Oświat.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Flis Czesława/

/Lefik Kazimiera/

do zgłoszenia:
[Signature]

Warszawa, dnia 16 czerwca 1951 r.

Z A R Z A D Z E N I E Nr.12

w sprawie "Służby Społecznej W.A. 1951 r."

Zgodnie z zaleceniami Głównej Komisji Społecznej do W.A. z dnia 28 kwietnia 1951 r. polecam ob. Pełnomocnikom na podległym im terenie wezwać Komisje Społeczne do W.A. do zorganizowania w terminie do 15.VII.b.r. "Służby Społecznej W.A. 1951 r."

Celem "Służby Społecznej W.A. 1951 r." jest zmobilizowanie jak największej ilości obywateli zrzeszonych i niezrzeszonych do współpracy w szybkiej i gruntownej likwidacji analfabetyzmu, oraz do współpracy w utrwaleniu umiejętności czytania i pisania jako przeciwdziałania powrotnemu analfabetyzmowi.

Wizytacje, dokonywane przez aparat Pełnomocnika Rządu do W.A. wykazały, że w województwach, które zakończyły akcję W.A. nastąpiła pewna demobilizacja aktywów społecznego i aparatu Pełnomocnika do W.A. Jest to zjawisko bardzo niebezpieczne, gdyż województwa, które zakończyły już akcję W.A., mają jeszcze spory odsiew z kampanii zimowej. Województwa, kończące akcję W.A. na dzień 22 lipca 1951 r. muszą nasilić do maximum pracę aktywów społecznego, szczególnie w zakresie douczania analfabetów i półanalfabetów, opóźnionych w nauce zespołowej, oraz analfabetów, uczonych indywidualnie. To samo odnosi się do województw, które zaplanowały termin zakończenia W.A. na 7.XI.1951 r.

"Służbą Społeczną W.A. 1951 r.:" powinni kierować Pełnomocnicy do W.A. przy współpracy komisji społecznych aktywów organizacji masowych, podinspektorów W.A. i instruktorów gminnych. Nauczycieli i działaczy do tego nauczania winny dać organizacje masowe, zwłaszcza ZMP, LK, ZZ, ZSch., a także szkoły, zaś w okresie lata również młodzież, wyjeżdżająca na okres letni do wai rodzinnych, na kursy, obozy i kolonie. Nauczaniem przez "Służbę Społeczną W.A. 1951 r." winni zostać objęci :

Stwórzba społeczna

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet

Łódź, ul. Andrzeja Struga 46, tel. 279-74

Konto N.B.P. 113-3052

L. dz. /51

Łódź, dn. 30.6. 1951 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W załączeniu przesyłamy odpis Zarządzenia Nr. 12 Pełnomocnika Rządu do W.A. celem zorganizowania "Służby Społecznej W.A. 1951 r.". Służbę Społeczną należy zorganizować z opiekunów społecznych do W.A. i jak najszerszego aktywów ligowego w porozumieniu z podinspektorem do W.A. Wykaz aktywów "Służby Społecznej" prosimy przesłać do Zarz. Wojew. L.K. i podinspektorów terenowych. Sprawę powyższą prosimy potraktować jako b.ważną i podejść do niej z sercem, gdyż tylko przez sumienny wkład naszej pracy zapobiegniemy przeciwko wtórnemu analfabetyzmowi.

Kier. Kult. - Oświat.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Elis Ciesłowa/

/Lelek Kasiniera/

W - Z. 2140 - D-1-24575 27. X 50 r. - 3000 szt.

- a/ analfabeci i półanalfabeci, którzy nie złożyli egzaminu i nie zostali objęci nauczaniem indywidualnym;
- b/ analfabeci i półanalfabeci, którzy uczą się w zespołach, ale którzy opóźnili się w nauce ;
- c/ analfabeci i półanalfabeci, świeżo ujawnieni;
- d/ analfabeci i półanalfabeci spoza wieku obowiązku nauczania /urodzeni przed 7.IV.1899 r./ zgłaszający się dobrowolnie na naukę ;
- e/ absolwenci początkowego nauczania ze wszystkich dotychczasowych kampanii, o ile mają trudności w czytaniu i pisaniu zarówno zgłaszający się dobrowolnie, jak i ci, których zakwalifikuje do utrwalenia umiejętności czytania i pisania Komisja Społeczna do W.A.

Do zmobilizowania społeczeństwa do "Służby Społecznej W.A. 1951 r." należy wykorzystać miejscową prasę oraz regionalne radiostacje i miejscowe radiowęzły. Zagadnienie "Służby Społecznej" powinno być niezwłocznie opracowane przez Prezydium Komisji Społecznych oraz wykonane w terminie do 15.VII.1951 r.

Nadmieniam, że Zarząd Główny Związku Młodzieży Polskiej wydał już zarządzenie w sprawie zorganizowania "Służby Społecznej W.A. 1951 r." przez terenowe organizacje ZMP, nazywając tę akcję "Pomocą Społeczną 1951 r."

Sprawozdanie opisowe z organizacji "Służby Społecznej W.A. 1951 r." należy przedłożyć przy sprawozdaniu miesięcznym za lipiec b.r. -

Pełnomocnik Rządu
do Walki z Analfabetyzmem

Stefan Matuszewski
/Stefan Matuszewski/

/MJ

Zarząd

Łódź, ul. Andrzejowska

L. dz.

W
Rozdru d
SE
do WA 1
rem do
Zarz. No
Sp
niej z
główny
Kier. Ku
/1119

Służba Społeczna W.A.

Łódź, dnia 8. 8. 1951 r.

O d p i s

L.dz. K.O./ 2057/51

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku z pewną opieszałością oraz brakiem informacji w sprawie Służby Społecznej Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet przypomina że od właściwego zorganizowania "Służby Społecznej" zależy pełne i rzetelne zlikwidowanie analfabetyzmu, klęski, która jest zaporą na drodze do socjalizmu.

- 1/ "Służba Społeczna" ma na celu zmobilizowanie na ostatnim etapie walki z analfabetyzmem możliwie największego aktywu społecznego, a więc i Ligi Kobiet. Należy tu włączyć nie tylko nasze aktywistki oświatowe, opiekunki społeczne i inne, które dotychczas wykazały osiągnięcia na omawianym odcinku, ale należy przyciągnąć do pracy nowy szerszy aktyw, który w tej akcji zacznie wyrastać. Należy zwrócić baczna uwagę na gospodynie domowe, które poza naszą organizacją nie są nigdzie więcej zorganizowane, gdyż są one najmniej przeciążone pracą, a jednocześnie na ich udziale w życiu społeczno-politycznym bardzo nam zależy. Również byłoby wielce wychowawcze i celowe wcielenie do "Służby Społecznej" naszych absolwentek kursów początkowego nauczania tych zwłaszcza, które ukończyły je z bardzo dobrym wynikiem. Wszystkie nauczycielki "Służby Społecznej" winny podpisać zobowiązania doprowadzenia do egzaminów swoich uczniów w ściśle określonym terminie.
- 2/ Nauczycielki - członkinie L.K. mają za zadanie uczyć indywidualnie bądź zespołowo oraz ~~douczyć~~ tych, którzy nie zdali pomyślnie egzaminu lub przerwali naukę, wreszcie douczyć tych, którzy nie nadążyli za tempem nauki.
- 3/ Poza akcją samego nauczania przez nauczycielki - członkinie L.K. zorganizowane w "Służbie Społecznej" należy w pierwszym rzędzie zatroszczyć się o stronę propagandy tego zagadnienia wśród całego społeczeństwa. Członkinie L.K. zorganizowane w "Służbie Społecznej" winny przez indywidualne agitowanie w "Służbie Społecznej" powinny pociągnąć szeroki aktyw społeczeństwa tj. zarówno kobiety będące poza organizacją, jak i mężczyźni.
- 4/ W dalszym ciągu należy otoczyć wielką troską indywidualnie analfabetów oraz absolwentów, mieć wgląd w ich życie osobiste szczególnie zaś otoczyć opieką uczące się matki i ich dzieci oraz uczących się ociemniałych i głuchoniemych.
- 5/ Powołane do "Służby Społecznej" członkinie L.K. winny w oparciu o kierownictwo terenowych Komisji Społecznych do W.A. i w razie potrzeby winny przeprowadzić rejestrację analfabetów w ściśle określonych rejonach.
- 6/ Członkinie L.K. pracujące jako "Służba Społeczna W.A." troszczą się o zespoły czytelniczo-samokształceniowe dla absolwentów, mając na uwadze rolę profilaktyki, jako niemniej ważną niż kursy początkowego nauczania.

Zarządy Powiatowe winny systematycznie przysyłać do Zarządu Wojew. wszelkie dane w sprawie "Służby Społecznej" cały materiał sprawozdawczo-analityczny.

Wszystkie wyżej podane polecenia należy wykonywać dokładnie, tak aby rezultaty naszych wysiłków przyczyniły się do faktycznej mobilizacji całego społeczeństwa w kompletnym zlikwidowaniu analfabetyzmu.

Kier.Wult.-Oświat.

w/z M. Błońska

/ Fliss Czesława/

Sekretarz Odpowiedzialny

/-/ Lefik Kazimiera

L. Lefik

O d p i s

=====

L.dz. 3797/50

Łódź, dnia 15.XI.50 r.

Do
Wszystkich Zarządów L.K.
W
=====

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet w Łodzi zawiadamia, że zgodnie z uchwałą powziętą przez Pełnomocników wojewódzkich na konferencji u Pełnomocnika Rządu w dniu 18.X.50 r., delegatami do Komisji Społecznej do W.A. na wszystkich szczeblach mogą być tylko członkinie Prezydiów Zarządów Ligi Kobiet.

W związku z powyższym poleca się:

- 1/ Zwołanie zebrań Zarządów w celu dokonania wyboru nowych przedstawicieli.
- 2/ natychmiastowe odwołanie dotychczasowych przedstawicieli, które nie są członkiniami Prezydiów Zarządów Ligi Kobiet.
- 3/ Bezwzględne zawiadomienie Komisji Społecznych do W.A. o wykonaniu wyborów nowych przedstawicieli Ligi Kobiet. Zarząd Ligi Kobiet, których przedstawicielki wykazywały się właściwym podejściem do pracy, oraz mają dobre rezultaty na omawianym odcinku, winny zagwarantować sobie obecność ich obok nowych przedstawicieli na Konferencjach Komisji Społecznych.

Takie samo polecenie Zarząd Powiatowy winien natychmiast przekazać wszystkim Kołom Ligi Kobiet, oraz Kołom na szczeblu gminnym jeśli takie istnieją.

Najpóźniej do dnia 20.XI.50 r. Komisje Społeczne do W.A. oraz Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet winny posiadać nazwiska nowych przedstawicieli.

Kier.Wydz.Organizacyjnego

Sekretarz Odpowiedzialny

/Anielewicz Apolonia/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

L. Lefik

Odpis

Łódź, dnia 7. 8. 1951 r.

L.dz. K.O./2057/51

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

W związku z zakończeniem likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach naszej organizacji oraz zakończeniem likwidacji w swojej masie zagadnienie zapobiegania powrotnemu analfabetyzmowi oraz łącząca się z nim konieczność dalszego kształcenia absolwentów kursów początkowego nauczania stają się pierwszo-planowym kluczowym zagadnieniem oświatowym organizacji masowych. Ligi Kobiet, która w dużej mierze przyczyniła się do sukcesów na tym odcinku i posiada niewątpliwie osiągnięcia winna w dalszym ciągu przez konkretne włączenie swoich absolwentów do dalszej nauki czuwać i przyczyniać się do ich kształcenia poszerzając ich światopogląd, interweniując w ich awansowaniu czyniąc ich przez to coraz przydatniejszymi w produkcji.

Dalsze kształcenie absolwentów podopiecznych L.K. organizować należy przez:

- 1/ Zespoły czytelniczo-samokształceniowe, głównie dla członkiń kół terenowych - gospodyń domowych. Pieniądzem na opłacenie kierownictwa zespołów należy czerpać poprzez Wydziały Oświaty przy Prezydiach Rad Narodowych.
- 2/ Kursy wstępne Wszechniczy Radiowej - głównie dla członkiń kół terenowych w myśl otrzymanej Instrukcji z 1950 r.
- 3/ Szkoły dla pracujących - dla członkiń L.K. zatrudnionych w Zakładach pracy. W tym celu należy skontaktować się z Wydziałami Oświaty i uzgodnić jaki procent kobiet winien się znaleźć w szkołach dla pracujących. Jednocześnie w miesiącach letnich należy propagować wstępowanie kobiet do szkół dla pracujących, podkreślając dobre warunki nauki znaczenie kwalifikacji w pracy zawodowej, które są środkiem zdobywania wiedzy i awansu zawodowego i społecznego. W tym celu należy wykozystać wszelkie zebrania kobiece.
- 4/ Kursy języka rosyjskiego dla najzdolniejszych absolwentów, którzy otrzymali bardzo dobre świadectwa i biegle czytają. Kursy języka rosyjskiego należy organizować w myśl otrzymanej Instrukcji i planu organizacji kursów.

Kier.Kult.-Oświat.
w/z M.Błońska
/ Fliss Czesława /

Sekretarz Odpowiedzialny
/-/ Lefik Kazimiera

Za zgodność:

the signature
1911

1951

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet przypomina, że zbliża się termin likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach:

dla Zarządów Powiatowych - 8 Marca - Święto Kobiet

dla Zarządu Wojewódzkiego - 1 Maja - Święto Pracy

W związku z powyższym i w myśl Uchwały Prezydium Zarządu Głównego Ligi Kobiet z dnia 20.XII.50 r. nasze organizacje terenowe winny były przejrzeć Koła do dnia 20.I.51 r. i ewentualne analfabetyki włączyć do kursów i zespołów, w największym jednak stopniu nauczyć je indywidualnie przez członkinie - koleżanki.

Polecamy w przededniu zakończenia akcji szczególną czujność w tej sprawie, tak aby po 1 maja nie było ani jednej analfabetyki w naszych szeregach, względnie aby najpóźniej zauważone analfabetyki były w dniu 8 Marca, w każdym razie objęte nauczaniem.

Jednocześnie zwracamy uwagę na konieczność nauczania indywidualnego również poza naszymi szeregami i to w jak najszerszym zakresie gdyż w ten sposób łatwiej ogarniemy analfabetyków i w szybszym terminie będziemy w stanie doprowadzić ich do egzaminów.

Na wszystkich zebraniach organizacyjnych należy stawiać zagadnienie W.A. /jako jeden z punktów porządku dziennego/, zaś specjalnej analizie poddawać, na obecnym etapie, sprawę likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Obowiązkiem naszej organizacji jest dokładne oczyszczenie jej z analfabetek i włączenie ich przez awanse i dalszą naukę do produkcji w II-im roku Planu 6-letniego.

Do dnia 28 lutego 1951 r. należy poinformować Zarząd Główny o stopniu realizacji powziętych zobowiązań w sprawie likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

Kier. Kult.-Oświat.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Flis Czesława/

/Lefik Kazimiera/

za zgodności:
[Signature]

**LIKWIDUJEMY
ANALFABETYZM
SPUŚCIZNĘ
RZĄDÓW
BURŻUAZJI i
OBSZARNICTWA**

Likwidujemy

O d p i s

Lódź, dnia 14 kwietnia 1951 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet

I N S T R U K C J A

dotycząca akcji zakończeniowej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

W związku z doniosłym znaczeniem ostatecznej likwidacji analfabetyzmu w szeregach naszej organizacji na dzień Święta Klasy Robotniczej 1 Maja, Zarząd Główny Ligi Kobiet poleca wszystkim Zarządom L.K.

1. dnia 14.IV.51 r. winny odbyć się zebrania zarządów kół terenowych L.K. poświęcone krytycznej ocenie likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach z uwzględnieniem w porządku dziennym zebrania:
 - a/ sprawdzenie czy wszystkie analfabetyki objęto nauczaniem,
 - b/ natychmiastowe przekazanie nie objętych nauczaniem, indywidualnemu szkoleniu przez członkinie L.K.
 - c/ złożenie meldunku Zarządom Powiat. o likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.

U w a g a I:

Warunkiem złożenia meldunku Zarządowi Wojewódzkiemu L.K. o dokonanej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach jest objęcie nauczaniem wszystkich analfabetek do dnia 17.IV.51 r.

2. Dnia 18 i 19.IV.51 r. winny odbyć się nadzwyczajne zebrania Prezydiów Zarządów Powiatowych L.K. poświęcone ocenie likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach na podstawie podsumowania meldunków kół terenowych. Bezpośrednio po zebraniu Zarządy Powiatowe L.K. telefonicznie lub telegraficznie złożą meldunki o likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach:
 - a/ powiatowym Pełnomocnikom Rządu do W.A. przy Prezydiach P.R.N,
 - b/ Wojewódzkiemu Zarządowi Ligi Kobiet
 - c/ najbliższą pocztą Zarządy Pow. L.K. meldunki poświadczone przez Powiatowych Pełnomocników do W.A. prześlą listami poleconymi Zarządom Wojewódzkim L.K.
3. Dnia 22 i 23.IV.51 r. nadzwyczajne zebrania Prezydiów Zarządów Wojewódzkich L.K. poświęcone likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach. Złożenie meldunku o likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach nastąpić winno drogą telegraficzną lub telefoniczną, a następnie listami poleconymi, jak w pkt. 2c:
 - a/ Pełnomocnikowi Rządu do W.A. przy Woj.Radzie Narodowej
 - b/ Zarządowi Głównemu Ligi Kobiet.

U w a g a : II

Wszystkie Zarządy Powiatowe, które na 8 marca lub w innych wcześniejszym terminie dokonały likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach złożą Zarządowi Wojewódzkiemu L.K. przedterminowy meldunek.

4. W "Tygodniu Oświaty Książki i Prasy" /na który winien być przeniesiony cały ciężar gatunkowy likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach/, w ramach wszelkich uroczystości należy podkreślić przez koła L.K., Zarządy Powiatowe i Miejskie L.K. w przemówieniach, pogadankach, odczytach itp. znaczenia likwidacji analfabetyzmu w szeregach kobiecych, jako wielkiego i doniosłego czynu politycznego, który umożliwi i ułatwi kobietom drogę awansu społecznego i zawodowego, w myśl uchwały Biura Politycznego KC PZPR z 6.III.50. tym lepsze i intensywniejsze włączenie się do produkcji w drugim roku Planu 6-letniego oraz uzbroić je i zmobilizuje w potężnym froncie narodowym do owocniejszej walki o trwały pokój.

U w a g a III.

Szczegółowe omówienie tej akcji oraz opracowanie krótkiej pogadanki na temat politycznego i gospodarczego znaczenia likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach znaleźć miejsce w instrukcji L.K. "Tygodnia O.K. i P.

6. Dla podniesienia uroczystego charakteru wyżej omawianych prezydiów w dniach 14, 18, 19, 22, 23 kwietnia 1951 r. poleca się wszystkim Zarządom L.K. udekorowanie lokali i świetlic /z uwzględnieniem gazetki ściennej W.A. oraz przesłanych aloganów/ w których będą się odbywały Prezydium Zarządów poświęcone likwidacji analfabetyzmu. Zaangażowanie uroczyste na zebraniach winny mieć przedstawicielki do Komisji Społecznych do W.A. lub w kołach terenowych - Przewodniczące
7. Koła L.K. na zakładach pracy winny poprzez Rady Kobiety włączyć się do uroczystości zakończeniowych likwidacji analfabetyzmu w szeregach Związków Zawodowych, przy czym gospodarzem jest Zw.Zaw.

U w a g a IV:

Opracowanie szczegółowego programu uroczystych nadzwyczajnych zebrań Prezydiów Zarząd Wojewódzki pozostawia inicjatywie Zarządów Powiatowych Miejskich i Wojewódzkich, które tylokrotnie zdały egzamin z dojrzałości politycznej i organizacyjnej.

8. Wszelkie zebrania L.K. /w czasie od 10.IV. do 15.V.51 r./, sprawozdawcze pokonkresowe będą poruszały zagadnienia związane z walką z analfabetyzmem, ze szczególnym uwzględnieniem ważności planowej likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach.
9. Zarząd Wojewódzki L.K. poleca podległym Zarządom stawianie wniosków o odznaczenie i premiowanie zasłużonych aktywistek W.A./jak: opiekunek społecznych, nauczycielek/ oraz specjalnie pilnych absolwentów na 1 Maja, jak również poleca uwzględnić możliwie szeroko awanse społeczne i zawodowe wśród absolwentów poprzez oddziaływanie interwencyjne na Rady Zakładowe i Zarządy Z.S.Ch.

Niech planowe, dokładne i skuteczne wykonanie niniejszej instrukcji przez cały aktyw Ligi Kobiet będzie dowodem, że przez szerzenie oświaty i podnoszenie kultury wśród szerokich rzesz kobiecych organizacja nasza z całą świadomością włącza się do frontu narodowej walki o pokój i Plan 6-letni.

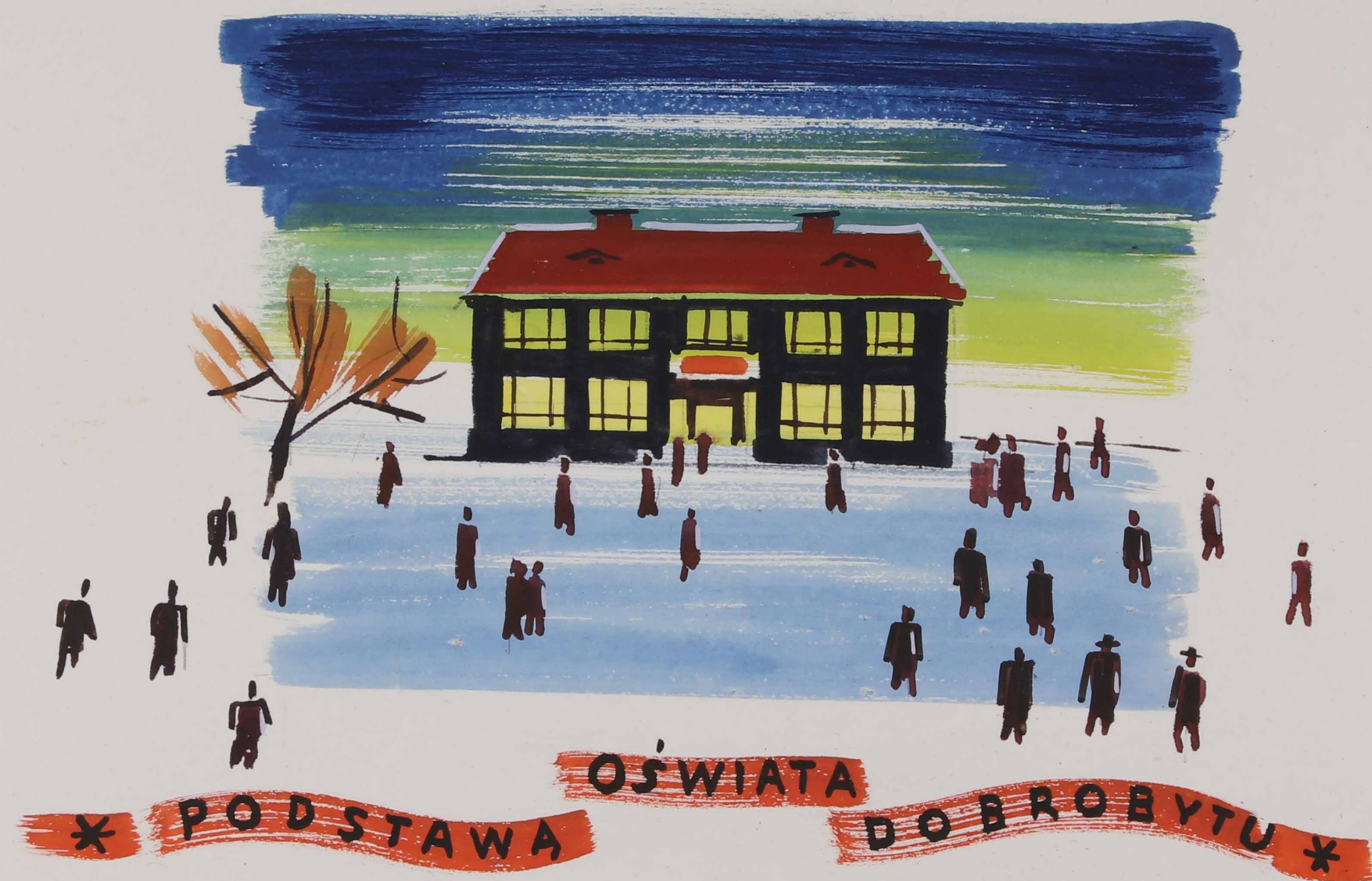
Kier.Kult.-Oświat.

/Flis Czesława/

Sekretarz Odpowiedzialny

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet

Łódź, ul. Andrzeja Struga 46, tel. 279-74

Konto N.B.P. 113-3052

L. dz. 2558...../51

Łódź, dn. 4.X. 1951 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet

W myśl Instrukcji Zarządu Głównego dot. oceny pracy organizacji społecznych przy likwidacji analfabetyzmu Zarząd Wojewódzki L.K. poleca zmobilizować cały swój aktyw celem naprawienia braków i otoczyć właściwą opieką absolwentów. W tym celu należy w ścisłym skoordynowaniu z Powiatową Komisją Społeczną do W.A. włączyć się do następujących prac:

1. Pod koniec września sprawdzić stan analfabetyzmu w *prawie* *całości*.
2. Na przełomie września i października wziąć udział w kontroli rejestracji.
3. Zająć się analfabetami, którzy zostali w swoim czasie zarejestrowani lecz zbyt pochopnie zostali z nauki zwolnieni.
4. Wamóc opiekę i zainteresowanie w stosunku do tych, którzy jeszcze nauki nie ukończyli i przez skuteczną pomoc przyczynić się do skończenia przez nich egzaminu z wynikiem pomyślnym.
5. Wziąć udział w opiece nad absolwentami w ich dalszej drodze chroniąc ich przed wtórnym analfabetyzmem, podnosząc ich poziom ogólny i uświadomienie, czyniąc ich coraz bardziej przydatnymi w produkcji przemysłowej i rolnej.
6. Przyczynić się do właściwego awansowania byłych analfabetów otoczyć awansowanych opieką.
7. Porządkować dokumentację na wszystkich szczeblach organizacyjnych aby w każdej chwili mieć dowody na wykonaną pracę.

Kier. Kult. i Oświat.
/Flis Czesława/

Przewodnicząca:
/Staromłyńska Zofia/

*wiedza to
droga do awansu
społecznego*

O d p i s
=====

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

Wydział Kult.-Oświat. Zarządu Wojewódzkiego Ligi Kobiet przypomina o konieczności mobilizacji całego szwarcu na odcinku walki z analfabetyzmem w ostatnim jej etapie.

Poza absolutną koniecznością dotrzymania zobowiązania likwidacji analfabetyzmu we własnych szeregach, oraz poza własnymi szeregami w ramach terminów Woj.Ko.Społ., należy również bacznie uważać na indywidualne zobowiązania naszych nauczycielek społecznych czy też kwalifikowanych oraz opiekunek społecznych.

W związku ze współodpowiedzialnością za likwidację analfabetyzmu należy również wpływać na wykrywanie nie objętych jeszcze rejestracją analfabetów, tak aby udział nasz w tej akcji był wyczerpujący i sumienny.

W bieżącym etapie pracy W.A. należy pamiętać o konieczności zapobiegania wtórnemu analfabetyzmowi przez natychmiastowe organizowanie absolwentów kursów bądź w zespoły C. i S., bądź też kierowanie ich do szkół podstawowych dla dorosłych.

Dla propagowania tego niezwykle ważnego zagadnienia polecamy wszystkim świetlicom uwidocznienie osiągnięć W.A. ogólnie, a w szczególności któregoś świetlica jest czynna, w gazetkach ściennych. W gazetkach poświęconych walce z analfabetyzmem należy pokazywać uczestników kursów odznaczających się w nauce, nasze opiekunki społ. oraz nauczycielki, jak również konieczność nauki i korzyści z niej płynące. /awanse Społeczne/. Wyżej wymienione gazetki ściennie winny znaleźć się w każdej świetlicy naszej, najpóźniej dnia 3-4 marca 1951 r. tj. w dniach Kongresu Ligi Kobiet.

O powyższym należy natychmiast zawiadomić wszystkie zarządy i świetlice.

Kier.Kult.-Oświat.

Sekretarz Odpowiedzialny

/Elis Czesława/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

Wszyscy na Front Walki z Analfabetyzmem

O d p i s
=====

L.dz. 2039/51

4.8.1951 r.

Do
Zarządów Powiatowych i Miejskich
Ligi Kobiet
=====

Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet w Łodzi Wydział Kult.-Oświat. poleca na zaprowadzenie specjalnego segregatora do dokumentacji likwidacji analfabetyzmu, na wewnętrznej stronie segregatora należy wkleić rejestr dotyczący jego zawartości, zaś w segregatorze należy podzielić teren na gminy i koła terenowe w porządku alfabetycznym, w każdej przegródce winny się znajdować oryginalne meldunki gminne i kół terenowych potwierdzone przez Podinspektora do W.A. Odpisy tych meldunków zgodnie z oryginałem należy przesłać do Komisji Społecznej W.A. /o ile dotychczas nie zostało to uczynione/. Zwracamy uwagę iż niezwłoczne wykonanie w/w polecenia jest niezwykle ważne, ponieważ lotne Komisje Rady Państwa, Pełnomocnika Rady do W.A. aparatu wizytatorów Ministerstwa Oświaty oraz organizacji Społecznych są stale w terenie i niejednokrotnie jeszcze będą badały nasze dokumentację.

Na powyższe czyni się odpowiedzialną Przewodniczącą Zarządu Powiatowego L.K.

Kier.Wydz.Kulturalnego

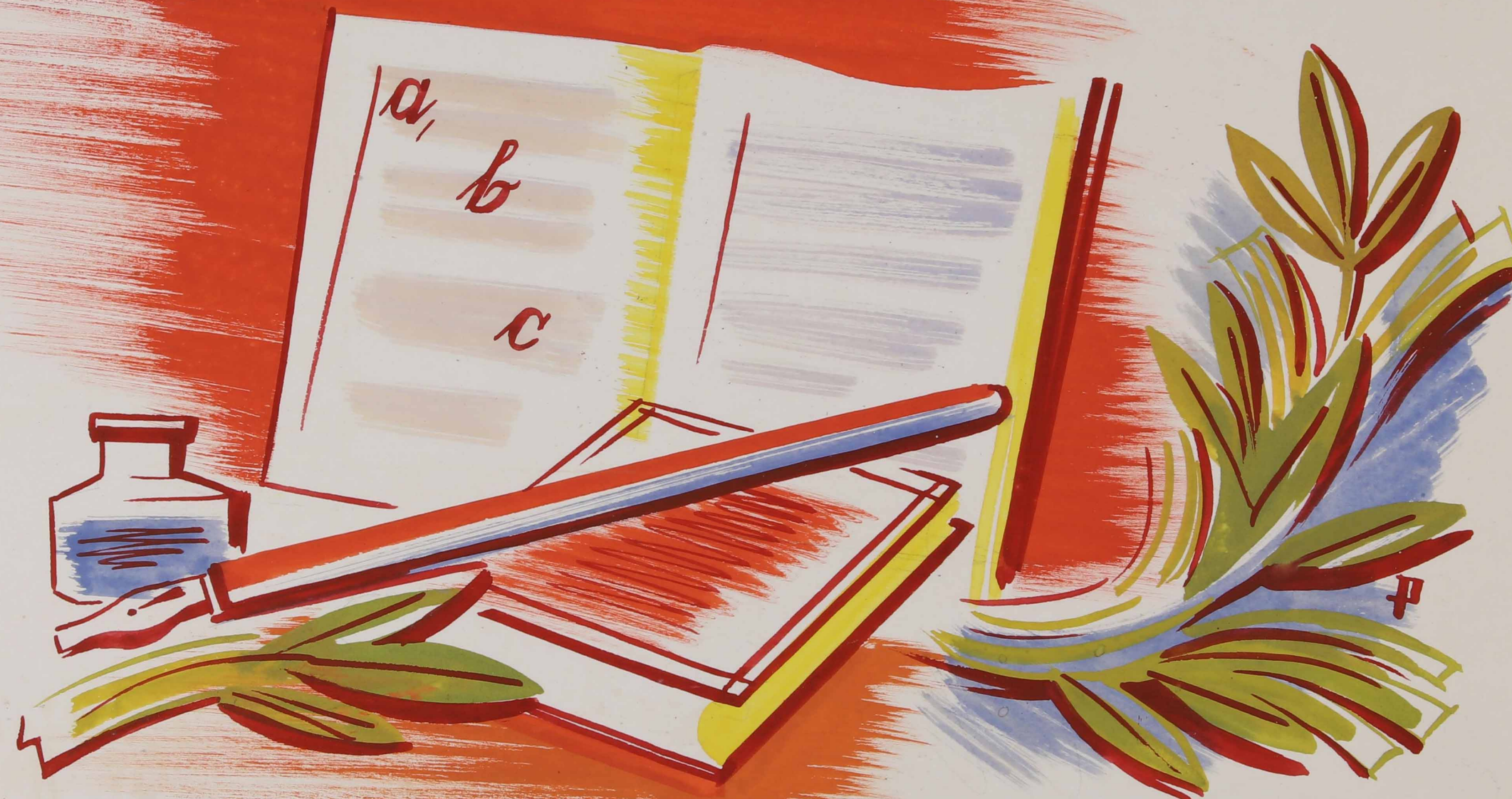
Sekretarz Odpowiedzialny

/w/z Błomska Maria/

/Lefik Kazimiera/

Za zgodność:

Elis

GAŁKÓWEK, 23 VII 51

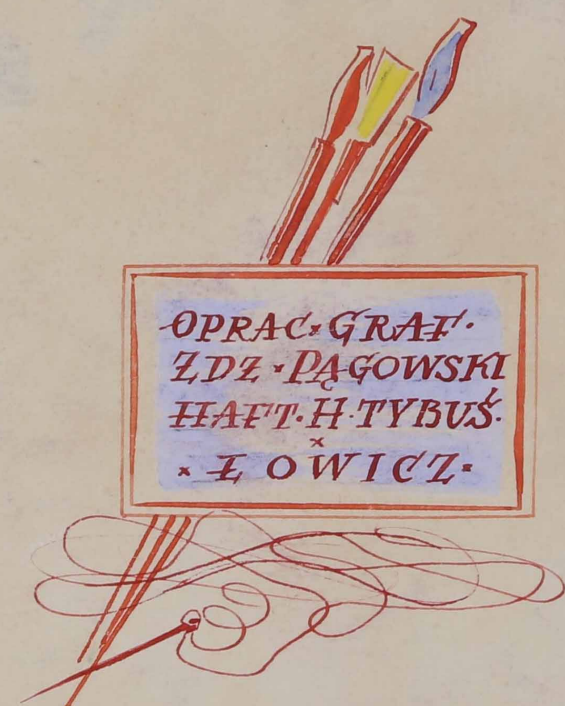
*SKŁADANIE MELDUNKU PEŁNOMOCNIKOWI RZĄDU do W.A.
MINISTROWI ST. MATUSZEWSKIEMU o CAŁKOWITEJ LIKWIDACJI
we WŁASNYCH SZEREGACH przez. KOŁ. WIŚNIEWSKĄ ZOFIĘ z ZARZĄD. WOJ. II. K.*

*Likwidacja analfabetyzmu
podniesienie godności człowieka,
kulturę i dobrobyt kraju!*

*1
STYCZEŃ
1952
R*

OPRAC. GRAF.
ZDZ. PAŁOWSKI
HAFT. H. TYBUŚ
* Ł O W I C Z *

